

АКТИВНЕ ГРОМАДЯНСТВО

СОЦІАЛЬНА ЗАЛУЧЕНІСТЬ

ОДИНИ

СОЛІДАРНІСТЬ

МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

УЧАСТЬ

ПРАВА ЛЮДИНИ

ДЕМОКРАТІЯ

СОЛІДАРНІСТЬ

МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ШЛЯХИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

**МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ШЛЯХИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ**

Донецьк 2006

Видання здійснене в рамках проекту „Стандарти Європейського Союзу в сфері соціальної, молодіжної та громадської політики та роль органів державної влади в процесі їх досягнення” за фінансової підтримки Міжнародного Фонду „Відродження”.

Колектив упорядників:

Валентина Дьомкіна, Андрій Донець, Таїсія Гладченко

© Донецький Молодіжний Дебатний Центр

пр. Ілліча 79/31,
83003, Донецьк, Україна

тел./факс: 062 385 98 39
е-пошта: debate@cent.dn.ua
Інтернет: www.cent.dn.ua

Для безкоштовного розповсюдження

Шановні користувачі,

Посібник, який ви тримаєте в руках, було створено в рамках реалізації проекту „Стандарти Європейського Союзу в сфері соціальної, молодіжної та громадської політики та роль органів державної влади в процесі їх досягнення”. Метою цього проекту є ознайомлення державних службовців України зі стандартами молодіжної політики Європейського Союзу та формування практичних навичок щодо їх запровадження.

Основна увага під час створення цього посібника приділялась підходам, та принципам, що використовуються в реалізації політики, оскільки саме вони, на думку авторів та експертів, є визначальними і можуть бути застосовані представниками державної влади в Україні вже сьогодні. „Неможливо створити ідеальних законів або стандартів для того щоб забезпечити їх безумовне дотримання, – говорить пан Кшиштоф Фігель, почесний консул республіки Латвія в Гданську (Польща). - Це як джентльменський клуб. Коли Ви є членом клубу Ви дотримуетесь встановлених правил. Якщо Ви їх не дотримуетесь, Ви більше не є членом клубу”. Отже, створюючи цей посібник, автори не зосереджувались на конкретних цифрах чи показниках. По-перше, тому що вони можуть змінюватись, по-друге – для досягнення показників набагато важливішим є підходи та стиль роботи органів державної влади.

Посібник складається з чотирьох блоків, до яких увійшли інтерактивні вправи, апробовані під час реалізації проекту і розраховані на проведення триденного тренінгу. Перший блок – вступний, який має на меті ознайомити учасників із загальною інформацією про Європейський Союз, історією його становлення, основними інституціями, процедурою прийому нових членів. Блок розраховано на 5 годин. Другий розділ знайомить аудиторію з основними законодавчими актами Європейського Союзу, напрямками та принципами реалізації молодіжної політики та структурою інституцій, задіяних в реалізації молодіжної політики. Блок розраховано на 3 години. Третій розділ має на меті формування практичних навичок щодо використання підходів, які застосовуються в Європейському Союзі для реалізації молодіжної політики. Блок розраховано на 11 годин. До четвертого розділу посібника включені основні документи, які регулюють реалізацію молодіжної політики і, по суті, є стандартами Європейського Союзу в цій сфері. Звертаємо вашу увагу на те, що переклад документів не є офіційним. Його здійснено з метою використання під час проведення тренінгів.

Посібник розраховано на державних службовців, представників органів місцевого самоврядування, лідерів громадських організацій та молоді, яка цікавиться питаннями молодіжної політики ЄС.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Вступний блок (5 годин)

Вправа 1. Принципи існування та цілі ЄС

Мета вправи: ознайомити учасників з цілями створення Європейського Союзу та принципами його існування.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 45 хвилин.

Матеріали: текст Маастрихтської угоди, аркуші формату А1, фломастери, скоч.

Інструкції:

1. Розділіть учасників на дві групи. В залежності від кількості учасників дві групи можна розділити на менші підгрупи по 5-6 осіб в кожній.
2. Роздайте групам текст Маастрихтської угоди, аркуші паперу, фломастери.
3. Попросіть учасників проаналізувати текст Маастрихтської угоди, так щоб частина учасників на основі аналізу визначила цілі, а інша принципи існування ЄС.
4. Попросіть кожну групу зробити презентації результатів роботи, попросіть учасників пояснити значення принципів та цілей.

Аналіз та оцінка

Почніть розмову про ідею створення Об'єднання Європейських країн задля збереження стабільності та миру на Європейському континенті. Представте символіку Європейського Союзу, поясніть її значення. Спитайте у учасників:

- Чи дізнались вони щось нове про Європейський Союз?
- Чи змінилося їх уявлення про те, що таке ЄС?
- Чи розділяють учасники цінності, на яких базується ЄС?
- Чи розділяють, на думку учасників, ці цінності їх колеги, громадяни України?
- Чи реалізуються в Україні фундаментальні принципи, на яких базується ЄС?

Вправа 2. Історичні кроки

Мета вправи – ознайомити учасників з ключовими датами становлення Європейського Союзу.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 60 хвилин.

Матеріали: просторе приміщення. Картки з датами значущих подій в історії становлення Європейського Союзу.

Підготовка: підготуйте комплекти карток з датами на кожну групу учасників.

Інструкції:

1. Розділіть учасників на групи по 5-6 осіб.
2. Дайте кожній з малих груп картки з датами.
3. Попросіть учасників розташувати картки в хронологічному порядку лицевою стороною вниз, таким чином, щоб поряд були розташовані ряди карток всіх малих груп.
4. Попросіть учасників відкривати по одній картці та порівнювати результати.

Аналіз і оцінка:

Почніть розмову про започаткування Європейської інтеграції після Другої світової війни. Спитайте учасників:

Що нового вони дізнались про становлення ЄС?

Пропозиції по продовженню

В залежності від рівня підготовки учасників вправу можна ускладнювати, пропонуючи розташувати у хронологічному порядку більш точні дати.

Вправа 3 „Інституції ЄС”

Мета вправи: ознайомити учасників з основними інституціями, дорадчими та фінансовими органами Європейського Союзу, їх функціями та повноваженнями.

Кількість учасників: будь-яка

Час: 90 хвилин.

Матеріали та обладнання: презентація „Інституції ЄС”, мультимедійний проектор та комп'ютер, або проектор „оверхед” та плівки зі слайдами. Підготовлені „мапи” формату фліпчарту, маркери, скоч.

Підготовка: намалюйте на аркушах паперу „мапи” Європейських інституцій.

Інструкції: почніть вправу з презентації інституцій Європейського Союзу. По закінченні презентації розділіть учасників на малі групи по 3-4 особи. В залежності від загальної кількості учасників можна сформувати до 11 груп (відповідно до кількості основних інституцій, фінансових та дорадчих органів). Попросіть групи заповнити прогалини на „мапі” Європейських інституцій. Попросіть групи коротко презентувати результати своєї роботи.

Аналіз та оцінка:

Запитайте учасників:

Що нового Ви дізнались, виконуючи цю вправу?

Про які нові для Вас інституції Ви дізнались під час заняття?

Вправа 4. Презентація „Розширення ЄС”

Мета вправи: ознайомити учасників з етапами розширення Європейського Союзу, критеріями вступу країни та процедурою вступу країни.

Кількість учасників: будь-яка

Час: 60 хвилин.

Матеріали та обладнання: презентація „Етапи розширення ЄС”, мультимедійний проектор та комп’ютер, або проектор „оверхед” та плівки зі слайдами. Картки з етапами, які проходять країни для вступу до Європейського Союзу.

Інструкції: почніть вправу з презентації етапів розширення Європейського Союзу. По закінченні презентації розділіть учасників на малі групи з рівною, по можливості, кількістю учасників. Роздайте комплекти карток кожній з малих груп та попросіть учасників розташувати їх по порядку.

Вправу можна проводити у вигляді змагання між малими групами.

Аналіз та оцінка:

Запитайте учасників:

Що нового вони дізнались, виконуючи цю вправу?

Чи відповідає Україна критеріям вступу до Європейського Союзу? Попросіть аргументувати свою думку.

Вправа 5. Що ми знаємо про ЄС (вікторина)

Мета вправи: узагальнити знання учасників тренінгу про Європейський Союз.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 30 хвилин.

Матеріали: бланки з питаннями у кількості, яка дорівнює кількості учасників.

Інструкції: Роздайте всім учасникам бланки з питаннями. Учасники мають вільно пересуватись по приміщенню та задавати питання з бланку своїм колегам. Кожен може дати лише одну відповідь кожному з учасників. Після відповіді на питання учасник(ця) має поставити своє ім’я і підпис у графі бланку напроти питання. Якщо ви вважаєте, що відповідь, запропонована колегою не правильна, ви можете не погодитись і не вписувати її до свого бланку. Виграє людина, у бланку якої буде найбільша кількість правильних відповідей.

Аналіз та оцінка

Запитайте учасників

Чи складно їм було виконувати цю вправу?

Що нового вони дізнались про Європейський Союз?

ДОДАТКИ

До вправи 1

Неофіційний переклад

ВИТЯГ З МААСТРИХТСЬКОЇ УГОДИ (ДОГОВОРУ ПРО ЗАСНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ)

ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЬ БЕЛЬГІЙЦІВ, ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА ДАНІЇ, ПРЕЗИДЕНТ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА, ПРЕЗИДЕНТ ГРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЬ ІСПАНІЇ, ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ПРЕЗИДЕНТ ІРЛАНДІЇ, ПРЕЗИДЕНТ ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ЙОГО КОРОЛІВСЬКА ВИСОКІСТЬ ВЕЛИКИЙ ГЕРЦОГ ЛЮКСЕМБУРГА, ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА НІДЕРЛАНДІВ, ПРЕЗИДЕНТ ПОРТУГАЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА ОБ'ЄДНАНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ,

Сповнені рішучості визначити новий етап розвитку європейської інтеграції, що починається зі встановленням Європейських Співтовариств,

Усвідомлюючи історичне значення припинення роздільності європейського континенту та необхідність створення міцних основ для будівництва нової Європи,

Підтверджуючи свою прихильність принципам свободи, демократії, поваги до прав людини, основним свободам та правопорядку,

Прагнучи до поглиблення солідарності між своїми народами на основі принципу поваги до їх історії, культури, традицій,

Прагнучи сприяти подальшому розвиткові демократичних і ефективно функціонуючих інститутів, які забезпечують можливість кращого виконання задач, що поставлені, в умовах єдиної інституційної структури,

Сповнені рішучості досягти укріплення й більш тісного зближення економік своїх країн та встановити економічний і валютний союз, в тому числі, відповідно до умов цього Договору, єдину і тверду валюту,

Прагнучи сприяти економічному та соціальному прогресу своїх народів в тому, що стосується завершення формування єдиного внутрішнього ринку, укріплення згуртованості та захисту довкілля, а також втілювати в життя політику, що гарантує прогрес в інших сферах, з часом подальшого розвитку економічної інтеграції,

Сповнені рішучості встановити громадянство, спільне для громадян їхніх країн,

Сповнені рішучості здійснити спільну зовнішню політику та політику безпеки, враховуючи розробку, відповідно до обставин, загальної оборонної політики, яка мала б привести з часом до створення спільних сил оборони, укріплюючи через все це ідентичність Європи, як одного цілого та її незалежність як фактора укріплення миру, безпеки та сприяння прогресу в Європі та всьому світі,

Підтверджуючи знову свою мету сприяти вільному пересуванню осіб, гарантуючи при цьому особисту та загальну безпеку своїм громадянам шляхом включення в цей договір питань правосуддя та внутрішніх справ,

Сповнені рішучості неупинно сприяти створенню тіснішого союзу європейських народів, в якому рішення приймаються з максимально можливою увагою до громадянина, відповідно до принципу субсидіарності,

Маючи на увазі наступні кроки, які повинні бути зроблені для розвитку європейської інтеграції,

Вирішили заснувати Європейський Союз <...> та домовились про наступне:

РОЗДІЛ 1

Загальні умови

Стаття А

Відповідно до цього договору, Високі сторони, що домовляються, засновують Європейський Союз, який надалі називатиметься „Союз”. Договір знаменує собою новий етап у процесі створення як ніколи досі згуртованого союзу народів Європи, в якому рішення, що приймаються, спрямовані на якнайповніше задоволення потреб громадян. Союз засновується на базі Європейського співтовариства, що було доповнене сферами політики та формами співробітництва відповідно до цього Договору. Його задача полягає в тому, щоб організувати за допомогою методів, які характеризуються згуртованістю та солідарністю, відношення між державами-членами та між їх народами.

Стаття В

Союз ставить перед собою наступні цілі:

- сприяти сталому й гармонійному економічному і соціальному прогресу, особливо шляхом створення простору без внутрішніх кордонів, економічного і соціального згуртування і створення економічного і валютного союзу, який врешті включатиме введення єдиної валюти відповідно до положень цього договору;
- сприяти утвердженню його індивідуальності на міжнародній арені, особливо шляхом здійснення спільної зовнішньої політики та спільної політики безпеки, враховуючи можливе оформлення надалі спільної оборонної політики, що могла б привести з часом до створення спільних сил оборони;
- посилити захист прав та інтересів громадян держав-членів через введення громадянства Союзу;
- розвивати тісне співробітництво в сфері правосуддя та внутрішніх справ;
- повністю зберегти досягнутий рівень інтеграції Співтовариства (*acquis communautaire*) та спиратися на нього, щоб визначити через застосування процедури, зазначеної у статті 2, якою мірою політика і форми співробітництва, сформульовані цим Договором, потребують перегляду для забезпечення ефективності механізмів та інститутів Співтовариства. Цілі Союзу досягаються таким чином, як це було передбачено чинним Договором, відповідно до встановлених цілей та графіків, а також під час додержання принципу субсидіарності, як його визначено в статті 3b Договору, що заснував Європейську спільноту.

Стаття С

В Союзі діє єдина інституційна структура, яка повинна забезпечити узгодженість та спадкоємність діяльності, що здійснюється для досягнення його цілей, із дотриманням й опорою на досягнутий в Співтоваристві рівень інтеграції. Союз повинен особливо забезпечувати узгодженість своїх зовнішньополітичних дій в спільному контексті зовнішньої політики, політики в сферах безпеки, економіки та сприяння розвитку. Союз і Комісія несуть відповідальність за забезпечення такої узгодженості. Вони забезпечують здійснення цієї політики відповідно до своїх повноважень.

Стаття D

Європейська рада дає Союзу необхідний імпульс, що спонукає до розвитку та визначає спільні політичні орієнтири. Європейська рада збирає голів держав або урядів держав-членів та Голову Комісії. Їх повинні супроводжувати як помічники міністри іноземних справ держав-членів та один з членів Комісії. Європейська рада збирається щонайменше двічі на рік під головуванням Голови держави або уряду держави-члена, яка головує в раді. Європейська рада представляє Європейському парламенту доповідь про кожне своє засідання та щорічну письмову доповідь про прогрес, що було досягнуто Радою.

Стаття E

Європейський парламент, Європейська рада, Європейська комісія та Суд здійснюють свої повноваження відповідно до умов та згідно цілям, передбаченим, з одного боку, положеннями Договорів, які заснували Європейські спільноти, та наступних Договорів й Актів, які внесли зміни та доповнення, з іншого – іншими положеннями цього Договору.

Стаття F

1. Союз поважає національну індивідуальність держав-членів, чиї політичні системи засновані на принципах демократії.
2. Союз поважає основні права людини, як вони гарантовані Європейською конвенцією по захисту прав людини і основних свобод, підписаною 4 листопада 1950 року в Римі, і як вони впливають із загальних конституційних традицій держав-членів як спільні принципи права Спільноти.
3. Союз наділяє себе коштами, необхідними для досягнення своїх цілей та здійснення своєї політики.

РОЗДІЛ II

Положення, що змінюють договір про заснування Європейської економічної спільноти з метою заснування Європейської спільноти

Стаття G

Договір, що засновує Європейська економічна спільнота, змінюється відповідно з положеннями цієї статті для того, щоб заснувати Європейську Спільноту.

Стаття 2

Спільнота має на меті шляхом створення спільного ринку, економічного і валютного союзу, а також шляхом здійснення спільної політики і діяльності, що викладено у статтях 2 і 3а, всебічно сприяти гармонійному й збалансованому розвитку економічної діяльності, сталому та безінфляційному розвитку, що заощаджує довкілля, досягненню високого ступеню конвергенції економічних показників, високого рівня зайнятості та соціального захисту, підвищенню життєвого рівня та якості життя, економічному та соціальному згуртуванню й солідарності держав-членів.

Стаття 3

Для досягнення проголошених в статті 2 цілей діяльність Спільноти, що здійснюється відповідно до умов та строків, які передбачені дійсним Договором, включає:

- (a) скасування мита та кількісних обмежень на імпорт та експорт товарів в торгівлі між державами-членами, а також інших мір, що мають той самий характер
- (b) спільну торговельну політику
- (c) внутрішній ринок, що характеризується скасуванням перешкод вільному пересуванню товарів, осіб, послуг та капіталів між державами-членами
- (d) заходи щодо в'їзду та пересування осіб на внутрішньому ринку
- (e) спільну політику у сферах сільського господарства та рибальства
- (f) спільну транспортну політику
- (g) встановлення системи, яка запобігає порушенням на внутрішньому ринку
- (h) зближення національних законодавств держав-членів в тій мірі, яка необхідна для нормального функціонування спільного ринку
- (i) політику в соціальній сфері, враховуючи діяльність Європейського соціального фонду
- (j) економічне та соціальне згуртування
- (k) політику захисту довкілля
- (l) підвищення конкурентноздатності промисловості спільноти
- (m) сприяння дослідженням та технологічному розвитку
- (n) стимулювання зусиль із створення і розвитку трансєвропейських комунікаційних мереж та інфраструктури
- (o) внесок в досягнення високого рівня медицини
- (p) внесок в освіту, професійне навчання та розквіт культури в державах-членах
- (q) політику співробітництва в сприянні розвитку
- (r) асоціацію з іноземними країнами та територіями для розширення торгівлі та спільного сприяння економічному та соціальному розвитку
- (s) внесок в посилення захисту споживачів
- (t) заходи в області енергетики, соціального захисту і туризму

Стаття 3а

1. Для досягнення цілей, що були поставлені в статті 2, діяльність держав-членів і Спільноти включає, згідно цьому Договору і відповідно до встановленого в ньому графіка, прийняття економічної політики, що заснована на тісній координації економічної політики держав-членів, на внутрішньому ринку і на визначенні спільних завдань, і проводиться відповідно до принципу відкритої ринкової економіки із вільною конкуренцією.
2. Паралельно з попереднім, згідно цьому Договору і відповідно до встановлених в ньому графіка і процедур, ця діяльність включає незмінний фіксований курс обміну, що веде до впровадження єдиної валюти, ЕКЮ, розробку і впровадження єдиної валютної політики і політики курсів обміну, основною метою яких є підтримання стабільних цін, та без збитків для цієї мети, підтримання спільних економічних курсів в Спільноті, відповідно до принципу відкритої ринкової економіки із вільною конкуренцією.
3. Ця діяльність держав-членів і Спільноти повинна зміцнити згоду відносно наступних керівних принципів: стабільні ціни, здоровий стан державних фінансів і валюти, сталий платіжний баланс.

Стаття 3b

Спільнота діє у межах своїх повноважень, що визначаються цим Договором та цілями, що поставлені. В областях, що не підлягають її надзвичайній компетенції, Спільнота діє відповідно до принципу субсидіарності, якщо і оскільки цілі передбаченої дії не можуть бути досягнуті в достатній мірі державами-членами і тому, через масштаби та результати передбаченої дії, можуть бути успішно досягнуті Спільнотою. Будь-які дії Спільноти не повинні йти далше того, що необхідно для досягнення цілей цього Договору

До вправи 2.

Рівень складності 1

1945 – Кінець Другої Світової Війни
1951 – Заснування Європейського Співтовариства Вугілля та Сталі (ECSC) Бельгією, ФРН, Люксембургом, Францією, Італією та Нідерландами
1957 - Підписання Римських Угод, які засновували Європейське Співтовариство Атомної Енергії (EUROATOM) та Європейського Економічного Співтовариства (EEC)
1962 – Започаткування Спільної Сільськогосподарської політики (CAP) для забезпечення продовольчої безпеки у Європі та гарантування пристойного прибутку фермерам
1967 – Злиття інституцій трьох Європейських Співтовариств та утворення однієї Європейської Комісії, однієї Ради Міністрів та Європейського Парламенту
1973 – Данія, Ірландія та Велика Британія приєднались до Європейського Співтовариства
1979 – Перші прямі вибори до Європейського Парламенту
1981 – Греція приєдналась до ЄС
1986 – Іспанія та Португалія приєднались до ЄС
1992 – Маастрихтською Угодою створено Європейський Союз та запроваджено систему Трьох „Стовпів” (підвалин) Європейського Союзу
1993 – Спільний Ринок Європейського Союзу вступив в силу і з цього часу розпочалась вільна торгівля між всіма Державами членами
1995 – Австрія, Фінляндія та Швеція приєднались до Європейського Союзу
2002 – Введення в обіг євро банкнот та монет, які замінили національні валюти 12, а згодом 15 Держав членів ЄС
2004 – Вісім Східно - та Центральню - Європейських країн, а також Кіпр і Мальта приєднались до Європейського Союзу.

Рівень складності 2

19.09.1946 – Уїнстон Черчілль пропонує заснування Сполучених Штатів Європи
03.08.1949 – Заснування Ради Європи
07.06.1979 – Перші прямі вибори до Європейського Парламенту
01.01.1986 - Іспанія та Португалія приєднались до ЄС
29.05.1986 – Перше офіційне використання сучасного прапора Європейського Союзу
14.04.1987 – Терція подала заявку на членство в ЄС
01.11.1993 – Вступила в силу Маастрихтська Угода
01.01.2002 – Введення євро банкнот та монет в 12 країнах Європейського Союзу
09.10.2002 – Східне розширення ЄС за рахунок 10 країн Східної та Центральної Європи схвалено Європейською Комісією
01.02.2003 – Ніццький договір вступив в силу
12.12.2003 – Конституцію ЄС не було схвалено Європейською Радою в Брюсселі
01.05.2004 – Десять Нових держав одночасно приєднались до Європейського Союзу

До вправи 3

НАЗВА ІНСТИТУЦІЇ

Коли засновано?

Де знаходиться?

Скільки має членів?

Як часто збирається?

Які функції виконує?

До вправи 4

Європейська держава подає заяву про вступ до Європейської Ради

Рада звертається до Європейської Комісії з проханням підготувати "Думку" ("Opinion" / "Avis")

Комісія представляє "Оцінку" Європейській Раді

Рада одногосно приймає рішення розпочати переговори з державою-кандидатом

Європейська Комісія пропонує, а Рада одногосне затверджує основні складові і принципи позиції ЄС на переговорах з державою-кандидатом

Рада проводить переговори з державою-кандидатом

Проект Договору про вступ узгоджується між ЄС і державою-кандидатом

Договір направляється до Ради та Європейського Парламенту

Європейський Парламент схвалює Договір більшістю голосів

Європейська Рада одногосне затверджує Договір

Держави-члени та держава-кандидат офіційно підписують Договір про вступ

Держави-члени та держава-кандидат ратифікують Договір про вступ згідно з їхніми конституційними нормами. Держава-кандидат стає членом Європейського Союзу

Додаток до вправи 5

Що ми знаємо про ЄС (вікторина)

Ваше ім'я _____

Питання	Відповідь	Підпис
1. Які критерії, прийняті Європейською Радою в 1993 році, має виконати держава перед вступом до Європейського Союзу?		
2. У вересні 2003 року Швеція проголосувала проти приєднання до Монетарного Союзу. Які ще з країн ЄС не запровадили Євро?		
3. Коли та де було прийняте остаточне рішення про прийняття 10 нових Держав членів?		
4. Коли було підписано Римські Угоди і що вони засновували?		
5. Коли та чому генерал Де Голь наклав вето на вступ Великої Британії у Європейське Економічне Співтовариство?		
6. Шенгенську угоду було підписано в 1985 році. Що вона регулює?		
7. Що означають три „Стовпи” Договору про Європейський Союз?		
8. Що означає „субсидіарність” по відношенню до ЄС?		
9. Чому на прапорі ЄС 12 зірок?		
10. Яке приблизно сумарне населення 25 країн членів ЄС?		
11. Яка європейська нація займає перше місце в Світі за річним об'ємом споживання пива (159 літрів на душу населення)?		

Ключ:

1. Копенгагенські критерії; 2. Швеція, Данія, Велика Британія; 3. Афіни, 2003; 4. Березень 1957, Європейська Спільнота з атомної енергії (Євроатом) та Європейська економічна спільнота (ЄЕС); 5. Січень 1963, через незгоду з „міжнародною орієнтацією” Британії (тісне співробітництво з США); 6. Скасування кордонів між державами-членами угоди; 7. Стовпи – складники *Договору про Європейський Союз*. Перший стовп – Європейські спільноти (ЄСВС, ЄЕС, Євроатом), Другий стовп – спільна зовнішня та безпекова політика, Третій стовп – співпраця у сфері правосуддя та зовнішніх справ. 8. Субсидіарність – один з основоположних принципів ЄС, згідно з яким Спільнота вдається до будь-яких заходів лише в тому разі, якщо вони ефективніші за відповідні заходи на національному, регіональному та місцевому рівнях (виняток становлять сфери виняткової компетенції Спільноти). 9. Число 12 означає досконалість та цілісність; 10. 451829200 осіб; 11. Чехи.

МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА ЄС

Інформаційний блок(3 години)

Вправа 1. Що таке молодіжна політика?

Мета: сформувати в учасників спільне розуміння теми, та принципів реалізації Молодіжної політики в країнах ЄС.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 45 хвилин.

Матеріали: аркуші паперу формату А4 та А1, фломастери, скоч. Підготуйте заздалегідь визначення молодіжної політики, порівняйте в Республіці Литва та в Україні.

Інструкції: Попросіть учасників особисто сформулювати визначення молодіжної політики та записати їх на аркушах паперу. Відведіть на виконання цього завдання не більше 5 хвилин. Важливо, щоб учасники надали своє особисте розуміння молодіжної політики, те з яким вони працюють кожен день.

Об'єднайте учасників у невеликі групи, не більше ніж по 5-6 осіб та попросіть їх розробити спільне визначення молодіжної політики та записати його на великому аркуші. Робота в групах не має тривати більш 10-15 хвилин. Запрошуйте по одному волонтеру від кожної групи для презентації групового визначення молодіжної політики. Розташуйте отриманні визначення так, щоб їх могли бачити всі учасники.

Аналіз та оцінка:

Запитайте учасників:

Чи всі згодні з визначеннями Молодіжної політики?

Чи вважаєте Ви, що з наявних визначень можна зробити одне спільне визначення, прийнятне для кожного з учасників групи?

Покажіть учасникам визначення молодіжної політики, прийняте в Литві.

Попросіть порівняти визначення сформульовані учасниками з визначенням однієї з країн Європейського Союзу.

Запитайте учасників:

Чи відрізняються визначення?

Якщо так, то чим?

Чи існують, на вашу думку, принципові відмінності між визначенням молодіжної політики в Литві та Україні? Якщо так, в чому вони полягають?

Молодіжна політика - це цілеспрямована діяльність за допомогою якої вирішуються проблеми молоді та створюються умови, необхідні для становлення особистості молодої людини, для її інтегрування в суспільне життя. Це діяльність за допомоги якої, досягається порозуміння між молоддю, суспільством та його окремими групами

З закону „Основи молодіжної політики” Республіки Литви

Молодіжна політика – це системна діяльність держави у відносинах з особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється в законодавчій, виконавчій, судовій сферах і ставить за мету створення соціально-економічних, політичних, організаційних правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України.

*З декларації „Про загальні засади державної молодіжної політики”,
прийнята ВРУ 15.12.1992*

Вправа 2. Головні сфери молодіжної політики ЄС

Мета вправи: ознайомити учасників з основними напрямками реалізації молодіжної політики Європейського Союзу.

Кількість учасників: будь-яка

Час: 60 хвилин.

Матеріали: Біла книга. Новий імпульс для європейської молоді. Аркуші паперу форматів А4 та А1, маркери, скоч.

Інструкції: розпочинайте вправу з розмови про формування напрямків політики Європейського Союзу. Окресліть роль білих книг, що видаються в ЄС відносно тієї чи іншої сфери. Відмітьте методи, за допомогою яких формувалась Біла книга.

Роздайте учасникам текст Білої книги та попросіть кожного учасника особисто визначити головні напрямки Європейської молодіжної політики особисто. Після завершення завдання, попросіть учасників об'єднатись в групи, так щоб вийшло не більше 5-ти груп. Попросіть учасників в малих групах порівняти результати своєї роботи та зробити загальний список напрямів молодіжної політики ЄС. По закінченні роботи в малих групах попросіть презентувати результати групової роботи. На основі презентацій складіть у великій групі загальний список напрямів молодіжної політики ЄС.

Аналіз та оцінка.

Запитайте учасників:

Чи відрізняються напрямки Європейської молодіжної політики від напрямків, визначених в Україні?

Чи є визначені напрямки політики актуальними для України? Поясніть відповідь.

Чи можливо, на Вашу думку, реалізувати ці напрямки в Україні, у Вашому місті?

Вправа 3. Пазли „Принципи реалізації молодіжної політики Європейського Союзу”

Мета: ознайомити учасників з принципами реалізації молодіжної політики в країнах Європейського Союзу.

Кількість учасників: будь-яка, малі групи не більш ніж по 9 осіб.

Час: 45 хвилин.

Матеріали: аркуші картону розміром 1x1,5 м, фарби, пензлі, ножиці папір формату А1, маркери, скоч.

Підготовка: пофарбуйте аркуш картону з одного боку у різні кольори. З іншої сторони намалюйте чи надрукуйте групу молодих людей. Зверху малюнку нанесіть контури 9-ти пазлів та розріжте малюнок по контурам. Переверніть пазли та на кожному з них напишіть по одному з принципів реалізації молодіжної політики в країнах Європейського Союзу (Принцип Паритету, Принцип Субсидіарності, Принцип Міжвідомчої координації, Принцип участі, Принцип інформування, Принцип самостійності, Принцип добровільності, Принцип самоврядування, Принцип спілкування та співпраці). Підготуйте кількість наборів пазлів, відповідно до кількості малих груп.

Інструкція: попросіть учасників об'єднатись в групи не більше ніж по 9 осіб. Роздайте кожному з учасників малої групи по одному пазлу. Попросіть кожного з учасників прочитати та спробувати пояснити значення зазначених принципів. Відведіть на роботу в малих групах не більше 15 хвилин. Після завершення дискусії попросіть учасників перевернути пазли та скласти малюнок.

Аналіз та оцінка:

Запитайте учасників:

Чи зрозуміли ви значення принципів на ваших пазлах?

Як ви думаєте, що вони означають на практиці?

Чи важливе, на вашу думку, дотримання всіх вказаних принципів? Чому, або чому ні?

Якщо хоча б одного принципу не буде дотримано, який вплив це призведе на реалізацію молодіжної політики в цілому?

Принцип Паритету — державні інституції, органи та інституції місцевого самоврядування та молодіжні організації представлені рівноправно.

Принцип Субсидіарності — рішення, пов'язані з молоддю мають прийматись на тому рівні, де вони будуть найбільш ефективними.

Принцип Міжвідомчої координації – державні інституції, органи та установи самоврядування співпрацюють та обмінюються досвідом, вирішуючи питання пов'язані з молоддю.

Принцип участі – питання, що стосуються молоді вирішуються за участі самих молодих людей через узгодження з представниками молодіжних організацій.

Принцип інформування – державні інституції та установи а також органи місцевого самоврядування інформують молодь про актуальні для неї питання в прийнятній та доступній формі.

Принцип самостійності - молодь сама обирає сферу діяльності, формує її ціль, Бере активну участь в її реалізації та несе відповідальність за виконання цілей.

Принцип добровільності – молодь приймає участь у сфері молодіжної діяльності за бажанням, без примушення.

Принцип самоврядування – молодь визначає шляхи здійснення цілей, форму, відповідальність та оцінку своєї діяльності.

Принцип спілкування та співпраці – молодіжні організації спілкуються та співпрацюють між собою та з державними інституціями і установами, а також з іншими фізичними та юридичними особами як на національному так і на міжнародному рівнях.

Вправа 4. Структура інституцій, відповідальних за реалізацію Європейської Молодіжної політики на регіональних та місцевих рівнях

Мета: ознайомити учасників з основними акторами, залученими до реалізації молодіжної політики в країнах Європейського Союзу.

Кількість учасників: будь-яка

Час: 30 хвилин.

Матеріали: аркуші паперу формату А1, маркери, скоч.

Інструкції: Розпочніть вправу з мозкового штурму щодо основних акторів (дієвих осіб, інституцій), залучених до реалізації молодіжної політики. Після створення списку інституцій/осіб, запитайте учасників:

Чи всі згодні зі створеним списком?

Чи необхідно щось додати/виключити зі списку?

Які з акторів у списку, на Вашу думку, є найбільш важливими?

Чи необхідні, на вашу думку, ще якісь актори/інституції для успішної реалізації молодіжної політики?

Після дискусії презентуйте учасникам інституційну структуру молодіжної політики в Литві, яка є типовою для всіх країн Європейського Союзу.

ДЕРЖАВНИЙ РІВЕНЬ

Адміністрація
Президента
Литовської
Республіки

Уряд Литовської
республіки

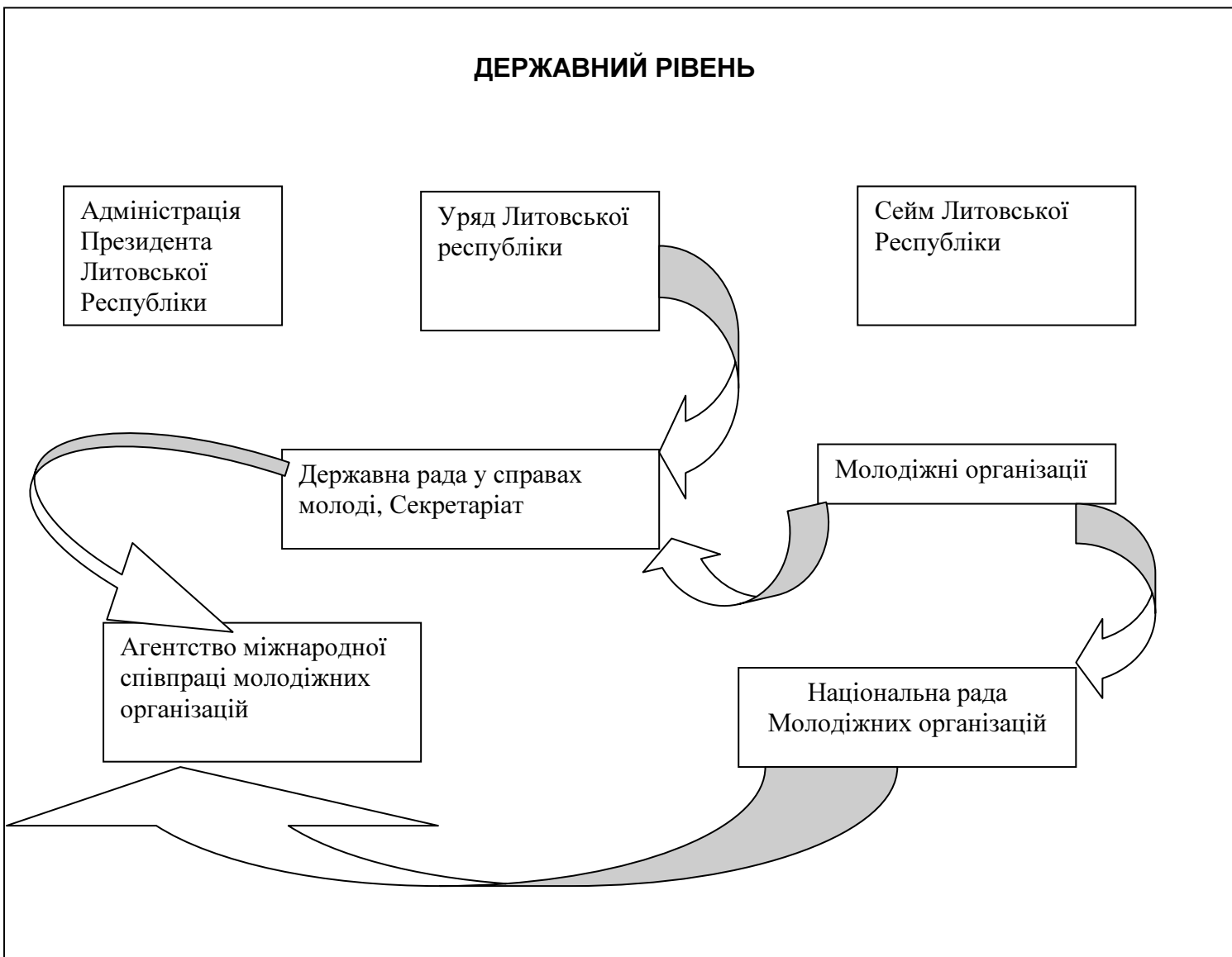
Сейм Литовської
Республіки

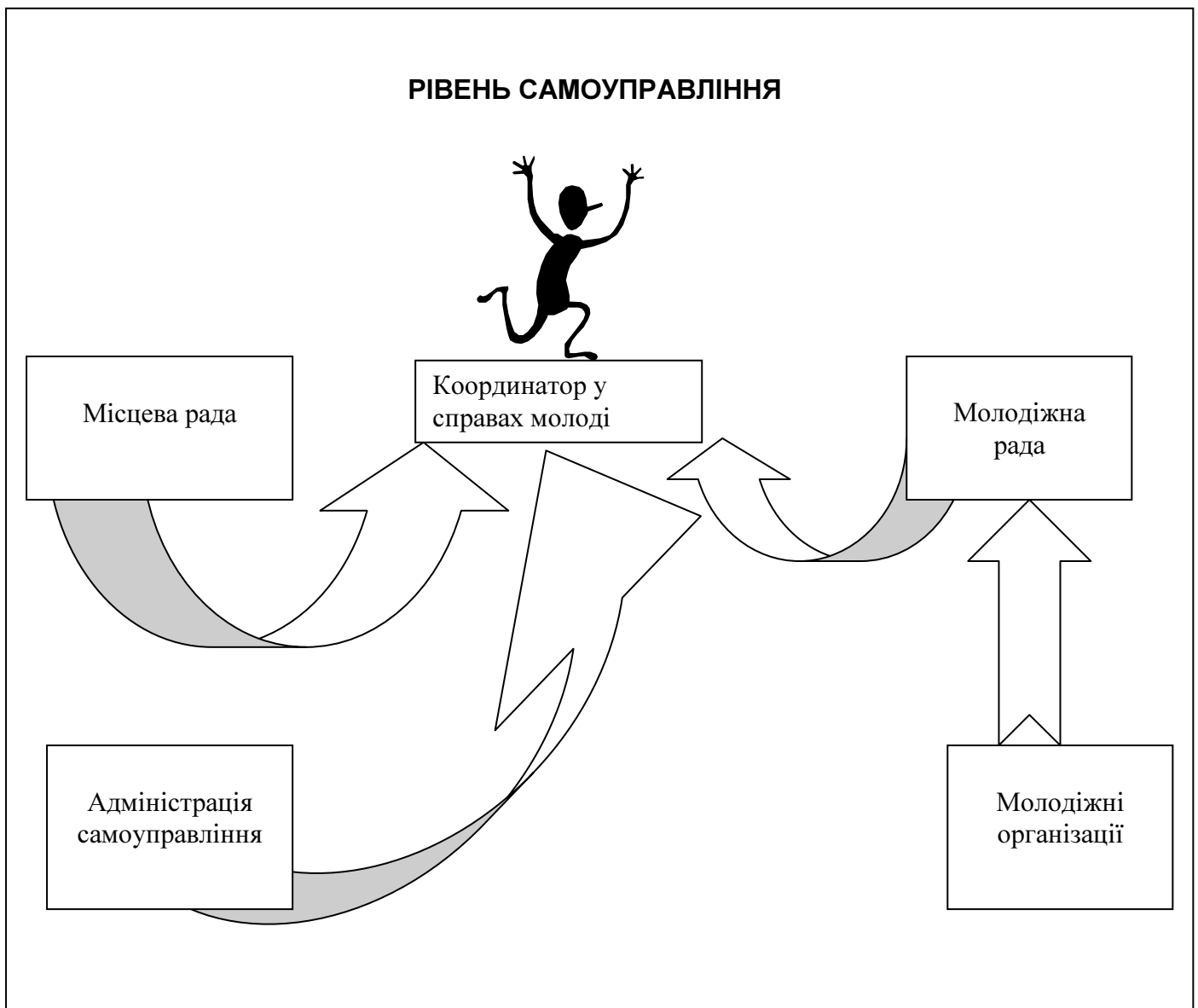
Державна рада у справах
молоді, Секретаріат

Молодіжні організації

Агентство міжнародної
співпраці молодіжних
організацій

Національна рада
Молодіжних організацій

Аналіз та оцінка

Запитайте учасників:

Чи є принципові відмінності в структурі інституційній, задіяних у реалізації молодіжної політики Європейського Союзу та України? Якщо так, у чому вони полягають?

Чи було б на вашу думку доцільно запровадити в Україні якісь з інституцій?

Молодіжна політика Європейського Союзу

Практичний блок (11 годин)

Перед тим, як починати формувати місцеву молодіжну політику

Вправа 1. Річка

Мета вправи: нагадати дорослим з якими проблемами зустрічається молодь і який тиск з боку дорослих відчують молоді люди.

Кількість учасників: до 30 осіб.

Час: 20-25 хвилин.

Матеріали: хустинка, для того щоб зав'язати очі, малярний скоч, картки з ролями, газети, маркери.

Інструкції

1. Підготуйте картки з ролями (див. Додаток). Підготуйте картки з ролями по кількості учасників групи. Переконайтесь щоб одній особі дісталась роль Молодої людини.
2. Поясніть, що дуже часто, ми, дорослі забуваємо що означає бути молодою людиною, яка весь час знаходиться під чийось тиском чи під якимось впливом. Ця вправа є ефективним засобом щоб зрозуміти деякі з тисків під впливом яких знаходяться молоді люди. Двома довгими відрізками малярного скочу помітьте на підлозі річку. Скатайте у шари газети та розкидайте їх на всьому протязі „річки”, формуючи умовні бар'єри. Будьте креативними, називаючи ці бар'єри алігаторами, лавою тощо. Запросіть 10 волонтерів для виконання вправи та роздайте їм картки з описом ролей для кожного учасника. Надайте волонтерам до 2-х хвилин щоб обміркувати свою роль. Зробіть наголос на тому, що сьогодні в житті молодих людей, більше ніж колись, існують суперечливі тиски та впливи. Ці впливи можуть впливати на рішення, які приймають молоді люди. Попросіть всіх волонтерів перейти на один бік кімнати, та стати на одному кінці річки. Зав'яжіть очі волонтерів, який/яка грає роль молоді людини та попросіть перейти на інший край річки. Інші волонтери мають „вести” молоду людини даючи поради щодо напряму руху у відповідності з їх ролями. Закінчить вправу дискусією

Аналіз та оцінка

Що ви думали про цю вправу?

Чи є ця ситуація реалістичною?

Чому так? Чому ні?

Як відчувалося бути Молодою людиною?

Чи зіштовхувались Ви з подібною ситуацією коли були молодими? Чи впливають подібні впливи на спроможність молодих людей приймати рішення?

Рольові картки для вправи

Молода людина

Слухайте всіх тих, хто намагається „вести” Вас вздовж річки.

Батько чи мати

Ви краще за всіх знаєте як треба поступити. Говоріть Молодій людині що робити з найбільшою турботою про свою дитину. Використовуйте фрази такі як: „Коли я був/була в твоєму віці....”. Будьте креативними у виконанні своєї ролі!

Дідусь чи бабуся

Ви знаєте як найкраще. Говоріть Молодій людині що робити з найбільшою турботою про свою дитину. Використовуйте фрази такі як: „Коли я був/була в твоєму віці....”. Будьте креативними у виконанні своєї ролі!

Міністр/представник влади

Ви є високоморальною людиною та є зразком для Молодої людини! Будьте креативними у виконанні своєї ролі!

Друг чи подруга

Ви добрий друг/подруга. Ви дійсно турбуєтесь про Молоду людину. Будьте креативними у виконанні своєї ролі!

Вчитель/вчителька

Робіть наголос на важливості школи. Давайте поради, коли побачите, доречний момент! Будьте креативними у виконанні своєї ролі!

Соціальний працівник

Давайте поради Молодій людині відносно таких речей як споживання наркотиків, секс, родина, школа тощо. Будьте креативними у виконанні своєї ролі!

Представник/представниця мас-медіа

Думайте про величезний вплив, який ви маєте (телебачення, фільми, журнали і так далі). Наприклад, деякі з ваших репортажів присвячені сексу, насиллю, грошам тощо. Будьте креативними у виконанні своєї ролі!

Друг/подруга

Ви поганий друг/подруга. Ви маєте негативний вплив на Молоду людину. Будьте креативними у виконанні своєї ролі!

Представник/представниця центру здоров'я

Давайте поради Молодій людині відносно її здоров'я. Наприклад, давайте настанови про куріння, секс, харчування, збиткову вагу. Будьте креативними у виконанні своєї ролі!

Вправа 2. Якою мовою ми говоримо*

Мета вправи: наголосити на необхідності під час роботи з молодими людьми розмовляти з ними тією самою мовою. Сформувати у учасників розуміння необхідності доносити до молоді зрозумілу, адекватну та необхідну інформацію задля налагодження взаєморозуміння та постійного контакту.

Кількість учасників: мінімум 12 осіб, для того щоб сформувати 2 групи

Час: 90-120 хвилин

Матеріали: картон (картонні коробки), канцелярський клей, ножиці, бум ага формату А4, два приміщення, де могли б працювати дві групи.

Інструкції

1. В залежності від розміру групи, запросіть 4-8 волонтерів, які гратимуть роль інженерів та вчитимуть Молодих людей як збудувати міст. Вони отримують інструкції для інженерів та виходять в окрему кімнату.
2. Решта учасників гратимуть Молодих людей. Вони отримують інструкції. Якщо група дуже велика, можна сформувати групу спостерігачів, які будуть дивитись та робити нотатки. Спостерігачі не повинні знати інструкції, які видаватимуться Молодим людям, тож, попросіть спостерігачів вийти в окрему кімнату разом з Інженерами.

Інструкції для Молодих Людей

Ситуація

Ви живете у гористій країні. Населений пункт в якому ви мешкаєте відділений від найближчого міста, де знаходиться ринок глибокою долиною. Для того щоб потрапити на ринок вам необхідно йти пішки два дні. Якщо у вас буде міст через долину весь шлях буде займати не більше 5 годин.

Уряд вашої країни уклав угоду з іноземною фірмою, спеціалісти якої приїдуть до Вашого села та навчать вас як звести міст. Це будуть перші інженери вашої країни. Після цього як ви зведете перший міст з іноземним експертами у вас буде можливість будувати мости по всій країні та полегшувати життя мешканцям вашої країни.

Будівельними матеріалами для моста будуть папір, картон, олівці, ножиці та клей. Ви знайомі з такими матеріалами та інструментами, але не знаєте будівельних технологій.

Соціальна поведінка:

Під час будь яких комунікацій Молоді люди тримаються один за одного. Спілкування без фізичного контакту не відбувається. Звернення без контакту вважається грубістю. Проте, немає необхідності весь час триматись за співбесідника. Для того щоб приєднатись до спілкування в групі достатньо триматись за одну людину з групи.

Дуже важливо вітатись, навіть якщо ви просто проходите повз людини.

* Partnership, Council of Europe & European Commission. Training-Youth. www.training-youth.net The Dardians

Вітання:

Традиційне привітання – поцілунок в плече. Людина, яка розпочинає привітання цілує іншу людину у праве плече. У відповідь слідує поцілунок у ліве плече. Будь які інші види поцілунків є образою. Стискання рук є найбільшою образою. В разі якщо Молода людина була ображена іншою людиною, яка не привіталась, або почала розмову без фізичного контакту, він/вона починає голосно кричати, сповіщаючи про це інших.

Так/Ні:

У мові Молодих людей немає слова ні. Вони завжди кажуть „так”, проте, коли вони мають на увазі „ні”, то кажуть „так”, але при цьому енергійно кивають головою (вам необхідно добре з цим потренуватись).

Робоча поведінка:

Під час роботи ви також багато торкаєтесь один одного. Інструменти мають чітку статеву приналежність: ножиці використовують тільки чоловіки, жінки до них навіть і не торкаються, в той час коли олівці та лінійки – жіночі інструменти. Клей не має статевої приналежності. Ним користуються як жінки так і чоловіки.

Іноземці:

Молодим людям подобаються кампанії. Тому їм і подобаються іноземці. Але вони дуже пихаті і пишаються своїми традиціями. Вони знають, що самим їх ніколи не звести моста, але з іншого боку вони не вважають що культура іноземців та їх освіта є кращою. Будівництво мостів це єдина сфера якої вони не знають. Вони очікують від іноземців, що ті пристосуються до культури молодих людей. Але, тому що їх поведінка є дуже природною для них і вони не можуть її пояснити експертам (це ДУЖЕ важлива їх риса).

Чоловік з країни Молодих людей ніколи не буде знайомитись з іншим чоловіком, якщо тільки його не представить жінка, не залежно з якої країни вона походить.

Інструкції для інженерів

Ситуація

Ви є міжнародною групою інженерів і працюєте на міжнародну будівельну компанію. Ваша компанія щойно підписала дуже важливий контракт з урядом країни Молодих людей, в якому взяла на себе обов'язки навчити жителів країни будувати мости. Відповідно до підписаного контракту вам дуже важливо дотриматись термінів зведення мосту, в противному випадку контракт буде розірвано і ви втратите роботу.

Уряд країни має величезну зацікавленість у реалізації цього проекту, який фінансується Європейським Союзом. Країна Молодих людей має гористий ландшафт з багатьма глибокими каньйонами та долинами, але зовсім не має мостів. Тому, будь які пересування жителів дуже ускладнені і для того щоб добратись з сіл на ринок головного міста необхідно декілька днів. Передбачається, що за наявності мосту жителі зможуть добиратись на ринок лише за 5 годин.

Оскільки в країні є багато каньйонів та річок, ви не можете просто звести міст та поїхати. Вам потрібно навчити жителів, щоб вони самі могли проектувати та будувати мости.

Програвання ситуації

Перш за все, виділіть час для того, щоб уважно прочитати ці інструкції та разом вирішити як ви будете будувати міст. У визначений час двоє представників вашої групи матимуть змогу зустрітись з Молодими людьми та спробувати встановити контакти на протязі 3-х хвилин. За цей же час вам необхідно також оцінити географічне та матеріальне середовище. Після цього у вас буде 10 хвилин проаналізувати принесені відомості та закінчити підготовку.

Після цього вся ваша команда їде в країну вчити Молодих людей будувати мости.

Міст

Міст буде символічним, виробленим з паперу. Він буде поєднувати два стільці чи столи на відстані приблизно 80 сантиметрів. Міст має бути стійким. Наприкінці будівництва міст має витримувати вагу ножиців та клею, використаних під час будівництва.

Майте на увазі, що привести шаблони деталей мосту а потім вирізати та зібрати їх в країні Молодих людей не можливо, тому що в цьому випадку ви не навчите жителів самих будувати міст. Вони мають вивчити всі стадії процесу будівництва.

Кожну деталь потрібно намалювати олівцем за допомогою лінійки та вирізати ножицями.

Матеріали

Міст буде побудовано з папіру/картону.

Для планування та будування ви можете використовувати: папір, клей, ножиці, лінійки, олівці.

Час

Для планування та підготовки перед поїздкою – 40 хвилин.

Для того щоб навчити Молодих людей будувати - 25 хвилин.

Аналіз та оцінка

Після гри роздайте обом групам учасників великі аркуші паперу, на яких вони мають занотувати свої коментарі по наступним моментам: Факти, Відчуття, Інтерпретації.

Обговоріть з учасниками:

Ми часто маємо тенденцію думати, що інші думають так само як і ми.

Ми часто інтерпретуємо речі правильно, не приділяючи уваги різниці в сприйнятті реальності та поведінки.

Як було розподілено ролі? Які ролі мені сподобались? Чи почувався я комфортно в даній ролі?

Чи сприйняли інші поведінку гравців так само як і я?

Вправа 3. Визначення напрямків молодіжної політики у відповідності до проблем молоді

Мета вправи: сформувати в учасників навички визначення проблем молоді, у відповідності до яких формуватиметься місцева молодіжна політика.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 90 хвилин.

Матеріали: аркуші паперу формату А1, фломастери, таблички з написами „підтримую”, „не підтримую”.

Інструкції:

Почніть вправу з розмови про те, що молоді люди сьогодні стають перед багатьма проблемами. Проте, патерналістські підходи до вирішення проблем молоді не спрацьовують та не сприяють формуванню активної громадянської позиції молоді людини. Тому, в Європейському Союзі для визначення проблем молоді використовується підхід безпосереднього залучення молоді до визначення проблем та до їх вирішення.

Вправа пропонує ознайомитись з методом залучення молоді до визначення ключових проблем, що турбують молодь.

1. Застосовуючи метод мозкового штурму, разом з учасниками запишіть на фліпчарт максимально широкий перелік проблем, які турбують молодь
2. Звільніть в середині кімнати місце, так, щоб учасники могли переходити від одного до іншого краю кімнати. На одній з стін кімнати прикріпіть табличку „підтримую”, на іншій „не підтримую”.
3. В залежності від кількості учасників визначте можливу кількість малих груп по 5-6 осіб, які б могли на впродовж подальшого часу тренінгу працювати в малих групах. В великій групі необхідно буде визначити таку кількість проблем з загального списку, яка б дорівнювала кількості малих груп.
4. Зачитуючи по одній проблемі з загального списку попросіть учасників голосувати таким чином, щоб ті, які згодні, що дана проблема є найбільш актуальною, переходили до таблички з написом „підтримую”, не згодні – до таблички „не підтримую”, а ті, що вагаються, залишались посередині. Зробіть наголос на тому, що проблеми мають відбиратись учасниками з огляду на можливість їх вирішення з використанням наявних ресурсів в їх містах/районах.
5. Відведіть не більше 2 хвилин, на аргументи кожної з сторін. Ті учасники, що знаходяться в середині, можуть приєднатись до однієї зі сторін.
6. Наприкінці вправи учасники мають створити список проблем, над вирішенням яких учасники будуть працювати впродовж подальшої частини тренінгу.

Аналіз та оцінка

Запитайте учасників:

Чи важко їм було визначити проблеми? Відібрати найбільш актуальні проблеми?

Чи готові б були учасники як співробітники управлінь у справах молоді проводити подібні консультації з молоддю?

Запропонуйте учасникам подальшу дискусію з приводу визначення проблем молоді та розробки шляхів їх вирішення. Які, на думку, учасників методи визначення проблем та напрямів діяльності будуть найбільш ефективними?

Чи вважають учасники, що вирішення проблеми, яка турбує молодих людей, буде найбільш ефективним, якщо до процесу долучатиметься молодь?

Вправа 4. Активна молодь (SWOT- аналіз)

Мета вправи: проаналізувати в групах використовуючи метод **SWOT- аналізу** сильні та слабкі сторони активної участі молоді у вирішенні власних проблем в локальних громадах, а також виявити які можливості відкриваються при активній участі молоді у вирішенні проблем та які існують загрози. Показати переваги здійснення стратегічного планування.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 90 хвилин.

Матеріали: аркуші паперу формату А1, фломастери, скоч.

Інструкції: попросіть учасників об'єднатись в 4 групи. Поясніть учасникам методику проведення SWOT аналізу. Попросіть малі групи скласти список факторів та явищ за однією з категорій – сильні сторони, слабкі сторони, можливості та загрози по відношенню до активного залучення молоді на локальному рівні до вирішення проблем молодих людей з врахуванням конкретної ситуації. Результатом роботи груп стануть чотири списки факторів та явищ по кожній з категорій за такою схемою.

S – сильні сторони 1. 2. 3.	O - можливості 1. 2. 3.
W – слабкі сторони 1. 2. 3.	T - загрози 1. 2. 3.

Попросіть кожну групу презентувати результати своєї роботи.

Після того, як створено конкретний список сильних та слабких сторін, а також загроз та можливостей, настає етап встановлення зв'язків між ними. Для встановлення цих зв'язків створюється матриця SWOT.

	Можливості 1. 2. 3.	Загрози 1. 2. 3.
Сильні сторони 1. 2. 3.	Поле „СИМ”	Поле „СИЗ”
Слабкі сторони 1. 2. 3.	Поле „СЛМ”	Поле „СЛЗ”

Зліва виділяються два розділи (сильні та слабкі сторони), до яких відповідно вносяться всі виявлені на першому етапі сильні та слабкі сторони організації, чи групи осіб. У верхній частині матриці також виділяються два розділи (можливості та загрози), до яких вносяться всі виявлені можливості та загрози.

На перехресті розділів утворюються чотири поля. На кожному з даних полів дослідники мають розглянути всі можливі парні комбінації та виділити ті, які мають бути враховані під час розробки стратегії.

Стратегія (греч. στратηγία, „Головне командування, керівництво військовими діями”) – найбільш загальний механізм дій, що визначає шляхи досягнення комплексної мети.

По відношенню до тих пар, які були вибрані в полі „СИМ”, слід розробляти стратегію по використанню сильних сторін для того, щоб отримати віддачу від можливостей, які з’явилися у зовнішньому середовищі.

Для тих пар, які з’явилися в полі „СЛМ”, стратегія має бути збудована таким чином, щоб за рахунок можливостей намагались виправити наявні слабкі сторони.

Якщо пара знаходиться у полі „СИЗ”, то стратегія має передбачати використання сильних сторін для усунення загроз.

Для пар, які знаходяться у полі „СЛЗ” необхідно розробляти таку стратегію, яка дозволила б позбутись від слабкості, а також запобігти існуючим загрозам.

Метод аналізу в стратегічному плануванні, який заключається в розподіленні факторів та явищ на чотири категорії **Strengths** (Сили), **Weaknesses** (Слабкості), **Opportunities** (Можливості) и **Threats** (Загрози).

Акронім **SWOT** було вперше введено у 1963 році в Гарварді на конференції по проблемам бізнес-політики професором К. Ендрюс. Початково SWOT аналіз базувався на озвучуванні та структуруванні знань про поточну ситуацію та тенденції.

Оскільки SWOT аналіз в загальному вигляді не містить економічних категорій, його можна застосовувати до будь-яких організацій або окремих людей для побудови стратегій в самих різних областях діяльності.

Застосовуючи метод SWOT легко встановити зв’язки між силою та слабкістю, які притаманні організації, групі осіб, чи явищу, у нашому випадку активність молоді у локальних громадах, та зовнішніми загрозами та можливостями. Методологія SWOT передбачає спочатку виявлення сильних та слабких сторін, а також загроз та можливостей, а далі – встановлення ланцюжків між ними, які в подальшому можуть бути використані для формулювання стратегії.

Аналіз та оцінка:

Запитайте учасників:

Чи важко було здійснювати аналіз? За яких обставин його виконання могло б відбуватись легше?

Чи корисно буде застосовувати метод SWOT- аналізу для планування роботи з молоддю в їхніх містах/районах.

Підведіть розмову до необхідності створення соціального партнерства для реалізації майбутніх стратегій.

Подальші дії. Можливо застосувати метод SWOT- аналізу щодо визначених проблем молоді, які існують в містах/районах, що представляють учасники тренінгу, та на основі результатів аналізу розробляти стратегії вирішення проблем.

Вправа 5. Аналіз поля сил

Мета вправи: надати учасникам навички визначення ключових партнерів з метою подальшого створення соціального партнерства для реалізації молодіжної політики.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 60 хвилин.

Матеріали: аркуші паперу формату А1, фломастери, скоч, матриця поля сил.
Підготовка: Накресліть на великому аркуші паперу матрицю поля сил, яка буде зразком для подальшої роботи.

Інструкції: якщо ви виконували вправу „Визначення напрямів діяльності задля запровадження стандартів молодіжної політики ЄС в Україні”, попросіть учасників об’єднатись навколо визначених проблем в малі групи по 5-6 осіб. Якщо ви виконуєте вправу окремо, попросіть учасників об’єднатись в малі групи по 5-6 осіб. Малі групи мають визначити, на протязі не більш ніж 5-ти хвилин проблему, яку вони вважають найбільш актуальною для молоді свого міста/району.

Попросіть учасників в малих групах визначити ключових акторів/дієвих осіб (це можуть бути як окремі особи, так і інституції, заклади, об’єднання, групи осіб), які потенційно можуть бути учасниками вирішення зазначеної проблеми. При цьому, слід проаналізувати склад акторів/дієвих осіб особливо ретельно та створити якомога повний перелік, враховуючи як завзятих прибічників так і опонентів. Роздайте учасникам підготовлені на великих аркушах паперу матриці. Попросіть учасників занести список до матриці.

Матриця поля сил

Актори	Ініціатори	Прибічники	Нейтральні	Супротивники
1. Громадські організації	x			
2. Молодь		x		
3. Місцеві бізнесмени		←	x	

Відмітьте позначкою позицію, яку, на вашу, думку займає той чи інший актор, як це показано на малюнку.

Після заповнення матриці, запропонуйте учасникам наступну матрицю. Завданням малих груп є перевести кожного актора крім ініціаторів на одну позицію вліво. У крайній правий стовпчик навпроти кожного актора учасники мають вписати аргументи, що будуть використані для зміни позиції. Нагадайте учасникам, що найбільш дієвими є аргументи, спрямовані на задоволення особистих потреб, амбіцій людини/групи осіб.

Актори	Було	Стало	Аргументи

Попросіть учасників презентувати результати роботи.

Аналіз та оцінка:

Попросіть групу висловити коментарі

Запитайте учасників:

Чи важливо на думку учасників створювати соціальне партнерство для створення та реалізації молодіжної політики на локальному рівні?

Вправа 6. Створення місцевих планів дій у молодіжній сфері з використанням стандартів молодіжної політики

Мета вправи: сформувати в учасників навички розробки місцевих планів дій у молодіжній сфері з використанням стандартів молодіжної політики ЄС на прикладі вирішення визначеної проблеми.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 180 хвилин – виконання вправи, по 15 хвилин – презентація та обговорення плану дій кожної робочої групи.

Матеріали: Фліпчарт або дошка, аркуші паперу формату А1, фломастери, скоч.

Інструкції: Запропонуйте учасникам в малих групах подумати над можливими заходами для подолання визначених ними проблем, з врахуванням результатів попередніх вправ з Інформаційного та Практичного блоків. Відведіть до 5-10 хвилин на огляд напрацьованих матеріалів з тим, щоб при створенні планів дій враховувались результати аналізу ситуації/проблеми і відповідно стратегії та аналіз ключових акторів. Нагадайте учасникам, що їх план дій обов'язково має містити такі компоненти як:

- Чітко сформульована проблема, на вирішення якої спрямовано план дій;
- Мета, якої прагнуть досягнути;
- Завдання, що ставлять перед собою автори плану дій;
- Графік і засоби реалізації плану дій;
- Очікувані результати від реалізації плану, якомога конкретні, бажано з кількісними показниками;
- Методи оцінки ефективності плану та показники вимірювання;

- Ключові виконавці та партнери;
- Необхідні ресурси.

Аналіз та оцінка

Попросіть кожну з робочих груп захистити свій план дій. В той самий час завданням решти членів групи є оцінка запропонованого плану. По завершенні кожної презентації запропонуйте учасникам висловити свої зауваження, пропозиції, рекомендації, тощо.

Вправа 7. Хто більше

Мета вправи: сформувати у учасників відчуття спільної відповідальності за результати їх діяльності. Довести важливість врахування спільних інтересів під час реалізації політики на місцевому рівні.

Кількість учасників: будь яка

Час: 30-40 хвилин

Матеріали: Фліпчарт або дошка, аркуш паперу формату А1, фломастери

Інструкції: На аркуші паперу намалюйте матрицю „Якщо співпали картки” за таким зразком:

Якщо співпали картки	Нарахування балів	
	x	y
XXXX	-1	-
XXXY	+1	-3
XXYY	+2	-2
XYYY	+3	-1
YYYY	-	+1

Поділіть учасників на чотири групи. Кожній групі видайте по 10 карток. На кожній картці з одного боку напишіть номер групи від 1 до 4. Інша сторона картки залишається чистою.

Правила гри:

Кожна група має вирішити який символ X чи Y поставити на картці. **Завдання гри – набрати найбільшу кількість балів.** (ВАЖЛИВО: формулюйте завдання саме таким чином, без додаткових уточнень та пояснень) Групи можуть домовлятися між собою. Гра триває 10 раундів. Після кожного раунду збирайте картки записуйте вибір групи у таблицю та нараховуйте бали групам. У п'ятому раунді всі набрані кожною з груп бали помножуються на 5, у десятому – на 10, проте гравцям це не повідомляється.

Наприклад, якщо в першому раунді всі чотири групи здали картки з символом X кожна група отримує (- 1) бал, якщо три групи вибрали символ X, а одна Y, ті хто поставив X отримують (+1) бал а та група, що обрала Y отримує (-3)

Суть гри полягає в тому, що єдиною вигральною комбінацією символів, що приносить бали з позначкою (+) для всіх груп є „YYYY”.

Раунд	I група	II група	III група	IV група
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Підраховуйте кількість балів після кожного раунду.

Аналіз та оцінка

Запитайте у учасників:

Яким було завдання гри?

Яку стратегію гри обрали групи?

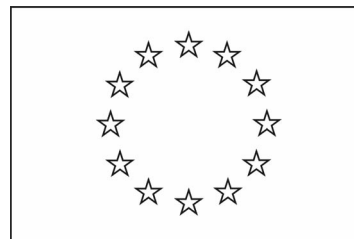
Хто, на думку учасників, набрав найбільшу кількість балів? Виграв?

Наприкінці дискусії зробіть висновок, що реалізація будь якої політики має відбуватись в атмосфері партнерства а не конкуренції.

ДОКУМЕНТИ ТА МАТЕРІАЛИ

Неофіційний переклад

Комісія європейських спільнот
Брюссель 21.11.2001
COM (2001) 681 остаточний варіант

**Біла книга Європейської Комісії
Новий імпульс для європейської молоді**

Передмова

Рішення опублікувати Білу Книгу щодо молодіжної політики, та, особливо, рішення провести широкомасштабні консультації перед тим базувалося на прагненні активізувати нові форми європейського управління.

Біла книга повністю узгоджена з Білою Книгою Управління Європейської Комісії, що була прийнята у червні цього року. Ціль видавництва Білої Книги – зробити доступними процеси прийняття рішень Європейського Союзу для людей, яких стосуються ці рішення. В числі цих людей є і молодь.

Молодь в авангарді

Результати широкомасштабних консультацій, що були проведені перед публікацією білої Книги, можна легко пояснити: не зважаючи на різні ситуації, молоді люди переважно розділяють одні й ті самі цінності, мають ті самі сподівання та труднощі. Молодь - це група, що постійно змінюється, тяжіє до ринку праці та майбутнього сімейного життя; перед ними постійно постає вибір між працею та освітою, але, не зважаючи на вищезазначене, їх шляхи значно різноманітніші, ніж у минулому. Школа й університет, робота та соціальне середовище вже не відіграють такої інтегруючої ролі, як раніше. Молодь набуває незалежного положення значно пізніше, ніж минулі покоління.

Все це досить часто призводить до моральної слабкості, втрати впевненості у собі, в існуючих системах прийняття рішень, незадоволеності традиційними формами участі в суспільному житті та в житті молодіжних організацій. Деякі з молодих людей відчують, що їх інтереси не завжди відображено у суспільній політиці, що розроблюється представниками старшого покоління політиків. Деякі молоді люди знаходять своєрідне сховище в індивідуалізмі та індивідуалізмі, у той час як інші користуються формами самовираження, які часто є надто радикальними, а іноді навіть не вписуються у демократичні рамки. Більшість молодих людей, хоча й висловлюють бажання впливати на політику, не знайшли відповідних шляхів для реалізації цих прагнень.

Не зважаючи на це, молодим європейцям є, що сказати: в решті решт, вони є саме тими людьми, на яких впливають зміни в економіці, демографічний дисбаланс, глобалізація та культурна різноманітність. Ми очікуємо від них створення нових форм соціальних відносин, різних підходів до вираження солідарності, до боротьби з відмінностями, або до збагачення цих відмінностей, поряд з появою нових сумнівів.

Не зважаючи на більш складний соціальний та економічний контекст, молоді люди добре адаптуються до нових умов. Від національних та європейських політиків залежить допомога та полегшення процесу змін, залучення молоді до формування суспільної політики.

Молодь та Європа

Не стихають дебати з приводу майбутнього Європи. Безпрецедентна хвиля поширення незабаром створить абсолютно нові перспективи. Основна думка, що явно превалює протягом останніх років у політичному житті Європи, - ЄС повинен повністю інтегруватись з людьми, що живуть у Європі. Важливим фактом є те, що консультації щодо шляхів ЄС, впровадження нових форм та методів управління,

мають залучити людей, яким належить завтрашня Європа. Європейський проект сам по собі ще дуже молодий, від досі формується та обговорюється. Якщо працювати на результат, то знадобляться амбіції та ентузіазм, відповідальність та готовність слідувати цінностям, на яких ґрунтується ЄС.

Молоді люди хочуть чітко дати зрозуміти, до чого вони прагнуть: щоб їх голоси було почуто, щоб їх сприймали як повноправних учасників процесу, - та бажають грати провідну роль у будівництві Європи, впливати на обговорення шляхів її розвитку. Настав час ставитися до молоді як до позитивної сили, що бере участь у розбудові Європи, а не як до „проблеми”. Інакше кажучи, необхідно надати молодим людям інструменти для вираження їх власних ідей, та виховувати їх толерантність по відношенню до ідей інших членів громадянського суспільства.

Від місцевого рівня до Європейського

Більшість пропозицій, що містить Біла Книга, адресована країнам – членам Європейського Союзу та регіонам Європи, які несуть вагу прийняття рішень, пов'язаних з молоддю. Мотивом для активної участі молоді в процесі прийняття рішень є можливість бачити результати власної діяльності. Прикладами активної участі молоді є участь у житті шкіл, областей, районів, або об'єднань, завдяки чому молоді люди зможуть набути досвід та впевненість, необхідні їм для наступних кроків у суспільному житті - включаючи Європейський рівень. Залучаючись до громадської діяльності, молоді люди можуть зробити свій внесок в розбудову громадянського суспільства, й жити повноцінним громадським життям.

Для підвищення ефективності й успішності заходів із залученням молоді, а також посилення міри безпеки й ступеню відповідальності необхідно застосовувати європейські стандарти участі молоді. Саме до цього апелюють небайдужі до молоді люди, саме це підтримує Європейський Парламент, саме це захищають країни – члени ЄС, - ці постулати були чітко сформульовані під час консультацій, проведених Комісією. У відповідь Біла Книга пропонує нову структуру для Європейської співпраці, яка складається з двох головних аспектів: застосування відкритих методів координації особливих видів діяльності молоді, а також приділяти більше уваги так званому „молодіжному виміру” в інших напрямках політики.

Такий європейський „молодіжний вимір” створить відчуття динамізму, буде стимулом до творчості, призведе до обміну добрими практичними навиками, пробудить національне та європейське сприйняття того, що окремі молоді люди та молодіжні організації створюють на місцевому та регіональному рівнях. Цей вимір допоможе створити загальне бачення та уможливить молодіжні публікації, збільшить ефективність суспільної роботи, підвищить коефіцієнт ефективності праці через досягнення загальних цілей.

Уважно прислуховуватись до того, що говорять молоді люди, проводити відкриті дискусії для місцевих ініціатив, стимулювати країни-члени ЄС до більш ефективної співпраці, відповідати ідеям, існуючим у рамках європейських програм, надавати „молодіжному виміру” більш високий статус в кожній сфері політики - ось підхід, запропонований Білою Книгою для створення умов та можливостей молодим людям з тим, щоб вони могли відігравати повноцінну роль у житті демократичного відкритого та дбайливого соціуму.

1. Витоки

У відповідності до плану поширення, у Європі будуть проживати 75 мільйонів молодих людей віком від 15 до 25 років¹. Якими б не були відмінності між ними (їх робочий статус, освіта, сім'я, доходи тощо), молоді люди розглядають себе як повноправних громадян, з відповідними правами та обов'язками. Інвестування в молодь є інвестуванням у збагачення нашого суспільства, сьогоdnішнього та завтрашнього. Тому інвестування є одним з ключових моментів у досягненні політичних цілей, що лежать в основі Самміту ЄС в Лісабоні: зробити Європейську економіку „найбільш конкурентноспроможною та динамічною базою знань в усьому світі”.

Договори забезпечують основу для дій у різних секторах², які прямо, або опосередковано, впливають на молодь: дискримінація, європейське громадянство, зайнятість, соціальна ізоляція, освіта, професійне навчання, культура, здоров'я, захист прав споживачів, свобода пересування, захист навколишнього середовища, розвиток співробітництва та бідність.

Існують різні сектори політики ЄС, які безпосередньо стосуються молодих людей: в галузі освіти, роботи, професійного навчання. Відносно недавно до цих секторів потрапив і доступ до інформаційних технологій.

Існує й інший тип діяльності, який на рівні з попереднім стимулює до мобільності, обміну культурними цінностями, розвитку громадянської позиції та волонтерської роботи. В цьому контексті, на підставі параграфу 149 договору³, ЄС представив серію програм, включаючи Програму „Молодь”, яка має на меті розвиток мобільності та впровадження схем по обміну молодими людьми.

Ця співпраця поступово поширювалась на інші галузі, такі як інформативність, обміни між організаціями та волонтерську роботу.

В цілому, існує певна кількість питань, наприклад, - участь, або ігнорування молоддю спільної роботи з питань, які не мають безпосереднього відношення до ЄС, але заслуговують глибокого аналізу через свій тісний зв'язок з молодіжною політикою та їх стратегічним впливом.

Всі вищезазначені види діяльності, пов'язані з молоддю, отримали тверду підтримку Європейського Парламенту, як під час прийняття, так і в формі резолюцій та слухань для молодих людей. Молодіжна Рада Міністрів ухвалила серію резолюцій щодо участі молоді в співпраці, щодо освітнього потенціалу в спорті, соціальної інтеграції, ініціативності та підприємства серед молодих людей. Соціально-Економічний Комітет та Комітет Регіонів регулярно дають високу оцінку різних питань, пов'язаних з молоддю.

Сьогодні ставиться питання про те, наскільки ці види діяльності зможуть сприяти вирішенню цілого ряду складних задач та проблем, з якими стикається сучасна молодь. Також виникає питання про те, чи європейські політики повністю використовують потенціал молодих людей. Фактично, резолюції, або декларації з особливих питань, що пов'язані з молоддю, часто не йдуть далі добрих намірів. Європейським закладам і країнам-членам часто не вистачає загального уявлення про молодіжну політику, звідси й недолік діяльностей, які можна було б використовувати для підтримки молоді. Система європейської співпраці в області

молодіжної політики досягла своєї межі й знаходиться під загрозою того, що не зможе подолати нові проблеми, наведені нижче (див. пункт 2):

- демографічні й соціальні зміни, що негативно впливають на зв'язок поколінь;
- розрив між молодими людьми та політиками на державному, європейському та міжнародному рівні, що збільшується та призводить до „дефіциту громадянства”;
- інвестування в якісні дебати про майбутнє ЄС, як основну складову демократії, заохочування до участі в дебатах людей, НУО, місцевих політиків, як це пропагується в Білій Книзі європейського управління⁴.

Розвиток нових форм європейського управління є одним з чотирьох стратегічних пріоритетів, встановлених Комісією. Термін „управління” відноситься до всіх принципів, механізмів і практичних розробок, що використовуються в різних сферах поряд з відкриттям доступу й залученням людей, що проживають на території Європи, до процесу прийняття рішень, що їх безпосередньо стосуються.

Така модернізація європейської громадської політики базується на п'яти фундаментальних принципах: відкритості, участі, відповідальності, ефективності й згуртованості.

Молодь – саме та сфера, де мають застосовуватися ці принципи:

- **відкритість:** забезпечення молодих людей інформацією на їх рідній мові, щоб вони могли зрозуміти діяльність Європи й політику, яка їх безпосередньо стосується;
- **спільна участь:** залучення молодих людей до обговорень та прийняття рішень, що стосуються їх безпосередньо та громад, до яких вони належать;
- **відповідальність:** розробка нових структурованих форм співробітництва між країнами-членами й європейськими закладами, що дозволить перекласти певну міру відповідальності на молодь та задовольнити таким чином її прагнення;
- **ефективність:** отримання якнайбільшої користі від того, що молоді люди готові взяти на себе відповідальність за вирішення суспільних проблем, зробити свій внесок в успішний розвиток стратегій, спрямованих на формування майбутнього Європи;
- **згуртованість:** розробка спільного бачення різних політичних курсів, що безпосередньо стосуються молоді на різних рівнях, де їх участь приносить користь.

Рішення видати Білу книгу щодо молодіжної політики, й, особливо, рішення застосувати метод проведення попередніх консультацій, є одним з результатів такого „управлінського” підходу.

1. Складні задачі

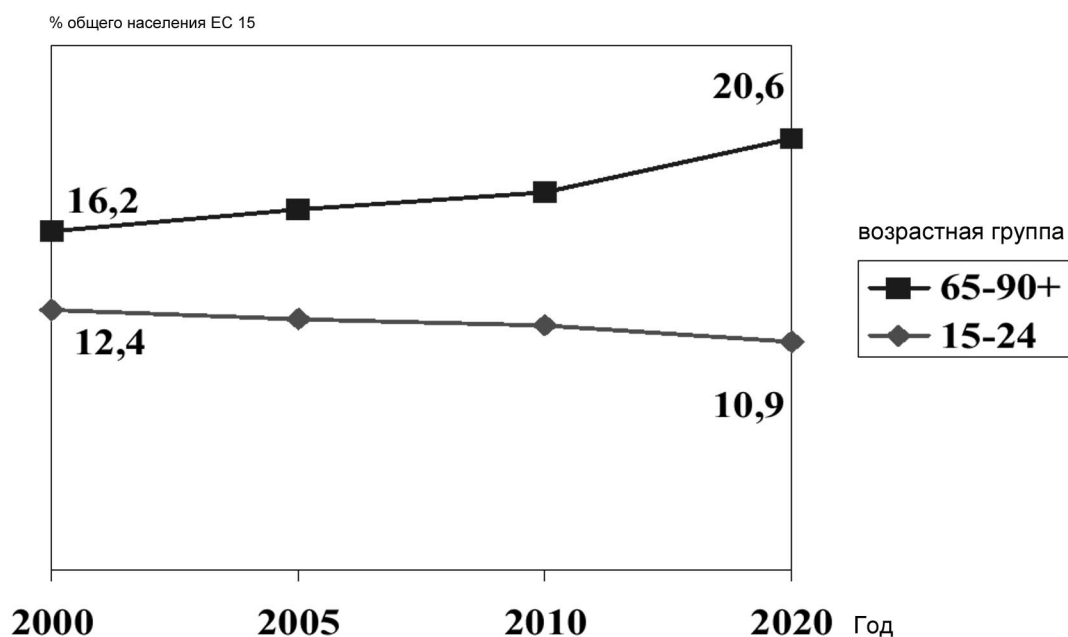
1.1. Демографічний курс

Наше суспільство старіє як внаслідок низького рівня народжуваності, так і внаслідок зростання тривалості життя. Протягом 2000 – 2020 років чисельність людей віком від

65 до 90 років зростає з 16% до 21% від всього населення ЄС, а вікова група 1-24 знизиться до 11 %⁵.

Цей кількісний дисбаланс між молоддю та старшим поколінням, звісно, зумовить якісні зміни у відношеннях між поколіннями. Фінансовий тиск на систему соціального забезпечення – лише один з аспектів цієї проблеми. Нам доведеться шукати нові механізми налагодження спілкування між молодими людьми та їх батьками, а також бабусями й дідусями. Окрім цього, доведеться віднайти зв'язуючі ланку між поколіннями у суспільстві, що переживає глибокі зміни.

Вікові показники населення 15 країн-членів в 2000 та 2020 роках

Старіння населення спричинює необхідність пошуку людських ресурсів з країн за межами Європейського Союзу для того, щоб подолати брак робочої сили. Нашому суспільству доведеться відчувати зміни в етнічній, релігійній, соціальній і лінгвістичній сфері. Ці зміни мають ретельно контролюватись, особливо що стосується питань, пов'язаних з молоддю, якщо ми хочемо уникнути соціального напруження та негативних наслідків в системі освіти та на ринку праці.

2.2. Молодь, що змінюється

Соціологічні, економічні і культурні аспекти, пов'язані з молоддю, значно змінилися в результаті демографічних змін, змін у соціальному середовищі, індивідуальній і колективній поведінці, відносинах в родині й умовах на ринку праці⁶.

По-перше, молодість стала тривати довше. Демографи помітили, що, знаходячись під впливом економічних факторів (зайнятості, безробіття, тощо) та соціально-культурних факторів, молоді люди, зазвичай, стають дорослішими по проходженню певних ступенів життя, таких як закінчення освіти, початок праці, створення власної родини тощо.

По-друге, життєвий шлях сучасної молоді людини не є прямолінійним. Сьогодні, "змішалися всі наші численні ключові аспекти життя"⁷: цілком можливо одночасно бути студентом, нести відповідальність за родину, працювати або знаходитися в пошуку роботи, і водночас жити з батьками. Молоді люди все частіше й частіше розриваються між кількома соціальними ролями. Життєвий шлях більше не може бути прямолінійним, оскільки суспільство не дає всім однакових соціальних гарантій (гарантію робочої зайнятості, пільг по соціальному забезпеченню тощо).

По-третє, традиційні колективні моделі втрачають свій ґрунт, по мірі того як особистий шлях кожного стає значно більш індивідуальним. "Створення родини, шлюб і кар'єрні плани окремо узяті індивідуума більше не підлягають стандартизації"⁸. Даний фактор особливо сильно впливає на політику органів державної влади.

2.3.Залучення молодих людей до громадського життя

Як правило, молоді люди в Європі глибоко зацікавлені в рості демократії, і ще більше зацікавлені грати в цьому процесі безпосередню роль. Однак недовіра до інституціональних структур міцно вкоренилося в розумі молодих людей. Вони вже не так охоче, порівняно з минулими часами, вступають в традиційні структури, що здійснюють політичні і соціальні дії (наприклад, партії, профспілки). Спостерігається низький рівень залучення молоді до демократичних дискусій, консультувань. Молодіжні організації також відчувають байдужність з боку молоді й усвідомлюють необхідність відновлення своїх структур⁹.

Все це ніяким чином не означає, що молодь більше не цікавиться громадським життям. Більшість молодих людей висловлює чітке прагнення брати участь і впливати на рішення, що приймаються суспільством, однак вони прагнуть робити це на індивідуальному рівні, одноразово, минаючи усталені методи й механізми участі.

Саме від влади залежить, чи зможуть вони „навести мости” над прірвою між готовністю молоді виразити свої думки та методами й механізмами, наявними у суспільстві.

Нездатність до цих дій може привести до так званого "дефіциту громадянства", або, навіть, виявлення протесту.

2.4.Європейська інтеграція

Ця тенденція також стосується Європейського Союзу, по відношенню до якого молоді люди мають змішані почуття. Для них Європа – це те, що асоціюється з повагою до фундаментальних цінностей, і водночас, це територія, на якій вони живуть, учаться, працюють і подорожують. Молоді люди відчувають, що установи, відповідальні за управління цією територією знаходяться далеко й діють за закритими дверима. Прірва між молоддю і Європою – одна з ілюстрацій дистанції, що виникла між населенням Європи і "Брюсселем"¹⁰. В досягненні цілей ЄС, особливо щодо розширення, величезну роль грає залучення до громадського життя наступних поколінь. Постає необхідним взяти молодих людей "на борт" як активних партнерів у спеціальних проектах, що стосуються ситуацій, близьких їм, та відповідають їхнім прагненням і здібностям.

2.5. Глобалізація

Загалом, така ж дихотомія існує між молодими людьми і тенденцією до глобалізації. Молодь Європи формує суспільство, що відкрито для культурного й економічного впливу ззовні. Світ у їхньому представленні взаємозалежний і вони без найменших коливань підтримують все, що символізує глобалізацію¹¹. В той же час, вони беруть під сумнів деякі з наслідків глобалізації щодо соціальної справедливості, відкритості й сталого розвитку. Вони мають сумніви щодо міжнародних установ, які здаються їм недосяжними, таємними й незацікавленими в проблемах молоді. Такого роду відносини між молодими людьми і глобалізацією схожі на ознаки хвороби, які ні в якому випадку не можна ігнорувати.

Цей факт підтверджує головну проблему в рамках глобалізації: "Подобається нам це, чи ні, але глобалізація вже тут. Наша задача - контролювати це явище й використовувати його на благо людства"¹².

Все, про що йдеться мова, становить неабияку проблему. Нам необхідно створити такі умови для молодих європейців, які б дозволили їм усвідомити себе як відповідальних, активних і толерантних громадян у багатонаціональних суспільствах. Потреба залучення молоді до життя місцевих, державних і міжнародних громад, а також виховання в них активної громадської позиції, становить складну задачу не тільки для сьогодення, але й для завтрашнього суспільства.

3. Досвід проведення консультацій

Відчуваючи необхідність таких змін та вважаючи на масштаб проблем і обмежень в існуючій системі взаємодії, Комісія запропонувала Молодіжному Симпозіуму наприкінці 1999 року скласти Білу Книгу щодо нової форми європейського співробітництва в молодіжній політиці. Протягом усього періоду консультацій, що передували створенню Білої Книги, було отримано широку підтримку від країн-членів ЄС, головуючих держав і Європейського Парламенту.

Безпрецедентне використання консультацій

Біла Книга є результатом консультацій, проведених протягом травня 2000 - березня 2001, у яких взяли участь молоді люди різного походження, молодіжні організації, наукові товариства, політики й представники місцевих органів влади. Вважаючи на масштабність, тривалість консультацій, кількість опитаних людей та цінність отриманої інформації, проведені консультації є безпрецедентними на європейському рівні. Для деяких країн-членів ЄС цей досвід був першим досвідом проведення консультацій. Консультації охопили величезну кількість людей та передбачали цілу низку заходів:

- 17 національних конференцій були організовані країнами-членами ЄС. У конференціях брали участь кілька тисяч молодих людей, у результаті чого на порядок денний були винесені 440 пропозицій.
- представники європейської молоді зібралися в жовтні 2000 року в Парижі, під час головування Франції в ЄС, для розгляду результатів національних конференцій; 450 юних делегатів від 31 країни ухвалили рішення щодо 80 питань.

- більш 60 організацій взяли участь у слуханнях Соціально-Економічного Комітету в Брюсселі в лютому 2001р.

- наукові товариства, представлені дванадцятьма міждисциплінарними дослідниками, внесли коментарі щодо перспектив майбутнього розвитку.

- усі зустрічі проходили в європейських столицях у присутності політиків і керівників, представників Національних Молодіжних Рад. Були організовані дві зустрічі Генерального Директорату, що відповідає за молодіжну роботу (одна з них була присвячена ініціації двосторонніх зустрічей; інша пройшла за результатами консультацій).

- зустріч, що проходила у середині березня 2001 року, під час головування Швеції в ЄС. Молоді люди, молодіжні організації, дослідники і представники органів влади визначили свої пріоритети щодо політичних дій.

- 24 квітня 2001 року в Європейському Парламенті було проведено дебати, в яких взяли участь близько 300 осіб, більшість з них - молоді люди.

Використання методу консультацій буде продовжено. Під час головування Бельгії в ЄС буде організовано конференцію в Генті в листопаді 2001 року, що надасть Комісії можливість представити Білу Книгу й відкрити дебати щодо її пропозицій.

Проведення широкомасштабних консультацій, детально проаналізоване в Додатку 1, повністю підтвердило проголошену вище ідею нового імпульсу, що просто необхідний сьгоднішньому суспільству.

Усі молоді люди хочуть бачити такі стратегії й політичні курси, які б відповідали їх очікуванням. Вони відчують, що дії уряду на місцевому, регіональному, державному й європейському рівні найчастіше не відповідають сьгоднішнім вимогам. Вони прагнуть радикальних змін у мисленні й на практиці та наполягають на власній повній залученості до політичного процесу.

3.1.Ключові послання

У результаті процесу консультацій виникли 4 ключові повідомлення:

- **Активна громадська позиція молодих людей**

Молоді люди, що брали участь в консультаціях, розглядають себе як відповідальних громадян. Вони прагнуть бути більше залученими до життя суспільства. Вони хочуть, щоб до їхньої точки зору прислухалися. Це прагнення брати участь у суспільному житті дає можливість для самовираження на різних рівнях, від місцевого до міжнародного. Участь молоді може мати кілька форм - активну і репрезентативну. Однак, залучення не можна обмежувати тільки одним консультуванням.

Всіх без винятку молодих людей треба заохочувати до участі. Особливо це стосується молодих людей, що не є членами молодіжних організацій.

Інформація є необхідним джерелом для розвитку активної громадської позиції, вона повинна поширюватися на всі ті сфери, що стосуються молоді. Молоді люди

усвідомлюють, що дані сфери досить великі (зайнятість, умови роботи, забезпечення житлом, навчання, здоров'я тощо) і простягаються значно далі, ніж програми ЄС. Молодь також підкреслює важливість рівного доступу та етичного поводження.

Розширюючи сферу експерименту й визнаючи його наслідки

Молодь хоче, щоб влада визнала, що освіта і навчання не обмежуються традиційними, усталеними формами. На думку молодих людей, сьогодні настав час, коли треба подивитися на освіту комплексно, беручи до уваги й неформальні методи та прийоми навчання.

Більше уваги варто приділяти мобільності й волонтерським службам, що й досі не набули широкого поширення і не визнаються в належній мірі. Молодь вважає ці сектори пріоритетним і пов'язує їхній розвиток з розвитком освітньої стратегії. Молоді люди хочуть, щоб ці сфери були широко визнані й їм було надано гідну фінансову підтримку. Зв'язок між формальним і неформальним навчанням має враховувати концепцію індивідуального розвитку і використовувати інструменти й методики, що підходять молоді й сприяють обміну досвідом між молодими людьми, а також елементи навчання, що базується на експерименті, де процес важливіший за результат.

Розвиток незалежності молодих людей

Для молодих людей незалежність – це природна потреба. Незалежність базується, перш за все, на ресурсах, що знаходяться в розпорядженні молодих людей, переважно матеріальних. У зв'язку з цим, питання про доходи є визначальним. На молодь впливає не тільки політика зайнятості, соціального забезпечення й інтеграції ринку праці, але так само житлова та транспортна політика. Усі ці аспекти надзвичайно важливі, тому що надають молоді можливість отримати незалежність раніше, і повинні розроблюватися з урахуванням точки зору молоді та її інтересів. Чим активнішу позицію займають молоді люди в житті суспільства, тим більше вони відчують, що політика безпосередньо пов'язана з різними аспектами їхнього життя, і заперечують проти обмеження молодіжної політики лише кількома сферами.

За Європейський Союз як зразок людського достоїнства і цінностей

Величезна кількість молоді сповідує цінності, що співпадають з цінностями ЄС. Але, на погляд молоді, ці цінності ні в якому разі не відносяться до європейських інституцій, які є вкрай егоцентричними й недосяжними.

Так, завдяки тому або не зважаючи на те, що їх життя та кар'єри такі різні, всі молоді люди мають почуття невпевненості, й зіштовхуються з певними труднощами в особистому й професійному житті. Усвідомлення хибності власної позиції частково пояснює їх зростаючу турботу про тих, хто з якихось причин ізольований із суспільства. Вони вважають, що для забезпечення фундаментальних прав кожного громадянина, і особливо прав меншин, необхідно робити набагато більше поряд з боротьбою з усіма формами дискримінації й расизму на всіх доступних рівнях.

Молоді люди Європи розділяють систему цінностей Європейського Союзу і очікують, що ЄС піде назустріч їх прагненням.

4. Нові прагнення

Біла Книга охоплює широкий спектр питань різного рівня компетенції, що виникли під час проведення консультацій. Річ у тому, що впровадження молодіжної політики є невід'ємним обов'язком країн-членів ЄС, і, у в більшості країн вона реалізується на регіональному або місцевому рівні. Рішення, прийняті на місцевому рівні, впливають на повсякденне життя молоді. В цьому випадку раціональним є використання принципу субсидіарності, і водночас посилення співпраці на Європейському рівні, що в свою чергу укріплюватиме держави.

Тому основною ціллю Білої Книги – є допомогти Європейському Союзові створити нову структуру для співробітництва в молодіжній сфері, що дозволила б задовольнити прагнення і сподівання молодих людей. Це співробітництво має ґрунтуватися на існуючих видах діяльності, відповідати іншим поточним ініціативам і доповнювати їх, особливо в сфері зайнятості, освіти й соціальної інтеграції. У рамках нового співробітництва існує 2 головних напрямки:

- застосування відкритого методу координації в специфічних молодіжних сферах,
- надання молоді більшого значення в інших сферах загальної політики.

4.1. Специфічна молодіжна сфера

4.1.1. Відкритий метод координації

Пункт 149 Договору засвідчує потребу розвитку якісної освіти шляхом стимулювання співробітництва між країнами-членами ЄС.

Справи молодих людей, як це чітко було визначено під час проведення консультацій, не можуть повністю регулюватися законодавством. З іншого боку, всі усвідомлюють важливість спільної роботи, країни-члени ЄС завжди висловлюють чітке прагнення працювати в тіснішому контактi з молоддю.

Через це відкритий метод координації є найбільш ефективним. Він містить „фіксовані директиви для ЄС, пов'язані зі строками досягнення цілей, встановлених країнами-членами ЄС як короткотермінові, середньо термінові й довготермінові, де за можливістю визначаються кількісні й якісні індикатори розвитку окремих країн-членів, або секторів економіки в порівнянні з кращими світовими показниками. На основі цих директив формуються національні й регіональні політики через постановку спеціальних цілей й розробку механізмів їх досягнення, з урахуванням національних і регіональних відмінностей. Періодично проводиться моніторинг, оцінка і взаємний контроль, які організуються таким чином, аби забезпечити взаємний освітній процес”¹³.

Відкритий метод координації, таким чином, пропонує, як це зазначено в Білій Книзі з управління, „спосіб заохочування співробітництва, обмін кращими практичними напрацюваннями й методиками, узгодження спільних цілей і директив для країн-членів ЄС... Цей спосіб полягає в регулярному моніторингу процесу досягнення мети, що дозволяє країнам-членам порівнювати їх зусилля та вчитися на досвіді інших країн »¹³.

Відкритий метод координації, що застосовується до специфічної сфери молодіжної політики, походить від відкритого методу координації, що застосовується в освітній

політиці. Цей метод дозволяє визначити пріоритетні напрямки, узгодити спільні цілі й директиви, передбачити додаткові механізми. Також він включає ряд заходів з консультування молоді.

Європейська Комісія пропонує наступний план:

- діючи відповідно до плану Комісії, Рада Міністрів періодично визначає пріоритетні сфери спільних інтересів,
- кожна країна-член ЄС призначає координатора, що діє як консультант Комісії з питань молодіжної політики. Різні координатори подають на розгляд до Європейської Комісії детальні ініціативні стратегії молодіжної політики, приклади кращих практик й інші матеріали щодо обраних тем,
- Європейська Комісія подає на розгляд резюме й аналіз цієї інформації Раді Міністрів разом з пропозиціями,
- Рада Міністрів викладає загальні директиви та цілі щодо кожної теми та встановлює процедуру моніторингу, а за потребою й індикатори досягнень,
- Європейська Комісія несе відповідальність за періодичний моніторинг і оцінку та звітує про досягнення перед Радою Міністрів у справах молоді,
- Європейський Парламент має грати відповідну роль в цьому процесі та брати участь в моніторингу. Соціально-економічний комітет та Комітет регіонів також повинні мати можливість висловити свою думку,
- мають бути проведені консультації з молодими людьми щодо пріоритетних тем та їх реалізації (див. пункт 4.1.2 "Участь").

Країни-члени мають бути задіяні наскільки це можливо.

Запропонований відкритий метод координації доповнює ряд механізмів ЄС і не містить упереджень щодо рішень, які можуть бути прийняті відповідно до Угоди і які можуть вплинути на Комісію, наприклад, запропонувати певні рекомендації на підставі Пункту 149.

4.1.2. Можливі дії з використанням відкритого методу узгодження в молодіжній сфері

До питань, що, вважається, відносяться до молодіжної сфери, та щодо яких можна застосувати відкритий метод координації, описаний вище, Європейська Комісія пропонує віднести участь, інформування, волонтерську службу, підвищення обізнаності органів місцевої влади щодо молодіжних питань, та будь-які інші питання, вирішення яких призведе до розвитку й визнання молодіжної сфери діяльності (наприклад, робота з молоддю, молодіжні клуби, "вулична" робота, проекти щодо підвищення громадянської відповідальності, пропагування інтеграції, згуртованості молоді тощо), і особливо питань, якими не опікуються інші політичні сфери, як наприклад, працевлаштування, соціальна інтеграція та освіта. Це значною мірою відповідає видам діяльності й ресурсам, що пов'язані з молодіжною політикою на національному рівні.

Під час застосування цього відкритого методу можна використовувати результати аналізу й пропозиції, отримані протягом консультації, як це вказано в Додатку 1, з метою вдосконалення рівня співробітництва в молодіжній сфері.

Результати застосування відкритого методу координації мають збагатити та принести додаткову користь іншим політичним ініціативам та процесам, що відбуваються в ЄС, як щодо змісту, так і щодо ресурсів.

На основі вищезазначених можливих дій Європейська Комісія визначила наступні пріоритетні сфери, де може застосовуватися відкритий метод координації – і перш за все, участь молоді в процесах прийняття рішень.

Участь

Забезпечення можливості участі молоді є основним пріоритетом країн-членів ЄС. Тим не менш, застосування відкритого методу координації надасть європейському принципу додаткової цінності, зокрема посилена участь буде вагомим внеском в розвиток освіти й громадянської позиції молодих людей.

Участь молоді має починатися з рівня місцевої громади, школи, що забезпечують чудову можливість для цього. До процесу участі мають бути залучені також молоді люди, які не входять ні до яких об'єднань.

Відкритий метод координації може призвести до впровадження органами місцевої влади гнучких, інноваційних механізмів участі, розширити діяльність регіональних і національних Молодіжних Рад, що відкриті навіть для молоді, яка не бере активної участі в роботі яких-небудь організацій.

Комісія також пропонує посилити консультативні структури для молоді на європейському рівні. Не виключаючи методу прямих консультацій, Європейська комісія вносить пропозицію щодо створення Молодіжного Форуму, де будуть представлені як молоді люди, що входять до молодіжних організацій, так і ті, що не є їх членами. Форум має стати структурою, що відповідає за проведення консультацій з молодими людьми щодо пріоритетних питань із застосуванням відкритого методу координації та його результатів. Також необхідно збільшити кількість представників молоді в Соціально-економічному комітеті.

Для підтримки відкритого методу координації Комісія пропонує негайно вжити заходи, спрямовані на:

- організацію відкритого діалогу з молодими людьми в формі регулярних зустрічей із специфічних тем протягом 2002 року,
- залучення молодих людей до ініціативи з формування майбутнього Європи, яка розпочалася внаслідок Самміту в Ніці, починаючи від 2002 року,
- розробку пілотних проектів на 2003 та 2004 роки в підтримку місцевих, регіональних та національних зусиль із розвитку участі молоді в процесах прийняття рішень¹⁴. Результати цих пілотних проектів будуть братися до уваги під час проміжної оцінки програми "МОЛОДЬ" та підготовки наступних програм.

Інформування

Часто участь молоді йде обруч з інформуванням. Це прямий обов'язок країн-членів інформувати молодих людей з питань, пов'язаних з Європою. І це питання теж має розглядатися за допомогою відкритого методу консультацій. Важливо, щоб інформація безпосередньо досягла молодих людей, якщо це можливо, а також тих, хто контактує з ними в школі, клубі, молодіжному об'єднанні.

Масове інформування молоді потребує скоординованого підходу, значних ресурсів та залучення молоді до розробки та впровадження цих комунікативних технологій. Цей підхід співпадає з новою політикою ЄС щодо інформування, яка бере свій початок від принципів управління, які формулюються в тісному співробітництві з Європейським Парламентом.

Для підтримки відкритого методу координації Комісія пропонує негайно вжити заходи, спрямовані на:

- відкриття електронного порталу, що надасть максимальний доступ до інформацію про Європу на початку 2002 року, та налагодити взаємозв'язок між існуючими сайтами та порталом, що заплановано створити,
- відкриття електронного форуму.

Молодіжна волонтерська служба

Волонтерська служба – одна з форм участі в житті суспільства, набуття досвіду й фактор підвищення можливості працевлаштування й інтеграції, що виправдовує як сподівання молоді, так і очікування суспільства.

Завдяки використанню відкритого методу координації за кілька років зусилля, спрямовані на розвиток волонтерського сектору на національному, регіональному й місцевому рівні, матимуть успіх. В цьому контексті необхідно переглянути правову й соціальну захищеність юних волонтерів.

Позитивний досвід Європейської Волонтерської Служби стане у пригоді, аби зробити волонтерську службу звичайною практикою серед молодих людей. Необхідно гарантувати на європейському рівні, що волонтерські служби будуть визнані як спосіб освіти та набуття додаткових навичок. Схема Європейської Волонтерської Служби може бути розширена та включити в себе міжнародні організації, що підтримують волонтерську діяльність. Країни-члени ЄС мають вжити негайні заходи для покращення мобільності молоді.

Краще розуміння проблем молоді

Краще розуміння реалій дійсності, що оточують молодь, необхідно на загальноєвропейському рівні. В зв'язку з цим Європейська Комісія планує використовувати відкритий метод координації для того, щоб:

- налагодити існуючу структуру дослідження питань, пов'язаних з молоддю, задля вдосконалення роботи й ініціатив інших міжнародних органів (Ради Європи, Організації економічного співробітництва й розвитку (OECD), ООН тощо),
- сконцентрувати увагу на обговоренні правильного розуміння питання на Європейському рівні,
- в разі потреби скласти навчальні й дослідницькі програми, що будуть базуватися переважно на роботі на національному рівні й використовувати можливості, передбачені шостою Європейською дослідницькою програмою¹⁵;
- надати необхідну статистику, максимально використовуючи ресурси Європейської статистичної системи¹⁶.

4.2. Необхідно приділяти більшу увагу молодіжним питанням в інших сферах політики

Всі інші питання, які підіймалися під час опитування, такі як зайнятість, освіта, формальне й неформальне навчання, соціальна інтеграція, расизм і ксенофобія, імміграція, захист прав споживачів, здоровий спосіб життя, попередження ризиків, навколишнє середовище, ґендерні питання тощо, мають вирішуватися в тісній співпраці з різними органами влади, як на національному, так і на місцевому рівні.

Політика й заходи на європейському рівні мають бути узгодженими та використовувати різноманітні доступні інструменти.

Європейська Комісія гарантує, що директиви стосовно молоді будуть максимально братися до уваги під час реалізації цих політичних курсів та проведення заходів, які б інструменти при цьому не застосовувалися. З цією ж метою буде взято до уваги результати консультацій, наведені в Додатку 1.

Міністри, відповідальні за молодіжну політику, також мають гарантувати, що питання, пов'язані з молоддю, будуть враховуватися як на національному, так і на європейському рівні.

В результаті досвіду проведення консультацій Європейська Комісія визначила, що освіта, навчання протягом життя, мобільність, працевлаштування та соціальна інтеграція, а також расизм і ксенофобія є пріоритетними сферами, в яких мають враховуватися молодіжні питання.

Освіта, навчання протягом життя та мобільність

Освіта та навчання, шкільне, університетське або будь-який вид неформального навчання, представлені на розгляд відповідній Раді (що займається питаннями освіти, тренінгового навчання та розбудовою європейського простору освіти протягом життя) та мають бути доопрацьовані на рівні Спільноти.

У зв'язку з цим молодіжні асоціації, соціальні працівники та органи місцевого самоврядування багатьох країн залучені до всебічної роботи з молодими людьми. Ця інноваційна та неформальна робота, яка є частиною навчання протягом життя, сприятиме:

- чіткішому визначенню концепцій, набутих навичок та стандартів якості,
- приверненню уваги до учасників проекту,
- ширшому визнанню цих заходів,
- тіснішому зв'язку з офіційною освітою й навчанням.

Також було розроблено План Дій та Рекомендацію щодо мобільності, які були затверджені в відповідному порядку на Самміті в Ніцці в грудні 2000 року, та через процедуру консультування Європейським Парламентом та Радою в липні 2001 року. Ці дії повинні бути узгоджені з усіма іншими ініціативами, які можуть виникнути під час застосування відкритого методу координації в молодіжній сфері.

Зайнятість

Європейський Союз протягом кількох років активно підвищував рівень зайнятості населення. Відповідно до курсу Самміту в Лісабоні в листопаді 1997 року, ЄС

розробив Європейську стратегію зайнятості, що базується на новому розділі „Зайнятість” Амстердамського Договору.

Країни-члени ЄС мають реалізовувати політику, спрямовану на інтеграцію та розвиток ринку праці. Ця політика має бути сконцентрована навколо чотирьох основних принципів: підвищення зайнятості, розвиток підприємництва та створення робочих місць, розвиток вміння адаптуватися у підприємств та їх співробітників, посилення рівних можливостей для чоловіків та жінок.

Вважаючи на стурбованість молоді рівнем безробіття, Директиви щодо зайнятості підкреслюють необхідність попередження довготривалого безробіття, базуючись на індивідуальних консультаціях, вдосконалення системи освіти й неформальної освіти, зменшення кількості молодих людей, що завчасно залишають систему освіти, створення універсальних інструкцій щодо використання нових технологій.

Соціальна інтеграція

На Самміті ЄС в Лісабоні в березні 2000 року було вирішено впровадити новий відкритий метод координації для вирішення проблеми соціальної інтеграції. Базуючись на Європейській стратегії зайнятості, цей метод містить спільні стратегії з подолання соціальної ізоляції й бідності (відповідно до стратегії, ухваленої на Самміті в Ніцці в грудні 2000) та національні плани дій (вперше представлені в червні 2001).

Країни-члени ЄС визначили свої пріоритети й головні стратегічні засоби на рівні національних планів, що базуються на чотирьох загальних принципах, визначених в Ніцці: спільна участь на ринку праці та доступ до необхідних ресурсів, прав та послуг, попередження ризику соціальної ізоляції, дії на захист найбільш вразливих верств населення, мобілізація й підтримка спільної участі.

Деякі питання, пов'язані з молодіжною сферою, що були представлені в спільній стратегії та окремих національних планах дій, співпадають, наприклад, розвиток ринку праці з урахуванням ізоляції молодих людей, гарантія відповідних засобів та доходів молодим людям, що потрапили до складної ситуації, особливо це стосується представників меншин, молодих жінок, що працюють в ризикованих сферах, та молодих інвалідів, подолання нерівних умов в освіті, підвищення доступу до якісних послуг (житлове питання, здоров'я, культура й правосуддя), регенерація територій, що постраждали від несприятливих умов.

Молоді люди проти расизму й ксенофобії

Стаття 13 Амстердамського договору значно посилити боротьбу проти будь-яких форм дискримінації, і Європейський Союз набув нових можливостей в цій сфері (в формі двох директив та програми дій)¹⁷.

Молодь є найбільш чутливою групою щодо подолання дискримінації, особливо расизму й ксенофобії, і найчастіше саме молодь належить до багатонаціонального суспільства.

На рівні ЄС було запропоновано віддати перевагу боротьбі з расизмом і ксенофобією в рамках усіх програм ЄС, посилити співробітництво з Європейським Центром Моніторингу щодо расизму й ксенофобії, внаслідок чого громадські дії в цій сфері

отримають більшу підтримку. Робота Комісії буде базуватися на домовленостях мережі, що включатиме молодіжні організації, активно діючі в напрямку подолання расизму й ксенофобії. Метою цього є дати можливість молодим людям зробити свій посильний внесок в глобальні дії ЄС з вирішення цієї проблеми.

На національному рівні країни-члени ЄС також повинні зробити пріоритетним вирішення цієї проблеми, розробляючи програми й заходи для молоді. Практична робота в формі реалізації місцевих проектів, спрямованих на солідарність та відповідальність, має відігравати ключову роль.

Незалежність молодих людей

Усвідомлюючи надзвичайну важливість незалежності молодих людей, розуміння чого виникло внаслідок проведення консультації, Європейська Комісія пропонує створити групу висококваліфікованих спеціалістів, що стануть її та Ради Міністрів радниками з цього питання.

Питання про незалежність і самостійність молоді є комплексною проблемою, що потребує мультидисциплінарного розгляду, та залучення до її вирішення багатьох інших напрямків політики, окрім молодіжного: політики зайнятості, політики у справах сім'ї, політики соціального захисту, політики охорони здоров'я, політики транспорту, правосуддя.

4.3. Роль Програми "МОЛОДЬ"

Метою Програми "Молодь" є стимулювати молодь зробити власний активний внесок в Європейську інтеграцію, розвиток міжкультурного розуміння, посилення фундаментальних цінностей, таких як права людини та подолання расизму й ксенофобії, розвиток почуття солідарності, стимулювання підприємницького духу, розвиток ініціативності й творчості, заохочення до визнання неформальної освіти, посилення співробітництва в молодіжній сфері. Програму також відкрито для країн-кандидатів.

Програма "МОЛОДЬ" є одним із засобів втілення нової форми співробітництва, що пропонується в цій Білій Книзі. Відповідно до Рішення Європейського Парламенту й Ради, яке запровадило цю Програму, Європейська Комісія щорічно буде пропонувати план роботи за Програмою та список пріоритетів, згідно директивам, встановленим відкритим методом координації. Проміжна оцінка й підготовка нової програми з 2007 року також допоможе переконатися в тому, що програма пропонує оптимальну підтримку відповідно до відкритого методу координації в молодіжній сфері.

На додаток до особливих мір, вказаних вище, що будуть розроблюватися в рамках Програми "МОЛОДЬ", та що гарантуються Білою Книгою, необхідно створити нову Інтернет-платформу з питань подолання расизму й ксенофобії, яка має бути спроектована для молодих людей та за можливістю керуватися молодими людьми.

Висновки

Біла Книга пропонує Європейському Союзові діяти в нових рамках співробітництва щодо молодіжної політики.

В результаті цього співробітництва буде посилено й вдосконалено діяльність в молодіжній сфері, як на національному рівні, так і на рівні ЄС, повсюди буде застосовуватися відкритий метод координації в молодіжній сфері, в інших політичних курсах і стратегіях молоді приділятиметься більше уваги.

Спочатку Білу Книгу буде представлено на симпозіумі в Генті, що буде організовано під час головування Бельгії. Симпозіум збере всі зацікавлені сторони, з якими проводились консультації в процесі підготовки. На Раді з питань освіти/ молоді від 29 листопада Комісія представить своє рішення Раді Міністрів. Також Білу Книгу буде подано на розгляд Європейському Парламенту, Комітету Регіонів й Соціально-Економічному Комітету.

Європейська Комісія узгодить механізми співробітництва й візьме на себе необхідні доопрацювання й роботу з моніторингу.

ДОДАТКИ

Додаток 1 Результати консультацій

Консультації, що передували цій Білій Книзі, були не тільки масштабними та такими, що відображають поточну ситуацію, вони також призвели до появи великої кількості пропозицій.

Ці пропозиції є результатом діалогу та обміну досвідом між всіма тими, хто причетний до молодіжної сфери, тобто між молодими людьми, представниками молодіжних організацій, дослідниками-науковцями, представниками органів місцевого самоврядування та місцевих адміністрацій.

Безперечно, молоді люди в Європі не однакові. Існують соціальні, економічні, культурні й регіональні відмінності, які можна спостерігати як на груповому, так і на індивідуальному рівні, й національні та європейські політики мають приділяти цьому належну увагу. Вищенаведені пропозиції стосуються багатьох сфер, та підтверджують, що дослідження Комісії охопило велику площину проблем, з якими зіштовхується молодь по всій Європі, й які потребують негайних політичних дій. Ці пропозиції відкривають широкий простір для дій. Під час проведення консультацій, молоді люди виділили наступні п'ять провідних тем:

- участь;
- освіта;
- зайнятість, професійна освіта, подолання соціальної ізоляції;
- добробут, незалежність, культура;
- європейські цінності, мобільність, відносини зі світом.

Результати, наведені нижче, ґрунтуються на цих темах. За кожною темою Європейська Комісія провела детальний аналіз результатів консультацій, докладаючи усіляких зусиль, щоб вірно відобразити відповіді молодих людей. Приклади, наведені нижче, вказують на той факт, що вже існує багато цікавих проектів в цій сфері. Тим не менш, ця робота не є добіркою найкращих чи найдетальніших описів всіх існуючих ініціатив.

Нарешті, цей розділ резюмує пропозиції, які молоді люди й всі ті, хто був причетний до проведення консультацій адресували до органів влади. Ці пропозиції розбито на категорії відповідно до рівня втручання, переважно за країнами-членами. В цьому викладі Комісія намагалася якнайточніше відтворити пропозиції, що виникли протягом консультацій, для того, щоб передати їх тим, хто є відповідальними за прийняття рішень в Європі. Тим не менш, нижченаведені пропозиції не обов'язково відображають погляди Комісії.

1. Ніякої демократії без спільної участі

1.1. Аналіз результатів

Участь молоді є однією з тем, до яких завжди повертаються, та за якою було видано багато публікацій як в Європі, так і по всьому світові. Консультації відобразили прагнення політиків віддавати перевагу участі молоді в усіх її формах, та дозволили

молоді внести свої пропозиції, що, в свою чергу, було одним з прикладів участі молоді.

- **Чітка вимога**

Найпотужнішим прагненням молоді є її бажання грати активну роль в житті суспільства. Якщо молоді люди соціально ізольовані, демократичні процеси не можуть йти в повній мірі. Вони вважають несправедливою й позбавленою підґрунтя точку зору про те, що молодь є інертною й безвідповідальною. Вони відчувають себе обділеними в користуванні інформативними й навчальними засобами, які б сприяли їх активнішій діяльності на користь суспільства. Молодіжні організації переконані, що право на участь є фундаментальним правом і має стосуватися всіх без обмежень. Багато з них намагаються допомогти молодим людям реалізувати це право на практиці.

Відсоткове співвідношення молодих людей віком до 25 років, що беруть участь в місцевих, державних та європейських виборах, досить низьке. Тим не менш, є багато показників, що засвідчують їх значний інтерес до громадського життя. Дослідники відмічають, що прірва між очікуваннями й тим, що відбувається насправді, пояснює бажання й потребу в спільній участі. Ця вимога не є несподіваною чи новою, однак змінився спосіб її вираження. Рівні залучення також значно відрізняються залежно від індивідуальності кожної молодої людини.

- **Глобальна концепція, універсальні права, різні підходи**

Молоді люди хочуть мати право висловлювати свою думку щодо всіх аспектів свого життя, з якими стикаються щоденно, - таких як родина, школа, робота, колективна діяльність, їх оточуюче середовище тощо. А висловлюючи свою думку з цих питань, вони залучаються до серйозніших економічних, соціальних та політичних проблем.

Доступ і діалог

«Молодий голос – Llais Ifanc»: ініціатива Парламенту Уельсу, що дозволяє молоді висловити свою власну точку зору, дати пораду, де можна знайти інформацію та організувати обговорення.

<http://www.wales.gov.uk/youngvoice>

Їх інтерес не обмежується місцевими проблемами, він також стосується їх регіону, країни, Європи й усього світу. Інакше кажучи, право брати участь не можна лімітувати, ми маємо дозволити молоді діяти без обмежень. Тільки за цієї умови вони зможуть діяти аби допомогти знедоленим чи маргіналізованим молодим людям, представникам меншин та емігрантам, більш активно брати участь, і їх дії складуть частину всесвітньої кампанії за участь кожного без дискримінації.

Підхід, застосовуваний організаціями громадянського суспільства є подібним, хоча на практиці він потребує приділяти пильнішу увагу визначенню цільової групи (молоді люди у своєму власному оточенні, в сільській місцевості, найбільш вразливі групи, молоді жінки тощо). Громадські організації закликають до більш інтегрованого й довгострокового підходу, тобто підтримують всі форми участі та всі види діяльності, що базуються на індивідуальних зобов'язаннях молодих людей та на волонтерській службі.

- **Участь молоді – навчальний процес**

Участь молодих людей передбачає набуття ними певних навичок або вдосконалення вже існуючих, що становить постійний освітній процес.

Перший досвід участі молодих людей, переважно в їх власному оточенні – на рівні школи, району, міста, молодіжного центру, асоціації тощо – є ключовим. Він дає їм можливість набуття впевненості й досвіду, необхідного для подальшої роботи. Більш того, на рівні місцевої громади, зокрема, участь молоді може принести відчутні зміни. На цьому рівні молодь також має шанс не тільки висловлювати власну думку, але й залучатися до процесу прийняття рішень.

Підтримка участі молоді на місцевому рівні

Разом з шістнадцятьма іншими датськими муніципальними округами округ Остербро в Копенгагені бере участь в пілотному проекті, що передбачає широку діяльність, спрямовану на залучення молоді до демократичних процесів, підвищення відповідальності молодих людей та їх впливу. В Остербро засновано молодіжний центр, що має власну консультаційну службу, комунікативні засоби й веде театральну діяльність. Характерною рисою цього центру є те, що очолюється він молодими людьми. Над ними не стоїть директор, чи спостережна рада. Центр відкритий для всіх молодих людей віком від 12 до 25 років. Членство в центрі не є обов'язковим: молоді люди самі приходять сюди, щоб впроваджувати власні проекти, які ні в якій мірі ніким не оцінюються й не критикуються, оскільки єдиною ціллю центру є допомогти молоді успішно реалізувати їхні проекти.

На наступній стадії участі молоді вже усвідомлює, що ціла низка рішень, що впливають на їх місцевість, ухвалюється на вищому рівні, зокрема, на європейському: тому приклади їх діяльності мають розповсюджуватися через налагодження зв'язків та створення мереж.

Крім того, участь дозволяє молоді набуття навичок, які вони повинні спробувати реалізувати в різних сферах (економічній, соціальній, культурній, політичній тощо) та різних інституціях. Різниця між формальною та неформальною освітою може призвести до зворотного результату. Хоча школа залишається найкращим місцем для навчання та практики участі, на думку молодих людей, вона все ще має недоліки, - школа не сприймає школярів як активних громадян.

- **Брати участь? Добре... але як?**

Молодь розцінює існуючі механізми участі як незадовільні. Вони з пересторогою ставляться до деяких форм участі, що символізують демократію, але залишають свої підозри, коли йдеться про участь на місцевому рівні, яка є більш прямою та безпосередньою. Думки щодо молодіжних організацій також розходяться. Деякі вважає їх структурами, що найбільш підходять для реалізації участі молоді, інші ж віддають перевагу більш чи менш формальним об'єднанням, що діють на місцевому рівні, молодіжним клубам чи асоціаціям, молодіжним парламентам тощо. Незначна кількість респондентів вважає, що низький рівень залучення молоді до громадського життя є наслідком свідомої відмови молоді від участі.

Надаючи молоді можливості прямої участі, неурядові організації відіграють роль противаги державним закладам. Деякі вважають, що належність до організації є однією з умов участі. Інші усвідомлюють, що існуючі організації більше не

відповідають очікуванням молодих людей і потребують інноваційного підходу, що зробить громадські організації більш доступними. Як і молодь, молодіжні організації прагнуть підвищення фінансування для НУО, із збереженням їх соціальних функцій.

Дослідники підкреслюють потребу в оновленні організацій, які все більше віддаляються від сподівань молодих людей, своєї соціальної основи та своєї практичної діяльності. Окрім того, що кожна організація має своїх постійних членів, вона повинна знайти шляхи до залучення молодих людей, які не хочуть належати ні до яких організацій. Завдяки новітнім інформаційним технологіям, і, зокрема, Інтернету, з'явилися нові можливості участі. Ці технології сприяють доступу до інформації та краще відповідають потребам участі, яка все більше переходить від колективних до індивідуальних форм.

- **Реальна участь на противагу символічній участі**

Молоді люди протестують проти суто символічних форм участі. Однак метод проведення консультацій вони вважають вдалим підходом, завдяки якому вони змогли висловити свої думки й рекомендації, які будуть взяті до уваги.

«Плоди» Білої Книги

“Gestalte Deine Zukunft Selbst!” – цей проект складається з дискусійної платформи та молодіжної мережі. Форумом управляють самі молоді люди. Всі проблемні питання підіймаються або в електронному форматі, або через публікації. Головною метою є поширення інформації й обговорення провідних ідей. Ця ініціатива – результат національної конференції, що була організована Німеччиною як частина процедур, пов'язаних з Білою Книгою, за фінансової підтримки Міністерства у справах молоді.

<http://www.u26.de>

Представники Молодіжних організацій виступають за більш систематичне використання цього виду консультацій, в тому числі й на Європейському рівні. Також було зазначено деякі форми спільного управління¹⁹, подібні до тих, що практикує Рада Європи, які також мотивують до участі.

Дослідники наполягали на залученні молоді до процесів прийняття рішень, оскільки фіктивна участь може підірвати довіру молодих людей до інституцій та інституційних можливостей.

- **Умови участі**

Молоді люди вважають, що правова база – одна з необхідних умов для справжньої участі. Необхідною є підтримка структур, залучених до процесу участі, та відповідність принципу освіти для демократії. Молодіжні організації наполягають на підтримці всіх форм участі, як вже існуючих, так і інноваційних. Ця вимога передбачає визнання й підтримку вже існуючих і нових структур. Необхідні великі ресурси, як часові, так і грошові, а також необхідно взяти до уваги деякі перепони (соціальні, культурні, фізичні, психологічні тощо), які ми маємо подолати для впровадження громадянської освіти. Врешті решт, молоді люди наполягають на тому, що думка молоді має бути особливо врахована в прийнятому рішенні, про що молодь має бути повідомлена.

Ця система, на погляд молодих людей, може включати ухвалення принципів, правил та гарантій щодо вікового цензу та права бути обраним (включаючи питання зниження вікового цензу при голосуванні), розширення права голосування (для

іммігрантів, наприклад) та, навіть, проведення навчання щодо активної громадської позиції.

Створення правової бази

За підтримки Фонду Соціальних Ініціатив в місті Антверпене в 1997 році було реалізовано проект «Jeunesse et Cite» (Молодь та місто), метою якого було вивчення і врахування думок і потреб міської молоді. На кінець проекту було представлено результати офіційного дослідження (“Молодіжний параграф”), зробленого з метою проаналізувати вплив молодих людей на всі політичні рішення, прийняті муніципалітетом. Також було проведено дослідження рівня життя молоді в місті.

<http://www.xs4all.be/~jesgent/index230.htm> або JS@mail.dma.be

Другою необхідною умовою участі є потреба відповідної інформації. Протягом кількох останніх років різні структури працювали над вдосконаленням якості інформації, що надається молоді, але ці спроби не мали успіху. В цілому, молодь скаржить на брак інформації, а на відсутність користі від неї. Молодь потребує особливої інформації, яка б відповідала її сьогоденним вимогам, а також була б вільною від упереджень та зауважень, що можуть образити молодь чи представників меншин. Інтернет – один з комунікативних інструментів, що постійно розвивається, забезпечуючи легкий та недорогий доступ. Молодіжні організації також підкреслили необхідність більш цілеспрямованої та менш централізованої інформації, яка є важливою складовою молодіжної політики.

Дослідники вважають, що створення узаконеної системи, громадянська освіта та спроба встановити діалог, що базується на досвіді молодих людей, - також є передумовами для спільної участі. Однак, ми мусимо йти далі, відкривати нові сфери, де молоді люди, вчителі, молодіжні працівники та представники адміністрації будуть в змозі разом організувати спільний захід, який буде мати успіх тільки за умови спільного прийняття рішень та спільної реалізації очікувань.

1.2. Пропозиції, що виникли внаслідок проведення консультацій

Участь молоді в громадському житті

Щодо цього є два аспекти: перший – більш формальний - стосується механізмів репрезентативної демократії, другий – неформальний – має на меті розвиток нових форм участі. Тільки беручи до уваги ці два виміри, ми можемо отримати найбільшу користь від того соціального капіталу, який становить молодь.

Запропонований план дій базується на наступних принципах:

- важливість місцевого рівня;
- потреба розширити участь молоді за рахунок залучення до участі молодих людей, що не належать до громадських організацій, та через розширення кола питань, що традиційно відносяться до молодіжної сфери;
- школа залишається пріоритетним форумом для впровадження участі молоді, при цьому визнається важливість неформальної освіти і навчання;
- допомога молоді брати участь в процесах прийняття рішень не обмежується лише участю молодих людей в опитуваннях.

На національному, регіональному та локальному рівні

- Широке представлення місцевими органами влади по всій Європі гнучких інноваційних механізмів участі в широкому розмаїтті контекстів (школи, спортивні організації, асоціації тощо), що дозволяє молодим людям самостійно обирати методи участі та посередників. Також мають дотримуватись умови, відповідно до місцевих домовленостей, щодо механізмів налагодження діалогу між різними рівнями, на яких приймаються рішення, та мережами, в яких відбувається обмін досвідом та найкращими практиками.
- Посилення провідної ролі операторів цієї сфери, їхньої ролі як промоутерів та посередників в процесі забезпечення участі молоді.
- Поширення Молодіжних Рад на регіональному й національному рівні. Ради мають бути відкриті для молодих людей, які не належать до молодіжних організацій. Крім того, Ради мають бути незалежними від політичних сил. Регіональні й національні органи влади мають надавати консультаційну підтримку Молодіжним Радам щодо всіх рішень. Що впливають на молодих людей.
- Національний рівень є важливою ланкою між місцевим та Європейським рівнем:
 - ✓ він має надавати Європі пропозиції й рекомендації, а також приклади кращих практик;
 - ✓ він є відповідальним за роз'яснення спільних довгострокових цілей, прийнятих на європейському рівні, та їх адаптацію до особливих політичних, інституційних та організаційних особливостей країн-членів.
- Країни-члени мають оголошувати, що вони планують зробити в напрямку залучення молодих людей до участі, подаючи детальні плани заходів (з урахуванням конкретних цільових груп, строків виконання) та моніторингу.
- Наслідуючи приклад Білої Книги, залучення молоді до процесу прийняття рішень має бути складовою довгострокової мети.

На Європейському рівні

- Європейський Молодіжний Форум має бути доступним не тільки для молодіжних організацій та молодіжних рад (та не тільки через них на регіональному та локальному рівні), але й для молодих людей, які не є представниками цих структур. Розширений Форум має бути структурою, через яку здійснюватиметься діалог молоді з європейськими інституціями.
- Розвиток мережі й налагодження прямого діалогу, наприклад, за допомогою проведення регулярних зустрічей щодо обговорення пріоритетних проблем, включених до Білої Книги.
- Фінансування (на рівні країн-членів ЄС) пілотних проектів на локальному, регіональному чи національному рівні, спрямованих на підтримку участі молоді на всіх рівнях та в усіх формах.
- В співробітництві з країнами-членами залучати молодь до дебатів про майбутнє Європи, як це було проголошено під час Самміту в Ніцці.
- Зміцнювати співробітництво з Радою Європи.

- Підвищення кількості молодих людей в Соціально-економічному комітеті.
- Призначення Молодіжного Омбудсмена (також на національному рівні).

Інформація та участь нерозривно пов'язані

Метою ЄС не є збільшення структури, каналів розповсюдження й якості інформації, вже доступної для молоді, але поліпшення її якості.

Це прямий обов'язок країн-членів ЄС забезпечити молодь інформацією, що включає питання про ЄС. Всі інформаційні заходи мають відповідати наступним принципам:

- відкрите визнання потреби в інформації та, відповідно, скоординованої стратегії інформування молоді;
- рівні можливості щодо інформування;
- вільний доступ до всієї практичної інформації;
- близькість та гнучкість комунікацій, зручних для користувача;
- високі стандарти етики поведінки;
- участь молоді в розробці, впровадженні та розвитку комунікативних засобів.

Інформаційна та комунікаційна кампанія для молоді має базуватися на трьох наступних пунктах:

- зміст інформації має відповідати очікуванням молоді;
- засоби та канали розповсюдження цієї інформації мають бути легкодоступними та зручними для користувача. Інформація має сягати молодих людей в звичній для них середі (для більшості – це школа, або їх місцеве оточення, вулиця);
- ці засоби й канали мають пов'язуватися між собою, створюючи мережу.

На державному, регіональному та місцевому рівні

- Залучити людей (іноді кажуть, ресурсних осіб), що активно діють в молодіжних організаціях, спортивних клубах, школах та університетах, до поширення серед молоді відповідної інформації. Мобілізувати саму молодь як ресурсних осіб.
- Розвивати молодіжні інформаційні мережі. На місцевому рівні розповсюдження інформації має супроводжуватись відповідною особистою порадою. На державному й регіональному рівні можливості для навчання й інформування мають бути збільшені.
- Проевропейська інформація має розповсюджуватися за допомогою регіонально чи національної мережі, із врахуванням специфічних географічних та культурних характеристик.

На Європейському рівні

- Вивчення можливості започаткування електронного форуму, що об'єднає молодь і політиків, з метою отримання якнайбільшої користі від поєднання існуючих інтерактивних служб та майбутнього електронного форуму. Ці інтерактивні служби можна використовувати під час консультувань щодо реалізації молодіжних ініціатив ЄС²⁰.

- На основі роботи, вже зробленої мережею ЄВРОДЕСК²¹, встановити єдиний електронний шлюз, що надаватиме оптимальний доступ до проєвропейської інформації, яка становить інтерес для молоді. Існуючі молодіжні інформаційні мережі та молодіжні організації, що діють на європейському рівні, мають бути запрошені до участі в розбудові цього нового комунікативного інструменту.
- Встановлення або поліпшення системи відбору, розповсюдження й оновлення проєвропейської інформації для молоді та тих, хто працює з молоддю. Для цього мають використовуватися існуючі мережі. Слід підкреслити важливість ресурсних осіб, що працюють з молоддю.
- Необхідно продовжувати поширення інформації через неелектронні засоби, наприклад, через прямий контакт з молоддю.

2. Освіта, визначальна стадія для молоді

2.1. Аналіз результатів

Молодь все більше часу приділяє освіті. Офіційна освіта в школі, університеті та центрах професійної освіти, а також позашкільна й неформальна освіта є дуже важливими в розвитку навичок, необхідних молоді сьогодні.

Провідна ціль навчання має три складові: особисте відчуття задоволення, соціальна інтегрованість та активне громадянство. Освіта також грає провідну роль в працевлаштуванні. Європейський Союз розпочав кілька програм (СОКРАТ та ЛЕОНАРДО) та ініціатив (План дій щодо “електронної” освіти, Комюніке “Зробити Європу територією навчання протягом життя” та звіт про наступні цілі освіти й навчання), які стосуються освіти. Саме на них робляться посилання всюди, де це тільки можливо, для того, щоб отримати думки, подібні до тих, що були висловлені з цього приводу протягом проведення консультацій, а це, в свою чергу допоможе виявити сфери, в яких Європейським Союзом було впроваджено більші й кращі дії.

▪ *Якість й ефективність освітніх систем*

Освітні та тренінгові системи широко критикувалися молодими людьми та експертами²³. Деякі країни-члени здійснили фундаментальні реформи в системах власної шкільної освіти. Однак, якість та ефективність сьогоднішньої шкільної освіти має бути покращена з тим, щоб надати молодим людям можливості набутти необхідних навичок, які допоможуть їм бути більш інформованими, активними та відповідальними громадянами, допоможуть інтегруватися до громади та бути готовими до дорослого життя. Неодноразово підкреслювалося, що школи та інші освітні заклади були недостатньо демократичними, не сприяли залученню молоді до участі та не забезпечували відповідними можливостями навчання. Вони мають бути відкритішими до нових соціальних та економічних реалій.

Для досягнення сталого соціального й економічного розвитку Європі необхідні громадяни, що мають відповідні знання в науці та сучасних технологіях. Наприклад, для збільшення кількості молодих людей, що хочуть зробити кар’єру в технічній галузі, освітній системі треба адаптувати таким чином, щоб звернути увагу молоді на технічну галузь.

Багато молоді кидає навчальні заклади задовго до отримання диплому й відповідного ступеню кваліфікації. Відсоток таких молодих людей досить високий на

території всього Європейського Союзу. Однак, спроба мотивувати молодь не кидати офіційну освіту не є єдиним можливим рішенням. Поєднання освіти, навчання й дозвілля з неформальною освітою допоможе підвищити якість й ефективність освіти й навчання, та зробить їх привабливішими для молоді.

Недоліки сьогоднішньої школи не є помилками вчителів шкіл, але помилкою шкільної системи взагалі, що базується на об'єднанні зусиль сім'ї, школи та суспільства. Вчителі є лише частиною шкільної системи, і їх роль має розглядатися в ширшому соціальному, політичному й інституційному контексті. Однак, слід поліпшити умови праці й підготовку вчителів.

Оцінка діяльності школи

До цього Пілотного Проекту було залучено 17 середніх шкіл та 18 початкових шкіл по всій Ірландії. Проект отримав підтримку від всіх освітніх партнерів та мав на меті оцінку якості шкільного планування, управління й навчання в пілотних школах. Результати проекту підтверджують перспективність плідного поєднання шкільного самоконтролю та зовнішньої інспекції, що є гарантією якісної системи освіти.

<http://www.irlgov.ie/educ>

▪ **Доступ до освіти**

Молоді люди вказують на наявність великої кількості соціальних й економічних перепон на шляху до освіти. Поліпшення якості освіти й навчання, по-перше, позначає гарантію відкритого й постійного доступу до навчання протягом всього життя. Ефективні керівництва й системи консультацій мають забезпечувати підтримку всім молодим людям через впровадження особистісного підходу. Необхідно посилити інтеграцію неблагополучних молодих людей до системи освіти. Цього можна досягти впровадженням безкоштовної освіти, починаючи від початкової школи до університету.

Як зазначено в Комюніке Європейської Комісії “Зробити Європу територією навчання протягом життя”²⁴, одне з головних завдань суспільства – поєднати навчання та учнів. Для того, щоб досягти цієї мети, потрібно як визнання вже досягнутого, так і подальший розвиток інформаційних технологій, в тому числі покращений доступ для всіх до Інтернету та мультимедіа²⁵. Окрім того, для отримання позитивного результату потрібна вагома економічна підтримка.

Управління освітою

Державний Центр управління освітою є закладом Департаменту науки й освіти Ірландії. Головні задачі Центру – це підтримка практик та служб управління у всіх сферах формальної та неформальної освіти та вплив на стратегію Департаменту в сфері управління. Індивідуальні види управління забезпечуються через реалізацію місцевих проектів в різних закладах освіти.

<http://www.iol.ie/ncge/fags.html>

▪ **Оновлення підходів до освіти й навчання**

Консультації показали потребу в зміні підходів до освіти та навчання. Треба розвивати особисто-орієнтовані підходи у навчанні, поліпшувати відносини між учнем і вчителем, залучати молодь до процесів участі протягом навчального процесу, розвивати функціональні й такі, що легко пристосовуються до змін, навчальні заклади. Освітній процес має йти за принципом “відкритих дверей”, що сприяє

посиленню мотивації до навчання та створює подальші можливості. Школи мають сприяти залученню школярів до формування власної освіти й мають відкривати простір для участі й демократії (наприклад, надаючи можливість оцінювати вчителів). Більш того, слід забезпечити молодь так званим “змішаним” навчанням. До нього належать різні методики набуття необхідних знань та навичок для навчання протягом життя. Це використання Інтернету та мультимедійних засобів комунікації поряд з теоретичними методами “класної кімнати” та домашньої освіти, молодіжні заходи та практична робота. Завдяки цьому можна також привернути увагу молоді до сфери досліджень та технологій.

Наводячи мости між формальною та неформальною світою

Студенти міжнародної організації Peace Child International розробили власне, доступне для молоді, видання Порядку денного 21 (“Місія визволення: планета Земля – дитяче видання Порядку денного 21), оскільки оригінал був малодоступним і малозрозумілим²⁶. Вони також розробили власні молодіжні індикатори, анкети з 16 питань. Результати заповнення анкет дали можливість молодим людям з’ясувати життя місцевих громад, дослідити статистику, чи стає громада більш сталою.

<http://www.peacechild.org/>

▪ **Різні види знань і навичок**

В багатьох країнах дії освітніх структур жорстко критикувалися молоддю. Ці структури були визнані нездатними задовольнити потреби та інтереси молоді. Рівень освіти не можна зводити до навичок, яких потребує ринок праці. Освіта, починаючи з найменшого віку, робить вагомий внесок в соціалізацію, інтеграцію та підтримку індивідуумів. Освіта – це засіб досягнення самовдоволення та самовпевненості, що сприяє підвищенню зайнятості молодих людей. Молодь прагне вивчення іноземних мов, підготовки до освітніх обмінів та програм мобільності, впроваджуваних ЄС. Також молоді люди цікавляться багатьма іншими сферами, як, наприклад, сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями, зокрема, Інтернетом, та підкреслюють важливість практичних предметів. Також необхідна освіта в сфері здоров’я, особливо щодо сексуального здоров’я та раннього материнства та батьківства. Потрібно заохочувати молодь до наукових досліджень, математики та технологій.

Однак, розробити збалансований навчальний план, що вміщуватиме всі вищезазначені аспекти, але не буде переобтяжений ними, не просто. Навчальні плани мають розроблюватись з урахуванням потреби забезпечити надання необхідних знань та навичок та відображати при цьому багатокультурність нашого суспільства. Спільні зусилля з боку різних освітніх організацій (шкіл, тренінгових центрів, підприємств, громад, молодіжних центрів) будуть здаватися прийнятними, якщо ми усвідомимо, якими є нові базові навички та яким чином їм навчити й навчитися²⁷.

Багатоманітність дає крила

Чотириденний вуличний фестиваль, Карнавал Культур, в якому задіяні близько 5000 активних учасників, та принаймні 700 000 глядачів, щорічно проходить в Берліні на свято Трійці. BVAA (Berliner Verband für Ausbildung und Arbeit) працює з

багатьма неблагнадійними молодими людьми різного походження, навчає їх та підтримує на шляху від школи чи від безробіття до працевлаштування. Кілька груп молоді з цієї організації залучені до Карнавалу Культу. Готуючись до нього молоді люди набувають багатьох професійних, культурних, соціальних та практичних навичок. Їх гасло: “Багатоманітність дає крила”, а в якості символу підгрупи використовують різні предмети, що літають.
<http://www.bvaa-online.de>

▪ **Визнання навичок та кваліфікацій**

Визнання навичок і кваліфікацій на Європейському рівні є ключовим моментом в розвитку Європейської мобільності²⁸. Необхідно знайти ефективні шляхи для визнання навичок, отриманих через формальну та неформальну освіту. Слід зробити акцент на необхідність кращого розуміння неформальної освіти, визнання набутих за допомогою неформальної освіти навичок в сфері роботи з молоддю. Більш того, необхідно посилити взаємовизнання та взаємодоповнення освіти та професійного навчання як складових системи освіти.

Книжка з вивчення діяльності

Ця книжечка, створена 1994 року Фінською Молодіжною Академією, допомагає студента та молодим людям пристосуватися до роботи. Вона використовується як книжка для реєстрації програм та відповідальних за них осіб, відвідуваних курсів та хобі. Книжечка орієнтована на молодь старше 13 років, є індивідуальною, її вартість складає 5 євро. Молоді люди ведуть запис досягнень та різного роду навичок, починаючи з рівня університету є можливість набутти додаткові бали та використовувати їх замість навчальних предметів. Ведення такої книжечки із зазначенням власного досвіду полегшить пошук роботи. Окремі записи в ній мають бути завірені вповноваженими особами, які мають поставити підпис та написати відгук. На сьогодні близько 30% фінської молоді бере участь в цій схемі.
<http://www.nuortenakatemia.fi>

▪ **Взаємодоповнення офіційної та неформальної освіти**

Необхідність навчання протягом життя виникла протягом останніх років. Потрібні навички можна здобути завдяки офіційній, неофіційній та неформальній освіті²⁹. Неформальну освіту зазвичай не вважають “справжньою”.

Те, що ми зазвичай вивчаємо в формальних закладах освіти (школах, коледжах, навчальних центрах тощо) є лише частиною знань. Також ми вчимося неофіційних закладах та здобуємо неформальну освіту (наприклад, в молодіжних клубах, спортивних асоціаціях, в сім'ї, в політичному житті). Навчання через діяльність в громадянському суспільстві та соціальному оточенні є частиною неофіційної освіти й неформального навчання, і відбувається не випадково, а організовано.

Вважається, що участь молоді в різних видах діяльності поза головним напрямком освіти, теж є неформальною освітою. Молодіжний сектор протягом років набував досвіду неформального навчання. На європейському рівні програма “МОЛОДЬ” є добрим прикладом такої роботи.

В консультаціях з молоддю, неформальна освіта часто розглядалася як найбільш позитивне, ефективне та привабливе навчання на противагу вкрай неефективній та непривабливій системі офіційної освіти. Переваги неформальної освіти полягають переважно в її добровільній та часто само організаційній основі, її гнучкості, можливостях для участі, “праві на помилку”, більш тісному зв’язку з інтересами та прагненнями молоді. Інтеграція неблагополучних молодих людей також є досягненням неформальної освіти.

Все більшої важливості набуває потреба розвитку ефективних та гнучких шляхів визнання навичок, отриманих поза офіційною освітою. Пошук відповідності між методами сертифікації та визнання, поряд з розвитком стандартів якості, (само)оцінки та процедур визначення цінності неформальної освіти буде делікатним питанням. Неформальна освіта не має втрачати свого відкритого характеру та набувати формальних рис, уподібнюючись до системи офіційної освіти.

Консультації висвітлили недостатнє розуміння переваг неформальної освіти. Тому необхідно підвищити рівень обізнаності ключових осіб та закладів в суспільстві, бізнесі та політиці, головних учасників (соціальних партнерів, громадські організації, експертів з освіти) та саму молодь з тим, щоб впроваджувати неформальну освіту як складову навчання й освіти.

Оскільки робота в молодіжній сфері сприяє набуттю молоддю необхідних соціальних, політичних та культурних навичок, необхідно використовувати найменші можливості їх залучення до неформальної освіти. Однією з цілей програми “МОЛОДЬ” є розвиток неформальної освіти. Але, хоча вона охоплює близько 100 000 молодих людей на рік, вона не може задовольнити високий рівень попиту, що йде від 75 мільйонів молодих людей в країнах, де програма реалізується. Тому програма “МОЛОДЬ” має пілотну функцію й передбачає додаткові дії на державному, регіональному та місцевому рівні.

2.2. Пропозиції, що виникли внаслідок проведення консультацій

Величезна кількість пропозицій та порад – як загальних так і специфічних – було зроблено з метою поліпшення умов та результатів сектору освіти. Рекомендації стосувалися формальної та неформальної освіти.

В школах та університетах

На державному, регіональному та місцевому рівні

- Участь молодих людей, вважаючи на їх індивідуальність, та ідея освіти для демократії та європейського громадянства є неодмінними. Природа взаємовідносин вчитель-учень має змінитися, необхідно заохочувати особистісно-орієнтовані підходи.
- Доступ до освіти має гарантуватися всім молодим людям; особистісний підхід до навчання потребує гнучкого керівництва й застосування відповідних інформаційних систем. Системі освіти треба взяти до уваги розмаїття стилів життя молоді та уможливити поєднання різних видів діяльності.
- Треба підвищити якість та важливість освіти.
- Освіта має брати до уваги сьогоденні реалії та потреби суспільства.

- Забезпечити доступ до Інтернету в усіх школах, який має супроводжуватися поліпшеними методами розповсюдження інформації задля створення ефективних методів навчання.
- Освіта вчителів має йти від набуття простих навичок в сфері інформаційних технологій до так званої “обов’язкової грамотності в сфері ІТ”
- Необхідно забезпечити школи покращеним обладнанням для викладання й вивчення іноземних мов, а також для участі в європейських навчальних обмінах та програмах мобільності.
- Необхідно надавати школам та університетам більшу фінансову підтримку для забезпечення ефективності їх роботи. Треба робити інвестиції в людські ресурси.
- Реформування в сфері роботи вчителів та умов роботи (тренінги для тренерів, менші класи, поєднання теоретичного й практичного навчання, інтерактивні підходи).
- Приділення більшої уваги освіті в сфері підприємництва та самозайнятості, посилення цілеспрямованої підтримки для молодих (потенційних) підприємців. Навчальний план має включати елементи підготовки молодих людей до підприємництва та само зайнятості.

На Європейському рівні

- Сприяти доступу до європейських освітніх програм та програм з мобільності та посилити Програми Дій Спільноти, такі як “Сократ”
- Вжити необхідні заходи, що сприятимуть переходам між системами освіти та заохочувати вільний рух молоді по Європі.
- Реалізувати “Булонську Декларацію”, метою якої є посилення прозорості освітніх систем Європи та взаємне визнання дипломів, сприяти впровадженню Системи переводу кредитів Європейської Спільноти(ECTS).
- Забезпечити студентів чіткою інформацією щодо Системи переводу кредитів Європейської Спільноти(ECTS).
- Надати підтримку в підвищенні якості шкільної освіти через обмін добрими практиками та шляхом досягнення спільних цілей.
- Оцінка навичок не повинна зводитись до потреб ринку праці (таких як математика та інформаційні технології), а також бути спрямована на соціалізацію, інтеграцію й самовпевненість.

В інших сферах навчання (нешкільних)

На всіх рівнях

- Необхідно детально переглянути специфікатори неформального навчання в молодіжній сфері, їхні цілі й задачі, для того щоб підкреслити важливість неформальної освіти й взаємодоповнюваність формальної та неформальної освіти. Для більшого визнання неформальної освіти потрібен діалог між спеціалістами, що працюють в цій сфері, а також з соціальними партнерами, дослідниками і політиками.
- Поліпшити моніторинг і оцінювання для гарантування відповідності стандартам якості.
- Забезпечити проведення серії тренінгів з різних тем, що будуть гарантією високої якості в сфері неформального навчання. В тренінгові програми, спрямовані на професіоналів, необхідно включити Європейський вимір.

На державному, регіональному і місцевому рівні.

- Посилити неформального навчання через підтримку спеціалістів неформальної освіти, зміцнити їх роль в системі навчання. Необхідно збільшити фінансову підтримку молодіжних ініціатив, молодіжних організацій та інших установ, що використовують неформальне навчання.
- Мають бути розроблені спільні проекти, до яких будуть залучені школи, тренінгові центри, підприємства й спеціалісти з неформальної освіти. Ці проекти стануть своєрідними мостами між формальною і неформальною освітою.
- Молодіжні організації мають постійно популяризувати широкі можливості неформального навчання через фіксування та публічну презентацію результатів проектів з неформальної освіти. Ці дії мають бути невід'ємною часткою їх роботи.

На Європейському рівні

- Необхідно надалі розвивати стандарти якості програми "Молодь" у співробітництві з Радою Європи. Окрім того, необхідно каталогізувати добрі практики та поширювати їх. Необхідно покращити доступ неблагополучних молодих людей до неформальної освіти, зокрема до Програми „Молодь”.
- Налагодження зв'язків між формальною і неформальною системою навчання через фінансування й розвиток спільних пілотних схем у рамках програм "Сократ", "Леонардо Да Вінчі", "Молодь".
- Необхідно надати легального статусу, сертифікувати участь в усіх заходах програми "Молодь", що можна розглядати як перший крок, який може наслідуватися в усіх формах неформальної освіти.
- Необхідно проводити більше тренінгів для „мультиплікаторів” та фасилітаторів неформальної освіти.

3. Зайнятість як засіб кращого інтегрування молоді

3.1. Аналіз результатів.

Наявність роботи дає можливість молодим людям знайти своє місце в суспільстві, досягти економічної незалежності й усвідомити свої індивідуальні прагнення. Суспільство, яке не в змозі запропонувати конкретні можливості на ринку праці молодим людям ризикує ввійти в порочне коло безробіття, відокремлення і соціального розпаду. Забезпечення молоді доступом до ринку праці вносить свій внесок у соціальну стабільність з погляду економічного росту і благополуччя. Іноді безробіття розглядають як порушення прав молодих людей.

Доступ до освіти й професійного навчання, до інформації й управління є основними передумовами не тільки для пошуку роботи для уникнення безробіття, але також і для знаходження доброї та цікавої роботи. Однак задоволення лише цієї умови не достатньо, необхідно брати до уваги й інші сфери, такі як здоров'я, родина, соціальні права, дискримінація тощо. Вони відіграють однаково важливу роль у соціальній інтеграції молодих людей.

З введенням нових документів в сфері зайнятості та соціальної політики до Договору, набули чинності нові стратегії й програми Європейського Союзу (Стратегія

Європейської Зайнятості, Лісабонська Стратегія Модернізації Європейської Соціальної Моделі, Соціальна Програма, Програма боротьби з усіма формами дискримінації, Програма соціальної включеності)³⁰. На ці програми всюди робитиметься посилання для того, щоб надати можливість різним партіям висловити свої думки протягом консультативного процесу та доповнити програми їх рекомендаціями. Це допоможе ідентифікувати ті області, у яких Європейському Союзові і країнам-членам ЄС варто розвивати більш широку діяльність.

- **Зайнятість як передумова соціальної включеності**

Молоді люди дуже зацікавлені можливостями, доступними для них на ринку праці. Вони усвідомлюють, що найкращий шлях для соціальної інтеграції - можливість знайти роботу. Молодь хоче знати напрямки, в яких їм слід шукати довгострокову роботу. Мати роботу - означає надбання статусу дорослої людини, почуття самоповаги, грошей, незалежності й можливість розширити свої соціальні контакти. Молоді люди, відрізані від роботи, втрачають життєво важливий шанс одержання нових перспектив і інтеграції в суспільство³¹.

Молоді люди готові працювати, але пошук доброї роботи стає все важчим. Молодь знає про те, що можливість влаштуватися на роботу³² і, відповідно, шанси на ринку праці зростають при наявності гарної освіти й навичок, а також за умови навчання в школі або університеті іншої країни. Це усвідомлення усе більше тяжіє над ними, їхні очікування збільшуються відповідно до їх мобільності, гнучкості, компетентності і навичок. Молодь, що приділяє більше часу освіті і навчанню, залишається більш залежною від своїх родин і суспільних установ.

Протягом останніх 20 років значно погіршилася ситуація щодо взаємодії освіти, навчання і ринку праці³³. Рівень молодіжного безробіття залишається високим порівняно з загальним рівнем безробіття. У 2000 році загальний рівень безробіття в 15 країнах-членах ЄС складав 8,4%, в той час як рівень безробіття серед молоді віком до 25 років складав 16,1%³⁴. Ненадійні форми зайнятості набули значного поширення протягом останніх років. Зарплати молоді порівняно з зарплатами доросліших співробітників істотно знизилися.

Тепер молодим людям треба більше часу для досягнення стабільної ситуації на ринку праці. Навіть наявність освіти й кваліфікацій не можуть автоматично гарантувати їм роботу, оскільки конкурс на одержання робочого місця стає все більш жорстким. Успіх на ринку праці в значній мірі залежить від особистих обставин і досвіду молодих людей.

Досвід розчарування й економічна залежність, що найчастіше супроводжуються проблемами особистого характеру, можуть призвести до відчуження і маргіналізації. Будь-яка політика, спрямована на викоренення бідності й соціальної ізоляції, має використовувати превентивний підхід, спрямований на молодь.

Відносити молодь до особливої соціальної групи стає все складніше. Зростає невідповідність між соціальним досвідом та нерівність соціальних ролей³⁵. Серед молоді росте відчуття несправедливості щодо відносин між поколіннями разом з усвідомленням демографічних змін в соціальній системі, системі охорони здоров'я і пенсійній системі³⁶. Пенсійна система, зокрема, залежить від можливості й здатності молодих людей робити внески в її фінансування. Це стане можливим лише за наявності роботи в молодих людей. Отже, розуміння між поколіннями, й впливаючи

з цього готовність молодих людей зробити внесок в соціальне благополуччя своїх батьків, бабусь і дідусів, знаходиться під значним тиском.

Молоді люди наполягають на тому, що перехід від школи до роботи має бути легшим. Оскільки організація ринку праці відіграє в цьому важливу роль, вона має постійного поліпшуватися. Молодь також скаржиться на брак стратегічного суспільного або приватного партнерства, що має сприяти соціальній інтеграції, зокрема тих, хто має певні труднощі та піддається дискримінації на ринку праці.

У той же час необхідно уникати появи нових форм соціальної ізоляції, що можуть з'явитися через розвиток нових інновацій і технологічні зміни. Зростає кількість молодих людей, що рано залишають школу, одержавши лише середню освіту. Наслідком цього може стати потрапляння людини до своєрідного „порочного кола”: дитяча бідність – низькі досягнення у школі – бідність в дорослому житті. Існує також зв'язок між бідністю та ризиком так званого технологічного поділу: наприклад, люди з високим доходом у три рази частіше можуть використовувати Інтернет, ніж люди, що мають низький дохід. Тобто люди з низьким доходом мають менший доступ до технологій. Унаслідок цього вони мають більший ризик бути ізольованими від загального соціального і культурного розвитку, не матимуть доступу до ринку праці.

"Соціальна мобільність" як передумова освіти й зайнятості

Міжнародний Центр Молодіжного Руху у Шампе, Франція, пропонує групі з числа найбільш ізольованих і неблагополучних молодих людей Європи скористатися "соціальною мобільністю". Це дає їм шанс відновити почуття впевненості в собі, підвищити власну самооцінку. Цей шанс може стати життєво необхідною передумовою для подальшого навчання й робочої зайнятості.

<http://www2.jqm.cie.fr/hearings/FWYM.htm>

Зайнятість молоді на місцевому рівні

В рамках проекту, що реалізується MJRC (іспанським членом організації "Міжнародний рух католицького сільського господарства і сільської молоді"), місцевій громаді пропонуються різні послуги, такі як прання на дому, екологічно сприятлива птахоферма, виробництво екологічно чистого консервованого харчування (наприклад, джемів), сільський туризм. Ці послуги дають можливість працевлаштування молодих людей, жінок, іммігрантів і інвалідів.

<http://www.mijarc.org/europe/index.htm>

• Підприємницькі якості сприяють підвищенню незалежності

Поширення духу підприємництва серед молоді в повсякденному житті (у школі, на роботі, дома) може допомогти їм перебороти бар'єри й розвинути почуття впевненості в собі, воно також допоможе створити більше робочих місць. У багатьох країнах-членах ЄС існує очевидна тенденція серед молоді: вони стають приватними підприємцями й відкривають власний бізнес.

Молодим людям передається бізнес від батьків або родичів, або вони відкривають власний бізнес. Відкриття власного бізнесу - спосіб досягти незалежності, почати свою кар'єру, кинути виклик традиційній поведінці в сфері бізнесу (наприклад, шляхом застосування нових стилів управління тощо), впровадити нову систему мислення, і, в результаті, зробити вагомий внесок у соціальний розвиток суспільства

в цілому. Цей розвиток варто заохочувати, підтримувати молодих підприємців, потенційних підприємців, особливо через освіту і навчання.

Як молоді люди вчать засновувати власні компанії

Шведська неприбуткова організація "Communicare" заохочує дух підприємництва серед молодих людей для того, щоб зробити з них роботодавців, а не працівників. Молоді люди від 18 до 25 років вивчають як заснувати, вести і ліквідувати компанію в теорії і на практиці.

<http://www.communicare.nu>

- **Необхідність кращої інформованості, кращої освіти і кращого навчання**

Молоді люди критикують брак інформації, особливо пов'язаної з ринком праці. Також вони відчують, що доступ до ринку праці в більшій мері, хоча і не цілком, залежить від рівня освіти й професійного навчання. Один раз одержавши роботу, молоді люди продовжують поліпшувати отримані навички й кваліфікації з метою кращої адаптації до роботи, організація якої постійно змінюється.

Молоді люди вважають, що система формальної освіти не готує їх до проблем, які вони зустрічають на ринку праці. Вони відчують наявність прірви між "приватним" світом праці та "суспільним" сектором освіти і навчання. Налагодження зв'язку між цими секторами дозволить подолати труднощі, пов'язані з тривалістю їхнього навчання та його вартістю. Молоді люди зацікавлені в отриманні інформації від соціальних і економічних організацій (профспілок, організацій робітників тощо). Вони вважають, що інформації, яку вони одержують, замало й вона не відповідає їх потребам і сподіванням. Вони хотіли б, щоб профспілки і організації робітників стали привабливішими для молоді.

Неурядові організації вважають, що молоді необхідна краща інформованість в області навчання, кар'єрного управління, соціальних прав для того, щоб бути краще підготовленими до ринку праці. Інформація, яка прямо не пов'язана з ситуацією на ринку праці, але є важливою для молодих людей, наприклад, права хворих чи вагітних молодих працівників, також має бути доступною.

Продовження освіти без фінансових втрат

У Люксембурзі існує система, що дозволяє молодим людям до 30 років залишити роботу на певний період для продовження їхнього навчання. Цей факт ніяк не впливає у фінансовому плані ні на роботодавця, ні на працівника, тому що держава виплачує роботодавцеві компенсацію, еквівалентну сумі заробітної плати працівника.

http://www.snj.lu/s_conge_education.asp

- **Молоді люди потребують особливого соціального захисту**

Молоді люди переконані в тому, що в рамках Європейського соціального законодавства³⁷ має бути зроблено значно більше. Доступ на ринок праці став більш проблематичним, вимоги щодо знань, досвіду роботи, географічної і персональної гнучкості значно вирости. Проте, соціальні права - особливо законодавство, що стосується особливих потреб молодих людей, не підтримується на належному рівні в зв'язку зі зростаючим тиском на ринок праці. Дотепер існує дискримінація етнічних

меншин, жінок, молодих людей - інвалідів тощо³⁸. У зв'язку з цим, молоді люди схильються в бік "соціальної Європи".

Відповідно до думки молоді, головною метою урядів і Європейської Комісії має стати досягнення повної зайнятості на території Європейського Союзу³⁹. Молоді люди пропонують такі шляхи досягнення цієї мети: скорочення робочого часу, або використання скорочення робочого часу як засіб для допомоги молодим людям у процесі інтеграції на ринок праці; мінімальний дохід або фінансова підтримка для завершення їхнього навчання; поліпшені й розширені суспільні програми зайнятості тощо. Також вони відчують потребу надати Європейський статус практикантам.

Неурядові організації стурбовані тенденцією поширення сумнівних і незахищених видів роботи серед молоді, таких як студентська робота, сезонна робота, короткострокові контракти. Молодь часто експлуатують, вони одержують низьку заробітну плату, страждають від нещасних випадків на робочому місці. На території всієї Європи молоді люди переважно представлені в наступних сферах роботи: ресторани швидкого харчування, кур'єрська служба доставки, робота на телефоні, надомна робота. Саме в цих секторах традиційний суспільний діалог між соціальними партнерами менш розвинений, у зв'язку з цим умови роботи менше регулюються контрактами.

Знай свої права

"Лінія „Узнай свої права" є телефонною лінією Британського Конгресу Профспілок (TUC), що встановлена спеціально для молодих працівників для того, щоб забезпечити їм доступ до інформації про їхні права в сфері зайнятості. TUC планує кампанію з підвищення поінформованості про права у сфері зайнятості для молодих працівників.

http://www.tuc.org.uk/rights_main.cfm

Часто молоді люди заробляють недостатньо, щоб бути фінансово незалежними: їм доводиться жити з батьками практично до тридцяти років, матеріально залежати від них⁴⁰. Більш того, молодь часто відчуває тиск на роботі. Це переважно стосується молодих пар, у яких є діти, та одиноких батьків. На практиці, молоді люди не знають про свої права та не укладають колективних угод. У зв'язку з цим необхідно поліпшити регулювання відносин, беручи до уваги особливі потреби молодих людей.

Захист особливо необхідний тим, хто не задіяний на ринку праці. Без захисту, особливо для неблагополучних молодих людей, молодь не може сприймати молодість як період переходу від дитинства до зрілості, як фазу соціального експериментування, розвитку творчості, розвитку особистості, власної думки, почуття відповідальності тощо.

3.2. Пропозиції, що виникли в результаті консультацій

Зайнятість

На державному, регіональному або місцевому рівні

З метою посилення державних, регіональних і місцевих заходів в рамках Європейської Стратегії Зайнятості.

- Поліпшуючи ринок праці шляхом поширення інформації і консультування молодих людей:
 - розробляти інформацію, легкодоступну для користувача, розвивати служби консультування, орієнтовані на потреби молоді;
 - на місцевому рівні включити до складу служб консультування молоді роботодавців і людей, що приймають рішення щодо забезпечення інформацією;
 - розробити конкретні інформаційні ресурси для молодих людей, в яких варто вказати робочі вакансії, умови роботи, соціальний захист на державному, регіональному й місцевому рівні;
 - сприяти поширенню інформації в місцях, де молоді люди проводять велику кількість свого часу (у школах, університетах, агентствах по працевлаштуванню, клубах, молодіжних центрах);
 - розробити особливі інформаційні буклети з переліком існуючих інформаційних служб;
 - сприяти посиленню ролі профспілок;
 - спонукати роботодавців до сприяння в плануванні кар'єри.
- Поліпшуючи можливості і якість професійного навчання:
 - збільшити період навчання і схему стажування;
 - навчити широкому спектрові навичок у професійному навчанні;
 - поліпшити навчання в сфері іноземних мов і комп'ютерних технологій;
 - спостерігати за навчальними установами й оцінити схеми навчання, запропоновані молоді.
- Сприяння доступу молодих людей до професійного навчання, особливо для недієздатних, соціально ізольованих молодих людей, або людей, яким загрожує ризик соціальної ізоляції:
 - запропонувати безкоштовне навчання;
 - поліпшити професійне навчання фахівців, що працюють у цій сфері;
- Поліпшуючи процес переходу від навчання до зайнятості:
 - запропонувати можливості для освіти або навчання методам роботи, роботою для студентів, вечірніми класами, подвійною системою професійного навчання;
 - забезпечити підтримку асоціаціям, що підвищують рівень зайнятості;
 - встановити стратегічне суспільне/ приватне партнерство з метою поліпшення інтеграції молодих людей до ринку праці;
 - зменшити ґендерну залежність вибору роботи та різницю в прибутках від різних типів роботи;
 - сприяти полегшенню переходу молодих людей від школи до праці та подоланню так званого "подвійного статусу", коли водночас молода людина є студентом або учнем та працівником;
 - започаткувати схему грантів по закінченню навчання;
 - поліпшити якість робочих місць для молоді.
- Сприяючи молодим людям в одержанні доступу до підприємництва:
 - знизити/прибрати перешкоди в адміністративній сфері й у сфері оподаткування, грошових і фінансових правил, економічних і суспільних постанов і розпоряджень, що можуть ускладнити самостійну зайнятість дрібних власників і започаткування власного бізнесу в молодіжному середовищі. Допомогти молодим людям одержати доступ до фінансових ресурсів і консультуючих служб;
 - надати фінансову й логістичну підтримку молодим підприємцям;
 - гарантувати соціальну стабільність для самозайнятих молодих людей.

На Європейському рівні

- Досягнення рівня повної зайнятості повинне залишатися головною метою країн членів ЄС і Європейської Комісії:
 - Підсилити стратегії Європейського Союзу щодо питань, що стосуються молоді, шляхом поглиблення співробітництва між різними рівнями прийняття рішень і між різними сферами дій.
 - Залучити громадянське суспільство і цільові групи до регулярних опитувань щодо Європейської Стратегії Зайнятості.
 - Підтримувати інноваційні проекти для реінтеграції молодих безробітних людей.
 - Надати інформацію щодо можливостей навчання, рівня зайнятості та професій, що визнаються по всій Європі.
 - Надати Європейський статус молодим практикантам і стажистам.
 - Розробити сайт, заснований на інформації з Інтернету, з врахуванням потреб молодих людей.
- Поліпшуючи системи перекладу і визнання професійних навичок та кваліфікацій між країнами-членами ЄС.
 - Поліпшити й об'єднати системи визнання (наприклад, ECTS, NARiCs, Европасс)⁴¹.
 - Визнавати і підтримувати навички і здібності, набуті в інших країнах-членах Європейського Союзу в ході неформального навчання або участі у волонтерській службі.

Соціальна включенність

Підсилити заходи на державному, регіональному і місцевому рівні відповідно до Європейської Стратегії Соціальної Включеності.

- Надаючи молоді доступ до ресурсів, прав і послуг:
 - пристойне і безпечне житло;
 - гідна охорона здоров'я;
 - інші суспільні та приватні служби, наприклад, у сфері правосуддя, культури, спорту і дозвілля;
 - доступ до цих нових ресурсів, прав і послуг, залежно від потреб молоді із соціальними й економічними труднощами;
 - надати можливість "другого шансу" молодим людям, що випали з спеціально для них розроблених схем з реабілітації, курсів перекваліфікації тощо.
- Розвиваючи превентивні підходи для подолання соціальної ізоляції молоді на ранній стадії:
 - Сфокусуватися на індивідуальних потребах кожної молодої людини.
 - Приділити особливу увагу потребам молодих людей на місцевому і регіональному рівні через створення центрів здоров'я, центрів управління і консультацій, проведення культурних заходів, спортивних заходів, забезпечення денними дитячими дошкільними установами, житлом, транспортом тощо. Це особливо необхідно для тих, хто соціально ізолюваний, або знаходиться на межі соціальної ізоляції (наприклад, молоді самотні батьки).
 - Поліпшити соціальну включенність етнічних меншин.
 - Поліпшити рішення конфліктів за допомогою соціальних працівників.
 - Упевнитися, що політика щодо умов роботи, соціальних прав і соціального благополуччя, здійснюється.
- Реформуєчи систему соціальної безпеки і соціального законодавства:

- Впевнитися в єдності пенсійної системи для всіх поколінь.
- Викоренити випадки дискримінації в системах соціального забезпечення (наприклад, проти жінок, молодих людей - інвалідів, етнічних меншин).
- Узяти до уваги потреби молодих людей, особливо неблагополучних, у соціальному законодавстві в області сумнівних трудових контрактів, гнучких робочих годин, однакової заробітної плати, нещасних випадків на робочому місці.
- Забезпечити молодь інформацією про їхні права і соціальний захист.

На Європейському рівні

- Надання пріоритету, у рамках впровадження заходів подолання соціальної ізоляції, потребам найбільш уразливих молодих людей⁴²;
- Продовжувати роботу із соціальної включеності молодих людей за допомогою Європейських програм⁴³;
- Робити внесок у впровадження соціальної включеності молодих людей, використовуючи підхід, заснований на виконанні в покроковому режимі програм зайнятості на Європейському рівні.

4. Отримання найбільшої користі від молодості

4.1. Аналіз результатів

У процесі консультацій стало ясно, що існує широкий спектр комплексних проблем, що відбиваються на благополуччі і незалежності молоді. Навколишнє середовище, імміграція, засоби масової інформації, законодавча система, здоровий спосіб життя, вживання наркотичних препаратів, статеві питання, спорт, особиста безпека - усі ці аспекти, так чи інакше, переплітаються, відображаються на залученні молодих людей до освіти й пошуку роботи. Наприклад, здоров'я молодих людей, або питання з ним пов'язані, такі як наркотики, статеві питання, особиста безпека, харчування тощо, визначає, наскільки молоді люди готові йти до школи або відвідувати курси професійного навчання. Крім того, те як "світ дорослих" розглядає ці проблеми, впливає на те, як молоді люди сприймають суспільство.

Суспільство, що, з погляду молоді, не справляється, наприклад, із проблемами навколишнього середовища, або суспільство, у якому це питання залишаються суто риторичними, не сприяє становленню активної громадської позиції.

- **Здоров'я і добробут ґрунтуються на справедливості і відсутності дискримінації**

У молодих людей досить відверте розуміння поняття добробут. Вони вважають, що їх персональний розвиток і самостійність залежить від соціального оточення, у якому відсутня дискримінація, упередження і яке гарантує розмаїття. З одного боку постає добробут кожної окремої молодої людини, з іншого - боротьба суспільства з несправедливістю між поколіннями, невиправданою ізоляцією і дискримінацією усередині будь-яких соціальних груп.

Системи соціального забезпечення і служба охорони здоров'я повинні бути доступними для кожного на однакових умовах, без дискримінації. Це означає, що ситуація з неблагополучними молодими людям повинна бути ретельно переглянута. Молоді люди з фізичними чи розумовими вадами наразі страждають від поганих

умов у соціальній і економічній сфері. Фізично-неспроможні молоді люди мають труднощі з відвідуванням культурних заходів. Інші непрацездатні молоді люди не мають доступу до Інтернету: вони страждають через недосконалу інфраструктуру від відсутності доступу до спорту, взагалі мають обмежений доступ до соціальних послуг та груп самопомоги.

"Просто євро"

Мета цього проекту - оцінити ситуацію з готовністю до використання євро серед молоді з розумовими вадами в 15 країнах-членах ЄС, поширити інформацію про євро серед людей з розумовими вадами, їхніх родин і спеціалістів, що працюють з ними.

У результаті проекту видається керівництво, розміщене на сайті, легкодоступне для розуміння (з використанням зареєстрованих символічних мов).

<http://www.fvo.nl/html/euro/irish/project/htm>

Є практичні свідчення, що базуються на основі консультацій взагалі та досліджень зокрема, що виникає нова соціальна нерівність й культурний поділ між групами молодих людей. Сьогоднішня реальність характеризується, з одного боку, зростанням однаковості стилю життя молодих людей (музика, одяг тощо), з іншого боку, зростаючою поляризацією можливостей, що підсилює напругу, вже існуючу між поколіннями, статями, різними етнічними групами і регіонами різного статку. Зокрема, у бідніших європейських країнах процеси модернізації є вибіркковими й найчастіше працюють тільки задля невеликого прошарку молоді.

Для незалежності потрібен прибуток, соціальний захист і забезпечення житлом

Молодь вважає недолік фінансових ресурсів як найбільшу перешкоду до соціальної інтеграції, благополуччя й незалежності. Молоді люди підтримують всебічну реформу в системах соціального забезпечення і соціальної безпеки. Вони хочуть переконатися в тому, що всі молоді люди незалежно від їхнього статусу в суспільстві й на ринку праці (включаючи й тих, хто не ходить до школи й тих, хто не має роботи), одержують соціальні послуги на однакових правах. Доступ до цих служб має бути полегшено, навіть у малонаселених районах. Молоді люди повинні одержувати більше інформації щодо своєї соціальної захищеності.

Є гостра потреба в доступному за вартістю житлі, через що молодь не може виїхати зі свого будинку і жити незалежно, або створити власну родину. Ця потреба підкреслюється з метою подолання існуючих прогалів у програмі соціального забезпечення для молоді, наприклад, для тих, хто має, так званий "нульовий статус". Заробітна платня або мінімальний прибуток розглядаються молоддю незалежно від соціального статусу і робочої зайнятості як важливі кроки по шляху до самостійності і незалежності.

"L'Etage" - допомога молодим людям, що мають труднощі

Першочергова мета центру - задовольняти вимоги молодих людей, що мають труднощі, сприяти розвитку їх самоповаги та гідності. Молоді люди можуть прийти й одержати їжу двічі на день за номінальною вартістю. Центр намагається знайти їм житло або притулок, також адресу центру можна використовувати для офіційного листування (наприклад, під час подання CV), а також для отримання виплат за страховкою.

Association Esperance, 19, quai des Bateliers, F -67000 Страсбург, тел: ++33 388 3570768

- Поліпшуючи ментальне і фізичне здоров'я, уникаючи прийому наркотичних препаратів

Консультації підтвердили, що зростає попит на превентивну інформацію про здоровий образ життя та освіту з цього питання як в контексті обов'язкової шкільної програми, так і в молодіжному середовищі. Робота в молодіжній сфері відіграє важливу роль як підтримуючий елемент персонального розвитку молодих людей. Освітні програми „рівний-рівному” й активне співробітництво між молодими людьми в рамках інших програм також є важливим. Превентивна робота повинна сприяти позитивному і здоровому способу життя. Молоді люди мають відчувати свою відповідальність за власне тіло, в тому числі здорове харчування.

"МАНІС - шанс усередині тебе"

Mahis - фінська програма співробітництва, що допомагає молодим людям керувати своїм власним життям, забезпечує підтримку з боку дорослих.

*Ціль програми - підсилити почуття впевненості в собі. МАНІС пропонує альтернативу наркотикам та рольову модель подолання соціального тиску.
<http://www.nuortenakatemia.fi/>*

Молоді люди цікавляться питаннями, пов'язаними зі здоров'ям, особистісним розвитком, придбанням товарів, навколишнім середовищем тощо. Ця інформація має надаватися в школі⁴⁴, в молодіжних організаціях, консультаційних службах і в засобах масової інформації. Варто зробити безкоштовним доступ до послуг охорони здоров'я і надавати їх без дискримінації.

Суспільна політика в сфері охорони здоров'я повинна приділяти пильнішу увагу проблемам молоді. Необхідно надавати звіти за діяльністю в сфері наукових праць, статистику щодо охорони здоров'я.

Паління і вживання алкоголю поряд зі зловживанням легальних медичних речовин є пріоритетними проблемами. Кількість нікотину, алкоголю, солодкої і жирної їжі, споживаної молодими людьми, поступово виростає. Високий рівень випадків суїциду серед Європейської молоді є показником постійної проблеми недостатнього благополуччя.

Молодь вважає, що вживання наркотиків повинне розглядатися як хвороба, а не як злочин, і до нього треба ставитися відповідно. Вони роблять акцент на необхідності впровадження ефективних превентивних програм, особливо тих, що працюють за методом „рівний-рівному”. Також, на їхню думку, необхідно розширити консультаційні служби, забезпечити постраждалих молодих людей відповідним лікуванням і можливостями перекваліфікації. Інформаційний внесок з боку батьків також є важливою частиною цих зусиль. Однак, розходяться думки щодо того, яку політику слід застосовувати у відношенні наркотиків. У деяких країнах більшість молодих людей виступають на підтримку більш строгого відношення до наркотиків, в тому числі тютюну й алкоголю. В інших країнах молоді люди виступають за скасування штрафу при вживанні, виробництві й продажі маріхуани і її побічної продукції для медичних і практичних цілей. Однак, це прагнення, як правило, йде обруч із чіткою вимогою підсилити заборону на інші види наркотичних засобів.

В області інтелектуального здоров'я потрібно більше превентивні зусиль (особливо на рівні консультаційних служб). Треба надавати більш докладну статистику щодо молоді, що має розумові вади.

"Ренумбра" – підтримка молоді з розумовими вадами

Ренумбра - Шотландська волонтерська організація, що діє у сфері ментального здоров'я протягом 15 років. Її ціль - надихнути молодих людей з розумовими вадами розвинути свої навички й почуття власної гідності, обговорити з ними складні питання щодо їхнього життя та дати їм відчуття своєї сили зсередини. Протягом багатьох літ розвилися служби „від дверей до дверей” та широке коло груп підтримки (групи для алко- й наркозалежних)..
<http://www.penumbra.org.uk/youngpeople/youngpeoplecontent.html>

- **Більша відкритість у статевих питаннях**

Молодь вважає стеві питання важливим аспектом свого благополуччя і незалежності. Вони усвідомлюють необхідність більшої інформованості в питаннях щодо сексуальності, особливо сексуальної освіти, контрацепції, сексуальних захворювань тощо. Цю інформацію треба надавати в школі поряд з неформальним навчанням поза школою: у молодіжних організаціях, на дозвіллі тощо.

Нордична Резолюція щодо сексуального здоров'я підлітків та їх прав

"Нордична Резолюція" була розроблена Асоціацією планування родини п'яти нордичних країн на основі Програми Дій ЄС щодо Розвитку населення, що була прийнята в Каїрі в 1994. Надання молодим людям кваліфікованої інформації є вагомим захисним інструментом, який не підштовхне їх до занять сексом, але, якщо вони вже займаються сексом, сприятиме тому, щоб секс був безпечним.
<http://mirror.ippf.org/cairo/issues/9906/nordic.htm>

Молодь виступає за вільний доступ до інформації та консультацій щодо контрацепції та сексуальної освіти. Вони також виступають за легалізацію абортів. Дійсно, підліткова вагітність є особливо важливою проблемою, яка потребує термінового вирішення.

Усі форми сексуальної експлуатації, такі як сексуальний туризм або жорстоке ставлення до дітей, рішуче заперечуються. Нетолерантне ставлення до представників сексуальних меншин також широко піддається критиці та заперечується. Молодь виступає за неупереджені засоби підвищення інформованості про сексуальне різноманіття.

Сексуальна освіта, що надається молоді за методикою „рівний-рівному” може допомогти перебороти сімейні труднощі, або надати підтримку людям, яким важко говорити на сексуальні теми. Особливі методи освіти необхідні молодим жінкам, що є представницями етнічних меншин або походять з неблагополучних сімей, тому що для деяких з них материнство продовжує залишатися єдиним засобом соціальної інтеграції.

- **Проблеми родини та гендерні питання вимагають пильнішої уваги**

Молоді люди вважають, що останнім часом був досягнутий лише невеликий прогрес в області гендерної рівності. Суспільство усвідомлює необхідність більш справедливих відносин між чоловіками і жінками, підвищення обізнаності щодо гендерних стереотипів та визначення соціальних ролей. Молоді люди вважають, що існує потреба переоцінки традиційних гендерних ролей, особливо з огляду на

високий рівень безробіття і низький рівень розвитку суспільних служб по охороні материнства і дитинства.

Мобілізація молодих жінок за рівність у Європі

У вересні 1999 організація Лобі європейських жінок (EWL) розпочала проект "Мобілізація молодих жінок за рівність у Європі". Мета проекту - підтримати зацікавленість молодих жінок участю в європейській і державній політиці, шляхом залучення більшої кількості молодих жінок в організованих заходах і процесах прийняття рішень.

<http://www.womenlobby.org>

Врегулювання сімейних і робочих взаємин - одна з головних проблем майбутнього. Варто приділяти більш пильну увагу особливим потребам дівчат і молодих жінок щодо їхнього здоров'я і безпеки. Випадки жорстокості по відношенню до жінок усе ще часто зустрічаються, іноді вони вимагають детального розгляду. У стресових ситуаціях молоді жінки, на відміну від чоловіків і хлопців, набагато частіше страждають від специфічних хвороб, таких як булімія і нервозна анорексія. Велика кількість молодих людей прагне більшої матеріальної та моральної підтримки від сім'ї, в тому числі й неодружені пари з дітьми.

- **Вираження власної культури**

Молодь підкреслює важливість культурних заходів, що відіграють істотну роль у їхньому добробуті й особистісному розвитку. Вони пропонують внести зміни в освітню систему, систему неформального навчання і культурну політику органів влади.

Клуб 15-29 - артистичні заходи для неблагополучної молоді

Клуб 15-29 у Греції поєднує юнаків і дівчат, що не входять до будь-яких організацій. Цей клуб є „парасолькою” всіх розважальних програм для молоді. Одна з його цілей - звернутися до молодих людей з віддалених районів, або до людей з розумовими або фізичними вадами з метою подолання культурної й освітньої нерівності та впровадити проекти, з залученням глухих і сліпих молодих людей до артистичної діяльності (наприклад, театру).

<http://www.neagenia.gr/club1529b.html>

Проте, молодь проти перенасичення інформації і її комерціалізації, обидва ці аспекти наражають на небезпеку молодіжну культуру. Молоді люди усвідомлюють себе мішенню комерційних структур, що намагаються вплинути на їхню поведінку як споживачів товарів. Це призводить до того, що молоді люди змушені заробляти гроші з раннього віку для того, щоб відповідати стереотипним рольовим моделям ринку.

Під час, коли розходження між молодіжною і дорослою культурою стає усе більш розпливчастим, приходять нові культури, що іноді неоднорідно розвиваються. Це призводить до того, що нові культурні схеми не будуть так обмежені віковими рамками, як зараз. Отже, залишається важливе завдання сприяти можливості молоді формувати й виражати власну культуру.

- **Молоді люди хочуть бути більш захищеними і більше знати про своє оточення**

Молоді люди вважають безпеку міських територій і запобігання аварій на дорогах важливими проблемами, поряд з особливою проблемою робочої безпеки. У зв'язку з цим виникає необхідність підвищення стандартів і впровадження кращих механізмів керування в цій області.

Проблеми навколишнього середовища становлять великий інтерес для молодих людей, вони впливають на умови їхнього життя. Багато молодих людей усвідомлюють важливість здорового навколишнього середовища, хочуть знати про це більше, хочуть зрозуміти, що означає сталий розвиток на практиці. Це відповідає цілям Шостої Програми Дій по Навколишньому середовищу⁴⁵, метою якої є сприяння освіти в сфері навколишнього середовища. З цього випливає необхідність впровадити питання, що стосуються навколишнього середовища в шкільну програму, розробити освітні програми, що радили б людям прийняти більш "зелений" стиль життя.

4.2. Пропозиції, що виникли в результаті консультацій

На державному, регіональному або місцевому рівні

- Матеріальні умови добробуту:
 - збільшення зусиль щодо покращення ситуації з житлом;
 - адекватна соціально-культурна інфраструктура для всіх молодих людей, в тому числі тих, хто живе на віддалених територіях і має низький рівень прибутку.
- У сфері політики здоров'я і наркоманії:
 - рівний доступ до служб здоров'я;
 - загальне відновлення устаткування в службах охорони здоров'я;
 - сприяння освіти з питань здоров'я (включаючи проблеми споживання наркотичних препаратів);
 - посилення підтримки превентивних і інформаційних програм;
 - поліпшення комунікації в засобах масової інформації;
 - розповсюдження інформації та надання консультацій за методом „рівний-рівному”;
 - інформація про материнство і батьківство;
 - поліпшення якості і методів лікування для наркоманів, бажано в особливих центрах;
 - підтримка досліджень у сфері здоров'я, збір статистичних даних.
- Інші проблеми (інтелектуальне здоров'я, статеві питання, родина, гендерні питання, особиста безпека):
 - поліпшення медичних послуг в сфері лікування психологічних і психосоматических хвороб;
 - поліпшення рівня діагностики на ранній стадії, створення додаткових можливостей для лікування психічних хвороб;
 - поліпшення якості реінтеграційних програм для молоді з психічними захворюваннями;
 - підтримка програм по контрацепції і сімейному плануванню;
 - поліпшення умов лікування жертв сексуальної експлуатації і насильства;
 - поліпшення матеріальної й організаційної підтримки родин, особливо щодо соціального забезпечення дітей;

- рівний і безкоштовний доступ до служб здоров'я з питань материнства для всіх жінок;
- більш строгі критерії безпеки на робочому місці;
- особливі можливості навчання для молодих водіїв;
- підвищення рівня усвідомленості з проблем навколишнього середовища, підтримка освіти в цій сфері, формальної та неформальної.

На Європейському рівні

Європейський Союз визнає необхідність сконцентрувати зусилля на двох провідних лініях дій: встановити певні стандарти та пристосувати стратегії і програми до потреб молоді.

- Беручи до уваги, що Європейський Союз має можливість встановити певні стандарти, було запропоновано чотири групи цих стандартів:
 - стандарти в області системи соціального забезпечення для всіх молодих людей, вільні від дискримінації, засновані на принципі справедливості між поколіннями;
 - стандарти в області охорони здоров'я для всіх молодих людей, вільні від дискримінації, що підкреслюють важливість превентивних заходів, та є досить гнучкими, аби врахувати особливі потреби певних груп молодих людей;
 - стандарти в області європейської політики вживання різних речовин, які, беручи до уваги реалії сьогоденного життя, відносяться до широкого спектра легальних і протизаконних речовин, і відповідно до яких залежність від наркотичних препаратів є хворобою, а не злочином;
 - Європейські стандарти в області соціального забезпечення дитинства, материнства і батьківства, тобто забезпечення політики ґендерної рівності та підтримки родини.
- Європейський Союз визнає необхідність приділення пильнішої уваги інтересам молодих людей щодо розробки й виконання Європейської стратегії і програм дій:
 - потрібна більша кількість Європейських ініціатив у сфері молодіжної інформації, особливо в тих сферах, що допомагають молодим людям стати незалежними громадянами;
 - Європейська політика повинна ставити своєю метою охорону існуючого розмаїття культур і стилів життя в Європі;
 - розширений доступ недієздатних і неблагополучних молодих людей до програм "Сократ", "Леонардо" і "Молодь", підтримка культурної продукції, доступних людям із зоровими і слуховими ушкодженнями;
 - необхідність даних з врахуванням ґендеру про захворювання в Європейському Союзі.

5. Європа, заснована на цінностях

5.1. Аналіз результатів

Для молоді від 15 до 25 років Європа асоціюється з багатьма речами, включаючи Вавилонську Вежу, бюрократію, грошові апарати. Поряд з цим Європа - місце для зустрічей і обміну думками, та Європа – борець за демократичні цінності.

- **Європа в світі**

Спільно й індивідуально молоді люди заперечують ідею Європи як великої зони вільної економічної торгівлі, що виступає конкурентом Північній Америці або Південно-Східній Азії. Ціль Спільноти - не створити "вежу Європи": домінування Європи над іншими континентами у певні історичні часи не варто використовувати як пояснення продовження такої політики. З іншого боку, Європа повинна довести, що вона відкрита для світу і є культурним перехрестям, сферою толерантності й взаєморозуміння.

Очевидно, що для молодих людей Європа значить значно більше, ніж Європейський Союз. Вони підтримують розширення, незважаючи на те, що наслідком приєднання деяких країн-кандидатів, в яких відбувся перехід від комуністичного режиму до демократії та від планової до ринкової економіки, може стати ситуація нестабільності, що торкнеться й молоді.

- **Європа – борець за демократичні цінності**

Молоді люди і молодіжні асоціації продовжують дотримуватися Європейського ідеалу, заснованого на мирі, процвітанні й демократії. Безперечно, підтримка прав і свобод на сьогодні є більш необхідною, ніж, наприклад економічні питання в Європі. Ніхто з молодих людей та молодіжних асоціацій не залишається байдужим до ідеї єднання в розмаїтті.

Питання боротьби з дискримінацією піднімається в усіх дискусіях. Єдність, рівність та культурне розмаїття - от цінності, що підтримуються одностайно. Вони закладені в основу європейської інтеграції, поряд зі співробітництвом з усім іншим світом. Всі учасники консультацій виявили своє бажання створити загальну європейську стратегію захисту універсальних фундаментальних прав.

Молодь вимагає, щоб стаття щодо анти-дискримінації Амстердамського Договору (Стаття 13) якнайкраще виконувалася; це вповноважує європейські установи вжити заходів щодо боротьби з дискримінацією, заснованій на статевій, расовій або етнічній приналежності, релігії або віросповіданні, недієздатності, віці або сексуальній орієнтації. Ця стаття вперше була офіційно виголошена у плані дій проти дискримінації, ключовою метою якого стала мобілізація людей у сфері обміну практичними навичками і думками. Ці зусилля необхідно продовжувати.

Молоді люди також відчувають страх щодо глобалізації, яка може призвести до появи нерівності між населенням і регіонами по всьому світі. Вони надзвичайно стурбовані все зростаючими випадками торгівлі людьми.

Створення в Португалії фонду солідарності "Молодіжні листівки Тимору" або як досягти солідарності, використовуючи продукти споживання. Існує два типи молодіжних листівок: стандартні вартістю в 6 євро і "MegaCartão Jovem" вартістю 12 євро. З червня 1999 р. з кожної купленої стандартної листівки 50 центів виділяється на проекти, що впроваджуються в Східному Тимору, з кожної мегалистівки, виділяється сума в 1 євро.
<http://www.timorlorosac.fdti.pt/campanhas/cartaojovem.htm>

- **Боротьба з расизмом і ксенофобією**

Існує два аспекти цієї проблеми: превентивність і нульова терпимість щодо екстремістської поведінки.

Загалом, молодь відкрита для інших, чуйна до проблем расизму і готова до відстоювання своєї позиції. В той же час молоді люди дуже вразливі до всіх видів маніпуляції.

Отже, політичні дії повинні відповідати наступним принципам:

- Освіта, зайнятість і соціальна інтеграція – необхідні в боротьбі з расизмом і ксенофобією.
- Найкращими ресурсами є участь молодих людей, особливо представників меншин в проектах неформального навчання.
- Інформація, що надають самі молоді люди, є найкращим засобом інформування й підвищення свідомості, особливо в даній області.
- Підтримка системи на всіх рівнях, розвиток нових комунікаційних каналів.

Усі різні / усі рівні

Кампанія проти расизму і нетерпимості, організована Радою Європи в 1996р. Ця кампанія забезпечує чудовими ресурсами й мотивацією для навчання груп за методикою „рівний-рівному” з тематики подолання соціальної ізоляції. Незважаючи на недовгий термін дії, результатом кампанії стало створення цінних навчальних матеріалів, що й досі використовуються молодіжними організаціями Європи.

<http://www.ecri.coe.int/>

Європейська організація по навчанню за методикою „рівний-рівному” (ЕРТО)

Це європейська мережа тренерів, працюючих в напрямку боротьби з расизмом і ксенофобією. Її ціль - забезпечити молодих людей, і зокрема , лідерів молодіжних рухів, навчальними методиками для того, щоб навчити їх проводити семінари по культурному розмаїттю. Ця мережа широко представлена в європейських країнах.

<http://www.ceji.org/new/epto/frameset2.html>

- **Європа, у діяльності якої молоді люди хотіли б брати участь**

Молодь вимагає, щоб Європа, приділяла увагу їх потребам. Вони вважають Європу територією вільних границь для вільного навчання, подорожей, роботи і просто життя. Зрештою, вони хочуть, щоб Європа була ідеальним місцем для прийняття законів з охорони навколишнього середовища, боротьби з усіма формами екстремізму, посилення соціальних прав, рівних можливостей тощо.

Асоціації, які за своєю суттю, мають контактувати з установами Співтовариства часто скаржаться на складність існуючих структур (в справах подання заявок на гранти, реалізації проектів тощо).

Інфо Мобіл - практична інформація з європейських країн

Інфо мобіл - служба веб-підтримки, надана ERYICA, мережею молодіжної інформації. Інфо мобіл надає інформацію про робочу зайнятість, навчання, житло, культуру і спорт, дозвілля, здоров'я, служби молодіжної інформації, соціальні служби, транспорт тощо в більш, ніж двадцятьох країнах.

<http://www.eryica.org/infomobil>

Дослідники висловлюють припущення, що саме сьогодні молоді люди стануть першими „справжніми європейцями”. Багато молодих людей залишаються тісно пов'язаними із власним оточенням та національним світобаченням.

Впроваджуючи Європейські підходи на практиці за допомогою "Euregio Meuse-Rhine" і мережі EFI - європейської асоціації дозвілля й інформації для молоді.

Euregio – багатомовний та багатокультурний регіон, що складається з трьох країн – Бельгії, Німеччини та Нідерландів, в яких є три міста - Льєж, Маастрихт та Аахен. Його девіз - кожний має брати участь у створенні Європи. Це означає, що молодим людям необхідно надати можливість познайомитись з територіями навколо, під час їхнього вільного часу та за допомогою їхніх сусідів через кордон.

EFI організовує не тільки семінари і дискусійні заходи для дітей, молоді і для усіх, хто працює в соціально-освітньому секторі, але також і семінари й інші творчі заходи, спрямовані на заохочення участі в спільній роботі серед молодих людей.

http://www.afi-aachen.de/f/frames_f/htm

Молоді люди хочуть бути залученими до Європу та все пильніше придивляються до рішень, що приймаються на європейському рівні. Вони прагнуть нових європейських молодіжних ініціатив, кращої погодженості в державній молодіжній політиці, вони хочуть, щоб думки молоді враховувалися при укладанні різних стратегій, що стосуються молоді, вони хочуть переконатися, що до них ставляться не як до проблеми, а як до фактору рішення проблем.

- Мобільність - головна цінність Європейської інтеграції

У результаті консультацій з'ясувалися два моменти:

- Перший, позитивний і спонукаючий до наступних дій, полягає в тому, що мобільність постійно розширюється. Зараз широко визнається додаткова цінність, яку привнесла мобільність у Європейське суспільство. Визначається як цінність мобільності між країнами, так і між густонаселеними і малонаселеними районами, що стосується мільйонів європейських студентів або молодих людей, які навчаються, молодих людей з вадами, представників меншин або неблагополучних молодих людей. Мобільність зробила доступним доступ до світу, збагатила досвід молоді.

- Другий момент менш позитивний. Залишаються перешкоди через недолік інформації на всіх рівнях, психологічні бар'єри (стереотипи), перешкоди з отриманням віз, брак відповідної кваліфікації і визнання досвіду, брак мовленнєвих навичок. Таким чином мобільність залишається доступною невеликій кількості молодих людей.

Мобільність має перестати бути „винятковим” випадком та стати невід'ємною частиною навчання з найменшого віку. Програми повинні бути доступними для всіх молодих людей незалежно від їхнього соціально-економічного статусу або географічного походження.

Для досягнення цього потрібне більше фінансування, має бути залучено більше партнерів, та мають бути встановлені критерії якості. Програми Спільноти показали досвід реалізації подібних проектів та „проклали шлях”, але вони не можуть продовжувати реалізовувати розпочате самостійно, вважаючи на обмеженість ресурсів, вони виконали свою роль, впровадивши мобільність на своєму рівні.

- Волонтерські служби – відповідь на потребі молодих людей

Молоді люди розглядають волонтерські служби, тобто яку-небудь неоплачувану роботу, як спосіб набуття навичок і досвіду, який вони зможуть використати в своєму професійному житті. Проте, з їхнього погляду, волонтерство не замінює оплачувану роботу.

Це також відбивається на змінах у суспільстві; волонтерська служба сприяє соціалізації молодих людей, суспільство отримує переваги від "неринкових" заходів такого роду, потреба в яких зросла протягом останніх років. У деяких країнах нові форми участі стали популярними через припинення практики обов'язкової військової служби.

Зрештою, волонтерська служба - і форма участі, і навчальний досвід. Вона є фактом соціальної інтеграції і дуже ефективним способом подолання упереджень. Волонтерська служба потенційно універсальна і повинна залишатися відкритою для всіх.

Волонтерська служба може існувати на місцевому, державному і європейському рівні. На європейському рівні, вона відіграє істотну роль у створенні європейської ідентичності і повинна служити як ефективний інструмент по зімкненню людей разом у ході приєднання Країн-Членів ЄС.

Уся робота, що ведеться в цьому напрямку Радою Європи⁴⁶, як частина схем державних громадянських служб, Радою Міністрів ЄС (питання розглядається тепер), у рамках програми "Молодь" Європейського Союзу, або Організацією Об'єднаних Націй⁴⁷ вказує на розвиток волонтерського сектора.

Соціальний або екологічний волонтерський рік

У Німеччині федеральний закон про Волонтерський Соціальний Рік дозволяє молодим людям (16-27) реалізувати заходи на основі повної робочої зайнятості в сфері соціального забезпечення або освіти протягом періоду з 6 до 12 місяців. У 1993 р. до закону було внесено поправки щодо включення Волонтерського Екологічного Року. Закон гарантує молодим волонтерам одержання пільг і переваг протягом періоду їхньої роботи (допомога родині, додаткові бали для вступу в університет), кредити по соціальному страхуванню оплачуються приймаючими організаціями. Закон робить особливий акцент на освітній цінності такого року для волонтерів.

<http://www.ijgd.de>

5.2. Пропозиції, що виникли в результаті консультацій

Відносини з іншим світом

На Європейському рівні

Наступні пропозиції виникли в результаті консультацій, проведених серед молодих людей:

- Переконатися в тому, що молодим людям скрізь надають однакові можливості розвитку й добробуту:
 - знизити борг країн третього світу (за умови, що в країнах дотримуються права людини і проводиться політика демократії);
 - піти назустріч вимогам Європейського Союзу про необхідність витратити 0,6% домашнього валового продукту на суспільну допомогу з метою сприяння розвитку бідних країн;
 - вжити заходів по забезпеченню ефективної допомоги країнам півдня.
- Підтримка молодіжної політики в країнах, що розвиваються, впровадження "молодіжного" виміру в програми взаємодії.
- Заснування інституції по запобіганню конфліктів у Європі і на прилеглих територіях.
- Впровадження програми по запобіганню конфліктів у Європі й світі, беручи до уваги важливість контактів і обмінів між молодими людьми задля забезпечення миру.

Міграція

На Європейському рівні

- Впровадження програм допомоги країнам з високим рівнем імміграції. В певний термін, їм має бути надана економічна допомога, можливість робочої зайнятості на своїй території.
- Приділити особливу увагу біженцям і людям, що шукають притулок, по їх приїзду в Європу, сприяти впровадженню цільових ініціатив.
- Зробити програми Співтовариства доступними молодим людям із третіх країн (обміни інформацією, подолання лінгвістичних і адміністративних бар'єрів).

Захист фундаментальних цінностей повага прав людини

На державному, регіональному і місцевому рівні

- Зміна державного законодавства щодо надання гомосексуалістам тих же прав, що і гетеросексуалам, включаючи шлюб і усиновлення.
- Школи повинні надавати інформацію щодо питань, пов'язаних із суспільством і поведінкою. Впровадження освітніх курсів статевого виховання.
- Сприяти впровадженню всебічного й обов'язкового курсу по правах людини або так званої „світової освіти”.
- Створити спеціальні курси для вчителів, державних службовців і поліції.

На Європейському рівні

- Включити фундаментальні права Європейських громадян у Договір через додання їх до Хартії, підписаної в Ніцці в грудні 2000, що містить Конвенцію по Правах Людини. Молодь, що брала участь у консультаціях, вважає, що Європейський Союз також має підписати Конвенцію. Ці фундаментальні права повинні застосовуватися стосовно іммігрантів і біженців.
- Треба створити європейську пошту, що розглядає скарги по антидискримінації.

Боротьба проти расизму і ксенофобії

На державному, регіональному і місцевому рівні

- Зробити цю проблему пріоритетною в державних молодіжних заходах.
- Заохотити і підтримати аутріч роботу в місцевих проектах, з метою сприяння солідарності і відповідальності. Також має визнаватися і розвиватися робота молодіжних організацій.
- Відповідно до Декларації Молодіжної Ради від травня 2001р., необхідно спільне розуміння законів щодо публікації і поширення расистської інформації, наприклад в Інтернеті.
- Сприяти спільним діям з комерційними структурами і підкреслити вигоди поширення управління.
- Освіту і навчання потрібно сфокусувати на неприйнятті расизму і ксенофобії: навчання іноземній мові для іммігрантів і меншин, надання їм освіти на їхній рідній мові, зробити упор на поширенні навчання для вчителів, спільній участі в освітній сфері, особливо для іммігрантів і меншин.

На Європейському рівні

- Зробити цей пункт звичайним для порядку денного зустрічей на рівні міністрів.
- Включити молодіжні ініціативи в план дій по боротьбі з дискримінацією, прийнятий Європейським Союзом у 2001р.
- Зробити проблему расизму і ксенофобії пріоритетною у всіх програмах Співтовариства.
- Використовувати програму "Молодь" для створення Інтернет платформи по боротьбі з расизмом і ксенофобією.
- Збільшити рівень співробітництва з Європейським Моніторинговим Центром щодо расизму і ксенофобії (Відень), підтримувати заходи громадянського суспільства в цій області.
- Програми Суспільства повинні приділяти пильнішу увагу молодим людям – представникам етнічних меншин, та представникам другого або третього покоління іммігрантів.
- Відкрити дебати щодо політичних протиріч між політикою ЄС у відношенні іммігрантів і готовністю до боротьби з расизмом.
- Докласти більших зусиль щодо розвитку Європейського громадянства і Європейської ідентичності.
- Погоджувати права біженців і іммігрантів, підсилити їхній статус по всій Європі.

На всіх рівнях

- Запросити фахівців, що приймають рішення на всіх рівнях, для збільшення цінності базисних проектів з метою більш близького контакту з молодими людьми.
- Органи влади й установи повинні відбивати різноманіття суспільства, меншості повинні бути представлені належним чином.
- Збільшити доступ до інформації і комунікації, підтримати ініціативи і проекти, особливо на базисному рівні, але також і в компаніях, у світі зайнятості, у культурних і артистичних ініціативах.
- Сприяти розвитку мережі на всіх рівнях, організувати консультації між усіма секторами.

Європейські установи і молодіжна політика

На Європейському рівні

- Підсилити існуючу політику і дії на рівні Співтовариства, змусити країни-члени сприяти молодіжній політиці.
- Підсилити механізми співробітництва між країнами-членами ЄС і Європейськими установами, опублікувати результати успішного досвіду для молоді.
- Надати загальне представлення різних стратегіях, що впливають на молодь.
- Проводити консультації з молодими людьми щодо кожної ініціативи, що може побічно або безпосередньо на них вплинути, наприклад через використання Інтернет порталів, що були розроблені для цієї мети на Європейському рівні.
- Окрім дій Співтовариства, Рада Міністрів у справах молоді має продовжувати свою роботу, а Робоча Група Ради має брати участь в розробці рішень. Всі разом ці інституції мають створити сприятливий клімат для молодих поколінь.
- Розвивати моніторингові засоби шляхом більш тісного співробітництва між ЄС і Радою Європи. Почати регулярний діалог з Радою Європи для реалізації спільних дій.

Мобільність

На державному, регіональному і локальному рівні

- Реалізувати План Дій⁴⁸ і Рекомендацію щодо мобільності⁴⁹, що дозволить переконатися в тому, що мобільності молодих людей ніщо не перешкоджає, та молоді люди, які беруть участь у мобільних програмах, мають такі ж переваги на рівні державних пільг: зниження тарифу на суспільний транспорт, допомогу в наданні житла, доступ до служби охорони здоров'я тощо.
- Розширити програми двостороннього обміну, що складають ядро політики взаємодії в цій області. Дані двосторонні обміни доповнюють багатосторонні обміни, що реалізуються в рамках програми "Молодь".
- Оскільки мобільність на місцевому рівні найчастіше є „трампліном” для міжнародної мобільності, вона зв'язує різних людей, задіяних на місцевому рівні через:
 - підвищення рівня мобільності між сільськими і міськими областями;
 - впровадження "мобільного партнерства", що включає місцеві органи влади, соціальних партнерів, велику кількість партнерів у сфері бізнесу і НПО.
- Підтримати навчання (особливо навчання мові) молоді в університетах, асоціаціях і адміністраціях, що відповідають за організацію обмінів. Прогрес у сфері мобільності в найближчі роки залежить від підтримки, що вони одержать і від об'єднання їхнього досвіду. Мобільність учителів також треба збільшити. Наприклад, усі вчителі іноземних мов повинні до 2006 року отримати можливість брати участь у програмах мобільності.
- Поліпшити якість мобільних проектів, зробити все можливе, щоб переконатися в тому, що молоді люди, що беруть участь у цих програмах, залишаються незалежними (якість інформації, контроль, лінгвістична і культурна підготовка, фінансова підтримка).

- Впроваджувати європейський міжкультурний вимір в сферу освіти й навчання, що отримує молодь, як на рівні шкіл, так і на рівні неформальної освіти. Це стимулюватиме фізичну мобільність.
- Нарешті, брати до уваги думку молодих людей при формуванні транспортної політики.

На Європейському рівні

- Впровадити моніторингові механізми, представлені в Плані дій і в Рекомендації з мобільності.
- Розширити кількість молодих людей, що беруть участь у програмах. Особливо:
 - дати пріоритет молодим людям, яким важко досягти мобільності через соціальні причини;
 - сприяти мобільності молоді, що проходить професійне навчання, і молодих робітників;
 - підняти рівень усвідомленості про проблеми щодо мобільності серед молодих людей якомога раніше;
 - забезпечити більшу фінансову підтримку.
- Ініціювати обговорення щодо мобільності непрацевдатних молодих людей.
- Прийняти практичні міри допомоги молодим людям, щодо їх від'їзду та повернення:
 - Спростити адміністративні процедури, наприклад заяви на видачу візи, для молоді з третіх країн. На Європейському рівні відсутність "мобільного паспорту" найчастіше є перешкодою до пересування.
 - Впровадити використання "Молодіжних карток" на території всієї Європи, за допомогою яких спроститься доступ до багатьох служб і до інформації про всі існуючі служби.
 - Зробити упор на лінгвістичну підготовку.
 - Впевнитися в тому, що інформація, пов'язана з можливістю мобільності, є цілеспрямованою, адаптованою до потреб молодих людей.
 - Визнати на офіційному рівні досвід, як формальний, так і неформальним, отриманим таким способом.

Волонтерська служба

На державному, регіональному і місцевому рівні

- Протягом наступних десяти років істотно збільшити волонтерську роботу серед молодих людей на всіх рівнях (на державному, регіональному, місцевому і європейському).
- В кожній країні-члені ЄС створити волонтерську службу, заснувати відповідні структури, збільшити кількість приймаючих сторін, забезпечити фінансування. Муніципалітети, регіони, асоціації і молодіжні організації повинні грати в цьому безпосередню роль. Молоді люди повинні мати можливість поширити свій досвід і допомогти іншим визначитись і проходити волонтерську службу.
- На національному рівні скласти перелік умов для молодих волонтерів. Це допоможе викласти права й обов'язки працівників волонтерської служби, підсилити розвиток волонтерської роботи і гарантувати соціальний захист молодим людям.
- Виконати без зволікання Рекомендацію і План Дій з мобільності (див. нижче).

- Підвисити впевненість роботодавців в кваліфікаціях працівників, що прийшли з волонтерського сектора (ініціативність, впевненість у собі, навички роботи в команді тощо).
- Залучити молодих людей до розвитку волонтерської служби.

На Європейському рівні

- Відстежити схеми волонтерської служби в якісному і кількісному спектрі на місцевому, регіональному, державному і європейському рівні. Необхідно чітко визначити показники для порівняння, обміну досвідом і ідентифікації майбутніх напрямків.
- По всьому світу знаходиться велика кількість волонтерських організацій, як у суспільному, так і в приватному секторі. Ці організації, в цілому, не дуже доступні для молодих людей. Європейській Комісії необхідно дати завдання провести переговори з цими організаціями з метою зробити їх більш відкритими для молоді.
- Зробити Європейську Волонтерську Службу ще більш доступною для молодих людей, що знаходяться у важкій ситуації, або є недієздатними.
- Визнати волонтерську службу і підсилити її статус як неформального навчання.

6. ВНЕСОК У БІЛУ КНИГУ

(a) На сайті Європейської Комісії

<http://europa.eu.int/comm/education/youth/ywp/index.html>

можна скачати наступні документи:

- *Білу Книгу щодо молодіжної політики в Європі, Національні консультації з молоддю, травень - липень 2000*
- Підсумковий звіт, версія друга (DE,FR);
- огляд, 27.09.2000;
- національні звіти і веб сайти національних конференцій.
 - Зустріч Європейської молоді збирається в Парижі, 5-7 жовтня 2000. Рекомендації 450 молодих делегатів (EN, DE).
 - Звіт про Слухання щодо Молодіжної політики, що пройшли в Європейському Соціально-економічному Комітеті в Брюсселі 20 лютого 2001.
 - Зустріч щодо умов життя молоді в Європі, звіт по конференції від 16-17 березня 2001р., м. Умео, Швеція.
 - Біла Книга Європейської Комісії щодо процесу опитування молоді: звіт по дослідженню основ опитування, представлений у м. Умео 16-17 березня 2001р.
 - Положення Німецьких Федеральних Органів Влади.
 - Євробарометр 55.1 щодо молоді в Європі 2001.

(b) На сайті Європейського Парламенту

http://www.europarl.eu.int/hearings/20010424/cult/minutes_en.pdf можна скачати

наступні документи:

- *Європейський Парламент, Генеральний Директорат по Дослідженнях, Саммарі Публічних Слухань щодо молоді, 24 квітня 2001р., Брюссель, IV/WI/2001/04/0094.*

(c) На сайті Соціально-Економічного Комітету

http://www.ces.eu.int/pages/avis/11_00/en/CES1418-2000_AC_en.doc можна скачати наступні документи:

- *Думка Економічного і Соціального Комітету з Білої Книги: Молодіжна політика (власна ініціатива), прийнята 29 листопада 2000р. CES 1418/2000 (ES, DE, DA, EL, FR, IT, NL, PT, FI, SV)*

(d) На сайті Європейського молодіжного форуму

<http://www.youthforum.org/start/whitepaper/whitepaper.html> можна скачати наступні документи:

- *Внесок організацій громадянського суспільства до консультацій, проведених Європейською Комісією щодо обговорення Білої Книги щодо молодіжної політики, видання третє, Слухання на Економічному і Соціальному Комітеті в Брюсселі від 20 лютого 2001р.*
- *Стратегія і Ключові цілі Молодіжної Політиці в Європейському Союзі, Друга Стаття Європейського Молодіжного Форуму по Білій Книзі щодо Молодіжної Політики Європейської Комісії, адаптована Радою Країн-Членів ЄС, Брюссель 6-7 квітня 2001 (FR).*

Додаток 2

Огляд Європейських дій на молодіжному фронті

1. Програма "Молодь"

У 1988р. Європейський Союз розпочав Програму "Молодь для Європи", що підтримувала обміни між молодими людьми з різних країн⁵⁰. У період з 1989 по 1991 рік близько 80 тисяч молодих людей віком від 15 до 25 років скористалися можливостями програми. У липні 1991р. відповідно до Пункту 149 Договору Європейського Співтовариства, була прийнята програма "Молодь для Європи 2"⁵¹ і в березні 1995р. почалася третя фаза програми. Вона закінчилася в 1999р.⁵².

У 1996р. Європейська Комісія пішла далі обмінів і запропонувала Співтовариству програму дій щодо Європейської Волонтерської Служби для молодих людей⁵³. Ця програма остаточно сформувалася в 1998р. і надала молодим людям можливості участі як волонтерів у соціальних, культурних заходах і заходах щодо охорони навколишнього середовища, у результаті яких місцеві громади витягли свою безпосередню користь⁵⁴.

Загалом, програма "Молодь для Європи" і схема Європейської Волонтерської Служби з'явилися каталізатором розвитку проектів на європейському, державному і місцевому рівні, що задіяли молодих людей, особливо тих, хто зазнавав певних труднощів.

У квітні 2000 р. Рада Міністрів і Європейський Парламент прийняла програму "Молодь", розраховану на період з 2000 по 2006р.⁵⁵. Програма "Молодь" пішла набагато далі програми "Молодь для Європи" і схеми Європейської Волонтерської Служби, концентруючись більше на набутті знань молодими людьми і на взаємодії між країнами-членами ЄС у розвитку молодіжної політики⁵⁶. Більш того, освіта і навчання поза школою ("неформальна освіта") грає більш важливу роль у програмі "Молодь". Проекти в рамках програми "Молодь" повинні відповідати наступним факторам:

- (1) Молодь для Європейських обмінів;
- (2) Європейська Волонтерська Служба;
- (3) Групові ініціативи і майбутній капітал;
- (4) Спільні заходи з освітніми програмами ("Сократ"), програмами професійного навчання ("Леонардо да Вінчі");
- (5) Заходи підтримки.

Програма також відкрита для країн Норвегії, Ісландії і Ліхтенштейну поряд із країнами-кандидатами ЄС (країни Східної Європи, Кіпр, Мальта, Туреччина). Відповідно до цих умов, існує можливість проведення заходів із третіми країнами (тобто країнами Середземного моря, Південно-східної Європи, Країни Об'єднаної Співдружності, або Незалежних Штатів і країнами Латинської Америки).

2. Політичні ініціативи і їхній вплив на молодь

Події в молодіжній сфері в більшому ступені є відповідальністю державних, регіональних і місцевих органів влади країн-членів ЄС. Однак при більш детальному розгляді Договорів⁵⁷, виявляється факт поширення Європейського виміру по справах молоді в значній кількості областей дії Співтовариства.

Пункт 6 Договору Європейського Союзу (TEU) вказує на те, що "Союз ґрунтується на принципах волі, демократії, поваги прав людини, фундаментальних свобод і верховенстві закону". Пункт відноситься до Європейської Конвенції щодо Захисту Прав Людини і Фундаментальних Свобод, підписаної у Римі в 1950р.

Пункт 13 Договору про створення Європейського Співтовариства (ТЕС) пов'язаний із запобіганням різного роду дискримінації в Європейському Союзі. Відповідно до цього пункту, Європейський Союз "може почати відповідні дії по боротьбі з дискримінацією щодо статевої, расовій або етнічній приналежності, релігії або віросповіданні, недієздатності, віці або сексуальній орієнтації".

Пункт 17 Договору впроваджує Європейське Громадянство. Він обумовлює той факт, що "кожна людина, що має національність однієї з країн-членів ЄС, буде вважатися громадянином Союзу. (...) Громадяни Союзу будуть користуватися правами, гарантованими цим Договором".

Відповідно до пункту 125 ТЕС, який тісно пов'язаний з Пунктом 2 ТЕС, країни-члени ЄС і Європейське Співтовариство будуть "працювати в напрямку розвитку скоординованої стратегії в сфері зайнятості і, особливо, сприяти розвитку навичок робітників та розвитку ринку праці щодо економічних змін". Нарешті, Європейський Союз випустив Стратегію Європейської Робочої Зайнятості в Люксембурзі в 1997р.

В пункті 136 ТЕС Європейське Співтовариство визнає соціальні права трудящих. "Співтовариство і країни-члени (...) будуть ставити своєю метою сприяння рівневі робочої зайнятості, поліпшенню житлових і робочих умов, (...) повному соціальному захистові, діалогові між освітою і працею, розвиткові людських ресурсів".

Пункт 137 ТЕС говорить про заходи на державному рівні, яким необхідна підтримка Європейської Комісії, наприклад, поліпшення робочих умов, захист і безпека здоров'я робітників, інформація і її обговорення з робітниками, інтеграція людей, ізольованих з ринку праці тощо.

Пункт 146 ТЕС стосується Європейського Соціального Фонду. Цей фонд робить внесок у фінансування заходів розвитку людських ресурсів, "робить легшими умови зайнятості працівників, підвищує їхню географічну мобільність, мобільність у сфері професії в Європейському Співтоваристві, сприяє їхній адаптації до промислових змін, до змін у системі виробництва". Проекти, фінансовані Європейським Соціальним Фондом, прямо стосуються молоді.

Пункт 149 ТЕС узаконює співробітництво на європейському рівні в сфері освіти і молоді. Головну роль цей пункт відводить освіті, що надає молодим людям можливість жити, вчитися і вільно переміщатися по Європі без границь. Пункт 149 ТЕС перелічує різні області, у яких Європейське Співтовариство може розвинути співробітництво: навчання і поширення мов країн-членів ЄС; мобільність студентів і вчителів; обмін інформацією і досвідом щодо спільних проблем в області освіти в країнах-членах ЄС; молодіжні обміни й обміни інструкторами у суспільно-освітній сфері; дистанційна освіта. Пункт 149 ТЕС узаконює програми "Сократ" і "Молодь".

Пункт 150 ТЕС затверджує, що "Європейське Співтовариство повинне забезпечити виконання політики професійного навчання" і тим самим доповнити дії країн-членів ЄС у цій області. Пункт визначає цілі, які треба досягти, і підкреслює необхідність доступу "особливо для молоді" до професійного навчання і мобільних схем.

Пункт 151 ТЕС впроваджує основу для культурного співробітництва на Європейському рівні. Відповідно до цього пункту, Співтовариство додатково підтримує дії і заходи країн-членів ЄС в області "культури й історії європейців...культурної спадщини європейського значення... культурного обміну...артистичної і літературної творчості, включаючи й аудіовізуальний сектор". Незважаючи на те, що в пункті немає ясних вказівок щодо молоді, він має пряме відношення до цих заходів. Пункт 151 ТЕС вводить в силу узаконену основу для програми "Культура 2000", що, між іншим, забезпечує фінансування проектів в області культурної спадщини, артистичної і літературної творчості, професійної мобільності, поширення мистецтва і культури, міжкультурного діалогу і знання Європейської історії.

У пункті 152 ТЕС Європейське Співтовариство ставить ціль досягнення високого рівня захисту здоров'я людини у визначенні і здійсненні всіх стратегій, дій і заходів Співтовариства. Пункт чітко визначає компетентність Співтовариства в розвитку "заходів щодо зниження актуальності проблем, зв'язаних із вживанням наркотичних препаратів на рівні інформування і превенції".

Пункт 153 ТЕС стосується захисту прав споживача. Він обумовлює той факт, що Співтовариство "повинне внести вклад у захист здоров'я, забезпечити безпеку й економічні інтереси споживачів, поряд із підтримкою їхніх прав на одержання інформації, освіти".

Пункти з 163 по 173 ТЕС стосуються цілей Європейського Співтовариства в області посилення наукової і технологічної бази промисловості Співтовариства, розвинення цієї бази з метою підвищення конкурентоспроможності на міжнародному рівні. На цій підставі, у лютому 2001р. Комісія запропонувала структурну програму Дослідження і Технологічного Розвитку, що вживає головних заходів по підтримці створення Сфери Європейського Дослідження. У Сферу Європейського Дослідження входить підтримка навчання і мобільності молодих досліджень на Європейському рівні (див. Пункт 164 ТЕС).

На підставі Пункту 177 ТЕС, Європейська Комісія робить внесок у сталий економічний і соціальний розвиток країн, що розвиваються, їхню інтеграцію у світову економіку, кампанії, спрямовані на викорінення бідності в цих країнах. Цей пункт складає головне знаряддя Співтовариства для підтримки потреб молодих людей у країнах, що розвиваються.

Різні політичні ініціативи, з яких молоді люди зможуть одержати безпосередню вигоду, розвинулися в достатній мірі, або знаходяться на шляху до розвитку завдяки перерахованим вище пунктам.

- *Молоді люди*

Окрім вищезгаданої програми "Молодь", такі поняття, як: спільна участь молодих людей⁵⁸, вимір неформального утворення в сфері спортивних заходів⁵⁹, соціальна

ізолюваність молодих людей⁶⁰, сприяння ініціативам, розвитку бізнесу і творчості молодих людей - можуть розглядатися у формі резолюцій Ради Міністрів⁶¹.

- *Зайнятість*

Стратегія Європейської Зайнятості - щорічний процес, розпочатий на Спеціальній Європейській Раді в Люксембурзі в листопаді 1997р., також відомий під назвою "Люксембурзький процес". Факт згоди країн-членів ЄС і Комісії на продовження цього нового процесу, якому передувала ратифікація Амстердамського Договору та Закону про Зайнятість, що забезпечує законодавчу базу⁶², є показником пріоритету питань, пов'язаних із зайнятістю та ринком праці.

У структурі Стратегії Європейської Зайнятості, Європейська Комісія і країни-члени Європейського Союзу визначають чіткий пріоритет молоді як ядра цільової аудиторії в спільних зусиллях по зниженню і запобіганню безробіття. Директиви цієї стратегії завжди стосувалися зусиль країн-членів ЄС щодо надання кожній безробітній людині "нового старту" до того, як термін його безробіття складе шість місяців. Дотримуючись директив Самміту в Лісабоні, освітні і навчальні компоненти Директив були об'єднані для того, щоб підкреслити потребу країн-членів ЄС і інших соціальних партнерів розвинути і виконувати послідовні і погоджені стратегії навчання. Більш детальні посилення зроблені через необхідність "забезпечити молодих людей базовими навичками, важливими на ринку праці", "знизити рівень безграмотності молоді", "істотно знизити кількість молодих людей, що зарано залишають шкільну систему навчання"⁶³. Також є потреба, щоб країни-члени гарантували, що "особлива увага приділятиметься молодим людям, у яких виникають проблеми в навчальному процесі". Інші Директиви щодо соціальної ізолюваності, сприяння підприємницькій діяльності, рівних можливостей між чоловіками і жінками також є важливими для молодих людей.

- *Освіта і навчання*

На Європейській Раді в Лісабоні в березні 2000 було прийнято довгострокову стратегію розвитку конкурентноспроможної інтелектуальної економіки та поліпшення зайнятості і соціальної згуртованості. Ця стратегія встановила нові цілі для різних напрямків політики, що тісно пов'язані з молоддю, таких як: освіта, зайнятість, соціальна ізолюваність, інформація і громадянське суспільство. Вона визначає нові пріоритети освіти і навчання, спрямовані на цільові групи на різних стадіях їхнього життя. Стратегія містить три головні компоненти: розвиток навчальних центрів, сприяння нових базисних навичок, підвищення прозорості кваліфікацій. Одна з найважливіших цілей - збільшити інвестування в людські ресурси, наполовину скоротити кількість молодих людей віком від 18 до 24 років, що отримали тільки початкову або середню освіту, та не закінчать навчання до 2010 р., перетворити школи і навчальні центри у відкриті центри – і забезпечити доступ до Інтернету кожного з них, забезпечити підтримку кожного з них і кожної групи населення, використовувати найефективніші методи по визначенню нових базисних навичок.

У листопаді 2001 р. Комісія опублікувала Комюніке "Зробити Європу територією навчання протягом життя"⁶⁴. Один із пріоритетів проекту відноситься до впровадження ціннісного навчання та поліпшення розуміння наслідків навчання (в тому числі неформального навчання).

У березні 2001р. Комісія представила План Дій по вивченню інформаційних технологій, що стосується підключення шкіл до Інтернету та охоплює інфраструктуру, навчання, служби, співробітництво і переговори⁶⁵. У липні 2001р. Рада Міністрів і

Європейський Парламент прийняв Рекомендацію щодо мобільності студентів і людей, що проходять навчання, молодих волонтерів, вчителів і тренерів. Ціль рекомендації - подолати перешкоди на шляху до мобільності, впровадити транснаціональну мобільність у національну політику, зробити внесок у поширення добрих практик⁶⁶.

У липні 2001р. Європейська Комісія опублікувала Комюніке під назвою "Посилення співробітництва з третіми країнами в сфері вищої освіти"⁶⁷. Це Комюніке ставить перед собою дві мети: сприяти підвищенню кваліфікації людських ресурсів в країнах-партнерах і в Співтоваристві шляхом обопільного розвитку, підтримувати Європейський Союз як світовий центр передового досвіду для занять і навчання, наукових і технологічних досліджень.

В даний час Комісія готує пропозицію щодо директиви прийняття жителів третіх країн у Європейський Союз з метою їхнього навчання. Це вплине на сотні тисяч студентів. Пропозицію буде спрямовано на поліпшення прийняття закордонних студентів і в той же час підсилить позиції Європи як передового місця для навчання.

- *Інформаційне суспільство*

Важливою складовою Лісабонської стратегії є План Дій Електронна Європа 2002, що стосується навчання в сфері електронних технологій та був прийнятий на самміті у Фієрі в червні 2000р., містить серію заходів щодо прискорення входу Європи в інформаційне суспільство. Захід "Європейська молодь у цифровому столітті" спрямовано на використання цифрових технологій і Інтернету в європейських школах і набуття нових навичок. Істотна роль навчання в сфері комп'ютерних технологій полягає в досягненні цілей Плану Дій Електронна Європа 2002 по навчанню в сфері електронних технологій, ця мета призвела до прийняття Плану Дії Європейською Комісією.

На додаток, три інших заходи щодо Плану Дій Електронна Європа 2002 по навчанню в сфері електронних технологій полегшать інтеграцію молоді в інформаційне суспільство: "Забезпечення більш швидкого доступу до Інтернету дослідникам і студентам", "Праця в сфері інтелектуальної економіки", "Спільна участь для всіх".

У відношенні досліджень і технологічного розвитку в сфері інформаційного суспільства, Європейська Комісія впровадила кілька ініціатив з метою створення критичної маси ресурсів, здатних підтримати, спрямувати і стимулювати дослідження й інновації в освіті. Електронні технології будуть грати провідну роль в тому, аби забезпечити гнучкий, зручний і прибутковий доступ європейців до навчальних ресурсів і послуг, щоб вони змогли розвинути істотні навички, необхідні для інтелектуального суспільства. У рамках дослідницької програми ІТС (Інформаційні Технології Суспільства), що є частиною п'ятої структурної програми Дослідження і Технологічного Розвитку, освіта і навчання є ключовими пріоритетами. Певна кількість проектів ІТС зараз фінансуються в області освіти і навчання, що полегшує інтеграцію молодих людей в інформаційне суспільство.

- *Підприємницька діяльність*

У травні 2000р. Комісія опублікувала Комюніке по "Проблемах в політиці підприємницької діяльності в інтелектуальній економіці"⁶⁹, що затверджує, що "Освіта для підприємців є одним з тягачів у напрямку до культури динамічного підприємництва. Необхідно викладати базову інформацію про бізнес і підприємництво протягом всього процесу початкової, середньої і вищої освіти" і

"збільшити кількість підприємців, політику підприємництва спрямувати на підвищення рівня підприємництва серед жінок, молодих людей і безробітних... "

Форум "Навчання для підприємців" (Ніцца, жовтень, 2000р.)⁷⁰, організований Європейською Комісією разом із французькими органами влади, сприяв обміну кращими практиками в цій області і підвищив рівень розуміння цілей, яких необхідно досягти на європейському рівні.

По закінченню цього Форуму Комісія випустила проект "кращих методик" в області освіти і навчання для підприємництва, як складову Довгострокової Програми для Підприємств і Підприємництва (2001-2005)⁷¹. Вони сконцентруються на освіті, від початкової школи до університету, і будуть спрямовані на засоби ідентифікації та забезпечення доступу і кращі практики на державному або місцевому рівні з метою сприяння розвиткові духу і навичок підприємництва в рамках освітньої системи.

У червні 2000р. Європейська Рада схвалила Європейську Хартію для малих підприємств⁷² в Санта Марії де Феїра. Хартія апелює до країн-членів ЄС і до Європейської Комісії для здійснення заходів у визначеній кількості областей з метою підтримки і заохочення малих підприємств. Одним з ключових розділів Хартії, який потребує поліпшення, є "Освіта і навчання для підприємців".

- *Соціальна сфера*

Лісабонська стратегія потребує оновленої і модернізованої європейської соціальної моделі, яка б враховувала три ключові питання: інвестування в людей; розбудова активної і динамічної благополучної держави; посилення дій проти безробіття, соціальної ізоляції і бідності. Щодо соціальної ізоляції Європейська Рада в Лісабоні зазначила, що кількість людей, що живуть за межею бідності, та соціально ізольованих людей в Європейському Союзі є неприйнятно. Необхідно спрямувати зусилля на поліпшення навичок цих молодих людей, на сприяння доступу до знань, на боротьбу з безробіттям.

Європейська Рада в Ніцці в грудні 2000р. схвалила методи боротьби з бідністю і соціальною ізоляцією, прийняті Радою. Чотири довгострокові цілі, прийняті в Ніцці, є дуже важливими для молоді. Цілі є наступними: 1) сприяти участі в робочій зайнятості, сприяти загальному доступу до ресурсів, правосуддя, товарів і послуг (зокрема, соціальна захищеність, житло й основні послуги, охорона здоров'я, освіта, правосуддя, культура, спорт і дозвілля; 2) запобігти ризику соціальної ізоляції; 3) допомогти найбільш уразливим; 4) мобілізувати відповідні органи. Особливе посилення зроблене на запобігання шкільної ізоляції й подолання соціальної ізоляції серед молодих людей.

Рада запропонувала країнам-членам ЄС розвинути свої пріоритети щодо цих цілей до червня 2001р.та надати дворічні державні плани дій по боротьбі з бідністю і соціальною ізоляцією. Усі країни-члени ЄС уже надали подібні плани. Ці плани підтверджують існування проблеми бідності і проблеми соціальної ізоляції серед молодих людей.

Самміт в Стокгольмі в березні 2001р. схвалив стратегію і запропонував Раді і Європейському Парламенту погодитися з пропозицією по програмі подолання соціальної ізоляції 2001 року. Ця програма забезпечить важливу можливість для обміну по навчанню й обміну кращими практиками між країнами-членами ЄС для зниження і запобігання бідності і соціальної ізоляції серед молодих людей.

- *Здоров'я*

Молоді люди є частиною стратегії, закладеної в Програмі дій Європейського Співтовариства по Суспільному здоров'ю. У липні 2001р. Рада з питань охорони здоров'я схвалила загальні положення цієї Програми Дій (2001-2006)⁷³. Одним з головних аспектів є вдосконалення інформації і знань про проблеми здоров'я. Програма також охоплює питання запобігання ВІЧ і залежності від наркотичних речовин. Рада також прийняла рекомендацію проти вживання алкоголю молодими людьми, зокрема дітьми і підлітками.

- *Запобігання расизму і ксенофобії*

У 1997р. Європейська Рада оголосила Європейський Рік проти расизму, наголосивши на тому, що зусилля країн-членів ЄС мають бути більш інтенсивними та підкреслила важливість освіти. У 2000р. Рада з питань освіти і молоді звернула увагу на необхідність боротьби з расизмом і ксенофобією серед молодих людей. На Раді з питань молоді, що пройшла в травні 2001р., була прийнята декларація по боротьбі з расизмом і ксенофобією в Інтернет-виданнях.

- *Спорт*

Амстердамський Договір визнав в декларації 29, соціальне значення спорту, зокрема важливість спортивної освіти. Декларація також підкреслює важливість ролі спортивних асоціацій і аматорського спорту та підтримує проекти, що сприяють інтеграції молодих людей шляхом їхнього залучення в спортивні заходи, запобігає допінгу в спорті, кампанії по розширенню шкільної інформації про етичні цінності у спорті та Олімпійські ідеали. Резолюція Ради Міністрів у грудні 1999⁷⁴ порушила питання про необхідність застосування потенціалу неформального навчання в області спорту в контексті європейської політики співробітництва в області молоді. Європейська Рада в Ніцці прийняла декларацію щодо спеціальних спортивних характеристик та запропонувала Співтовариству враховувати соціальні, освітні і культурні цінності спорту під час проведення заходів. Європейська Рада також схвалила поглиблення європейського співробітництва з анти-допінгу.

Європейська Комісія запропонувала Раді і Європейському Парламенту проголосити 2004 рік "Європейським роком освіти за допомогою спорту". Головною метою Європейського року буде заохочення освітнього сектора і спортивних організацій до спільній роботі з метою використання освітніх цінностей у спорті і його ролі в соціальній інтеграції, поставити наголос на важливості спортивних волонтерських заходів як аспекту неформальної освіти. Треба спонукати школи приділяти пильнішу увагу спортивним заходам в рамках шкільної програми, а також в рамках шкільних обмінів.

3. Фінансування в сфері зайнятості, освіти, культури й захисту молоді

Є певна кількість ліній фінансування в області освіти, зайнятості, культури, захисту молоді, що прямо або непрямо сприяють заходам для молоді. Нижче наведено кілька прикладів:

- Інфраструктура: у період фінансування з 2000 по 2006р., Європейський Регіональний Фонд забезпечує підтримку інфраструктурних проектів у певних регіонах, до яких входять і проекти для молоді (такі як молодіжні центри, школи тощо).
- Зайнятість і подолання соціальної ізоляції: у період фінансування з 2000 по 2006р., Європейський Соціальний Фонд забезпечує резерв

для програм в області праці, подолання соціальної ізоляції, інформації і консультування, наприклад на державному і регіональному рівні, що спрямовані на молодих людей.

- Освіта: програма "Сократ" підтримує обміни і засоби мобільності для молодих людей у школах і університетах.
- Професійне навчання: програма "Леонардо" дає молоді доступ до сучасних послуг професійного навчання, до засобів мовного навчання і до роботи за кордоном.
- Культура: програма "Культура 2000" включає "молодіжний" елемент в асигнуванні фінансування проектів в області творчості і мобільності, поширенню мистецтва і культури, міжкультурного діалогу і знання європейської історії.
- Захист молоді: програма "Дафна" підтримує превентивні заходи для придушення насильства стосовно дітей, молодих людей і жінок.

4. Хартія по фундаментальним правам

Проголошення Хартії по фундаментальним правам у Ніцці в грудні 2000р. стало важливим кроком. Хартія містить громадянські, політичні, економічні, соціальні й суспільні права людей. У двох главах про свободу (Розділ 2) і солідарність (Розділ 4) йдеться про права дітей і молодих людей (див. Додаток 14 про "право на освіту", Додаток 24 про "права дитини" і Додаток 32 про "заборону дитячої праці і захист молодих людей за місцем роботи).

5. Підтримка від Європейського парламенту

Європейський Парламент активно підтримував заходи для молоді на Європейському рівні, особливо заходи, що стосуються прийняття молодіжних програм. У березні 1999р. він прийняв "резолуцію щодо молодіжної політики Європи", що акцентує увагу на "підвищенні популярності молодіжного фактора в контексті економічних і культурних змін у Європейському суспільстві"⁷⁵.

У квітні 2001р. Комітет у Справах молоді організував публічні слухання з молодіжних питань. Молодіжні експерти, представники економічних і соціальних організацій, молодь, що не входить у жодну організацію, - усі брали участь в слуханнях.

Кількість учасників і високий рівень дискусії були досить вражаючими і в свою чергу сприяли зустрічі.

Доповідач Комісії у справах молоді стверджував на слуханні, що "дотепер не вистачає послідовної політики ЄС у відношенні молодих людей... головна мета Білої Книги - розробити інтегрований підхід для подолання проблем молоді"⁷⁶. Європейський Парламент підкреслив, що Біла Книга повинна бути джерелом ідей, натхнення і матеріалом для обговорення добрих практик і заохочення країни-членів і регіональних і місцевих органів влади до застосування нових ініціатив.

6. Внесок від Соціально-економічного комітету і комітету регіонів

Молоді люди непрямо представлені в Європейському Соціально-економічному Комітеті (ESC), оскільки багато членів ESC тісно співпрацюють з молодіжними організаціями, що активні на державному, регіональному і місцевому рівні. У листопаді 2000р. Комітет схвалив пропозицію щодо молодіжної політики⁷⁷, відповідно

до якої молодіжна політика повинна сприймати молодих людей як "ресурси для суспільства", дати їм можливість стати "активними, вільними і відповідальними громадянами".

Молодіжна політика вважається "інтегрованою міжсекторною політикою" з метою "поліпшення і розвитку умов життя і участі молоді у житті суспільства".

У лютому 2001р. ESC і Європейська Комісія організували у співробітництві з Молодіжним Форумом Європейського Союзу громадські слухання для обговорення Білої Книги. Слухання були надзвичайно корисними, тому що надали інформацію з перших рук щодо ситуації стосовно молоді в Європі і соціальними, економічними і персональними очікуваннями молоді.

Регіональні і місцеві органи влади, представлені в Комітеті Регіонів (CoR), в більшості країн-членів є ключовими діячами щодо виконання молодіжної політики. У 1999р. CoR ухвалив пропозицію про "місцеве і регіональне співробітництво в сфері захисту дітей і молодих людей у Європейському Союзі від жорстокого ставлення і зневаги"⁷⁸.

CoR зробив наголос на необхідності стратегії, що поширювалася б на всій території ЄС, по запобіганню жорстокого ставлення і зневаги до дітей і молоді без втручання органів влади на державному, регіональному і місцевому рівні. На погляд CoR, залучення дітей і молодих людей до процесу прийняття рішень, що стосуються їхнього життя, надає їм повноважень зробити свій внесок у запобігання вищезазначених аспектів.

7. ДІАЛОГ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ МОЛОДІЖНИМ ФОРУМОМ

Європейський Молодіжний Форум (EYF) був заснований у 1979р. з метою представити молодіжні організації на Європейському рівні і розпочати діалог з молодими людьми. Його члени – національні молодіжні ради країн-членів ЄС і міжнародні недержавні молодіжні організації. Він стимулює контакти і спілкування між організаціями, що беруть участь в Форумі, та зводить разом мільйони молодих людей, і окремих молодих людей. Форум прагне виконувати більш представницьку роль. Європейський Молодіжний Форум набув значної кваліфікації в сфері молодіжної роботи, молодіжної політики, недержавному молодіжному секторі, у питаннях громадянського суспільства. Європейський Молодіжний Форум представлений у робочих групах Європейської Комісії і залучений до окремих проектів в рамках програми "Молодь".

Європейський Молодіжний Форум відігравав важливу роль у процесі консультацій, що передували створенню Білої Книги⁷⁹.

8. РОБОТА РАДИ ЄВРОПИ

У 1970х Рада Європи відкрила Європейський Молодіжний Центр (EYC) і Європейський Молодіжний Фонд (EYF) у Страсбурзі. У 1995р. другий Європейський Молодіжний Центр був відкритий у Будапешті. Програми і проекти Європейського Молодіжного Центра і Європейського Молодіжного Фонду часто переплітаються⁸⁰.

Рада Європи прийняла певну кількість декларацій і резолюцій з таких питань, як участь молоді, громадянство, неформальне навчання, мобільність і боротьба з расизмом.

У березні 1992р. Рада Європи прийняла Європейську Хартію щодо участі молоді у муніципальному і регіональному житті⁸¹. Хартія спонукала до більшої залученості молоді до громадського життя на регіональному і місцевому рівні і призвела до впровадження "різних форм участі", що повинне застосовуватися "до всіх молодих людей без дискримінації". У рекомендації щодо молодіжної участі і майбутнього громадянського суспільства, що була прийнята в 1997р., Комітет Міністрів знову підтвердив "вирішальну роль участі молоді в розвитку громадянського суспільства як ресурсу для постійного оновлення демократичного суспільства"⁸².

На п'ятій конференції Ради Європи в Бухаресті в квітні 1998р., Молодіжні Міністри проголосили, що інтеграція молодих людей у трудове життя має бути побудована на навичках і кваліфікаціях, що вони здобувають під час неформального навчання. Рада Європи підкреслила важливість неформальної освіти, що, безсумнівно, збагачує традиційні моделі освіти. Рада Європи зробила наступний крок щодо прийняття рекомендації про неформальну освіту в січні 2000р., коли було визнано факт того, що системи формального навчання самі по собі не можуть відповідати швидкій і постійним технологічним, соціальним і економічним змінам. У зв'язку з цим формальну освіту необхідно доповнити і зміцнити практикою неформальної освіти⁸³.

Боротьба проти расизму, ксенофобії і нетерпимості ведеться протягом багатьох років під керівництвом Ради Європи. На початку 1990х було розпочато Європейську Молодіжну Кампанію в співробітництві молодіжними організаціями Європи для виховання толерантного суспільства і стимулювання пілотних проектів. Рада Європи також сфокусувала свою увагу на впровадженні молодіжних карток як сервісних карток для поліпшення ситуації в сфері участі молодих людей у проектах мобільності. Рада Європи сприяє схемі волонтерської служби для молодих людей на державному і європейському рівні і підтримує розвиток системи міжнародної залізниці за розумною ціною. Він забезпечує підтримку неприбуткових платформ для молодіжних обмінів. Партнерство між Європейською Комісією і Радою Європи було встановлено в 1998р. з метою розвитку тренінгових програм для молодих тренерів, що сприяють поширенню загальних цінностей, таких як права людини, плюралістична демократія, верховенство права, активне громадянство і Європейське співробітництво⁸⁴. Результатом такого партнерства є публікації про тренінги, співробітництво в області консультацій і дослідження відносно тренінгових подій.

9. Дослідження й результати опитувань, видані Європейською Комісією

Близько тридцяти досліджень було фінансовано протягом п'яти років у рамках програми "Молодь для Європи". Більшість з них становили собою порівняльний аналіз, деякі вивчали конкретні випадки в трьох ключових категоріях: неблагополучні молоді люди і їх ризикована поведінка; цінності, очікування і своєрідність молодих людей, особливо що стосується Європи (в тому числі питання молодих іммігрантів, расизм і ксенофобія); 3) методи неформальної освіти.

Чотири дослідження фінансувалися програмою Європейської Волонтерської Служби. Вони охоплювали сферу спорту як інструменту для соціальної інтеграції молодих людей; державні схеми громадських служб; доступ непрацевдатних молодих людей до Європейської волонтерської служби; сертифікати, видані по завершенню волонтерської служби (державної або будь-якої іншої).

Також було зроблено оцінку впливу програми Європейської Волонтерської Служби. Дослідження щодо молодих людей і молодіжної політики у країнах-членах ЄС було проведено Інститутом IARD (Мілан) і опубліковано в червні 2001р.⁸⁵. Воно містить огляд кількісних і якісних даних, що ілюструють ситуації, в які потрапляють молоді люди, та їх очікування. Дослідження також описує молодіжні структури і політики в країнах-членах ЄС.

Комісія представила дослідження щодо "Молодих підприємців, жінок-підприємців, підприємців з числа представників етнічних меншин, спільних підприємців у Європейському Союзі і Східній Європі" як частину Третьої Довгострокової Програми для Малеого і Середнього Підприємництва в Європейському Союзі (1997-2000)⁸⁶. Дослідження визначило головні проблеми цільової групи підприємців і містить рекомендації для стимулювання їхнього розвитку.

Паралельно з цією роботою Комісія зробила оцінку думок молодих людей у Європі. У 1997р. було проведено дослідження громадської думки - Євробарометр 47,2 "Молоді Європейці". Комісія також опублікувала дослідження з ціллю створення Білої Книги щодо Молодіжної Політики в жовтні 2001р.⁸⁷.

ПОСИЛАННЯ

1. Тут зазначено вік молоді від 15 до 25 років, за аналогією до рішення, прийнятого Парламентом і Радою ЄС, в рамках Програми „Молодь”. Під „Наступним розширенням” треба мати на увазі теперішні країни-члени ЄС і 12 країн, що наразі проводять переговори про вступ.
2. Див. Додаток 2 „Огляд європейських дій у сфері молоді”. Цей підсумковий документ містить у собі всі європейські дії, пов'язані з молоддю; усі майбутні дії повинні розглядати цей Додаток як основне положення.
3. Стаття 149 Договору 1. Європейський Союз робить внесок у розвиток якісної освіти шляхом заохочення співробітництва між країнами-членами ЄС і, в разі необхідності, шляхом здійснення підтримки їхніх дій і відповідальності країн-членів ЄС щодо навчання й організації навчальних систем, їх культурного і лінгвістичного різноманіття.
2. Дії Європейського Союзу повинні бути спрямовані на наступне:
 - розвиток європейського виміру в освіті, особливо шляхом навчання і поширення мов країн-членів ЄС;
 - заохочення мобільності студентів і вчителів, і поряд з тим заохочення академічного визнання дипломів і термінів навчання;
 - спонукання до співробітництва між навчальними закладами;
 - розвиток обміну інформацією, що стосується навчальних систем країн-членів ЄС;
 - підтримка розвитку молодіжних обмінів і обмінів соціально-навчальних інструкторів;
 - підтримка розвитку дистанційної освіти.
3. Європейський Союз і країни-члени повинні заохочувати співробітництво з третіми країнами і компетентними міжнародними організаціями в сфері освіти, зокрема, з Радою Європи.
4. Для того, щоб зробити внесок у досягнення цілей, зазначених у цій статті, Рада:
 - діє відповідно до процедури, зазначеної в Статті 251, після обговорення з Соціально-Економічним Комітетом і Комітетом Регіонів, реалізує заходи, окрім дій в сфері гармонізації законів і постанов країн-членів ЄС;
 - відповідають за принципом кваліфікованої більшості на пропозицію Комісії, впровадить рекомендації.
4. „Європейське управління - Біла Книга”, COM(2001)428, 25.07.2001.
5. Джерело: Євростат, Демографічна статистика, 1999р.
6. Звіт наданий дослідниками на семінарі в м. Умео в березні 2001р. (<http://europa.eu.int/comm/education/youth/ywp/umeareport.html>)
7. „Jeunesse, le devoir d'avenir”, Commissariat General du Plan, Звіт комітету, очолюваного Домініком Шарве, березень 2001р., стор.33.
8. „Jeunesse, le devoir d'avenir”, стор.35.
9. Євробарометр 55.1 щодо молоді в Європі в 2001 р. (ЕВ 55.1) вказує на те, що молодь незадоволена громадськими організаціями. Кожна друга молода людина добровільно зазначає, що не належить до жодного угруповання. Залишаються національні невідповідності (у Нідерландах близько 80% молодих людей належать до організацій, у Португалії тільки 30%). Цей рівень незадоволеності відноситься до всіх країн, за винятком Бельгії і Люксембургу. Серед молодих людей, що є членами різних організацій, найбільш популярними є спортивні клуби (28%), що значно випереджають молодіжні організації (7%), профспілки і політичні партії (4%).
10. Cf. „Європейське управління - Біла Книга”, Ibid.
11. Сюди входять інформаційні технології, такі як Інтернет, електронна пошта і мобільний телефон. Посилаючись на Євробарометр 55.1, процентне співвідношення людей вікової групи 15-25 років, що затверджують, що вони регулярно користуються комп'ютером, Інтернетом, грають у відеоігри тощо, подвоїлося більше ніж вдвічі в порівнянні з 1997 роком - з 21% до 43%. Значні зміни також полягають в тому, що 80% молодих людей регулярно користуються мобільним телефоном.
12. Промова Романо Проді від 20.07.2001 (http://europa.eu.int/comm/commissioners/prodi/globalisation_en.html)
13. Висновки адміністрації Президента, Європейський Самміт у Лісабоні 23 і 24 березня 2000, стаття 37.
14. Наприклад проекти з використанням Інтернету на додаток до дій у рамках ініціативи „електронна демократія” (ІST Ключова дія 1).
15. Пріоритет №7 у рамках дослідницької програми на 2002-2006 р.: „Громадяни у виділенні знань про суспільство”.
16. Європейська Статистична Система (ЕСС) - мережа, створена всіма державними органами, що, на різних рівнях (регіональному, національному і на рівні Європейського Співтовариства), відповідальна за збір, обробку і поширення статистичної інформації, необхідної для економічного і соціального розвитку ЄС. Євростат є фокусною точкою в ЄС для Європейської Статистичної Системи.
17. Директива 2000/43/ ЄС впроваджує принципи рівнозначного ставлення до людей незалежно від їх расової, або етнічної приналежності. Директива 2000/78/ Європейського Союзу встановлює загальні

рамки для рівнозначного ставлення до людей у сфері робочої зайнятості. План дій ЄС по боротьбі з дискримінацією на 2001-2006 р.: програма забезпечує підтримку заходів, спрямованих на боротьбу з дискримінацією на основі расової або етнічної приналежності, релігії та віросповідання, фізичних вад, віку і сексуальної орієнтації.

18. Рішення 1031/2000/ЄС of 13.04.2000.

19. Протягом більш ніж 30 років Рада Європи була єдиною міжнародною організацією, що практикувала систему спільного управління в сфері молоді. Зокрема, його структури по прийняттю рішень включають представників молодіжних організацій, що тісно співпрацюють із представниками держави для того, щоб приймати спільні рішення в сфері стратегій державних установ і програм. Дані стратегії і програми надаються на розгляд Комітету Міністрів Ради Європи - основному органу прийняття рішень, з метою їхнього прийняття. Даний принцип спільного управління з декларації Ради Міністрів від 12 січня 1971 року (документ CM/Del/Concl (71)196 XXII).

20. Дана пропозиція в сфері електронного навчання, що підтримується Європейською Комісією і погоджується зі змістом Білої Книги щодо управління.

21. ЄВРОДЕСК - інформаційна служба для молоді, розташована на території Європи. Вона базується на вебсайті і поширюється на країни-члени ЄС. Служба керується асоціацією, що становить інтерес для молоді і стран-членів Європейського Союзу.

22. Для подальшої інформації див. Додаток 2.

23. На Європейському рівні почалася дискусія щодо поліпшення якості систем освіти, див. наприклад, звіт Європейської Комісії з цілями системи освіти. COM(2001)59 final, 31.1.2001.

24. Комюніке Комісії щодо Становлення Європи як території навчання протягом життя (прийняте в листопаді 2001р.) є результатом процесу проведення широкомасштабних консультацій. Консультації базуються на Меморандумі щодо навчання протягом життя, що було розпочато Європейською Комісією у жовтні 2000.

25. Див. пропозиції, вміщені в План Дій щодо навчання в сфері електронних технологій, навчання завтрашнього дня, COM (2001) 172, 28.3.2001.

26. Порядок денний 21 є планом дій щодо сталого розвитку світу на 21 сторіччя. Він розглядався на "Самміті планети Земля" в Ріо в 1992 році, де зібралися 179 керівників держав і урядів. Сталий розвиток означає вирішення потреб сьогоденного дня без шкоди для майбутніх поколінь.

27. Європейська Рада в Лісабоні в березні 2000 року закликала до застосування європейської системи поглядів щодо навчання протягом життя.

28. У сфері вищої освіти великого прогресу можна досягти за допомогою ECTS -Системи Трансферу Європейського Кредиту і iNARCS - Інформаційних Центрів Державного Академічного Визнання.

29. Формальне навчання зазвичай забезпечується освітніми і навчальними установами, і сертифікується. Формальне навчання має певну структуру (відповідно до цілей навчання, часу навчання і підтримки навчання). Неофіційна освіта не забезпечується освітніми і навчальними установами і звичайно не сертифікується. Проте, воно структуроване певним чином. Неформальне навчання не забезпечується освітніми і навчальними установами, не приведе до сертифікації і не є структурованим. Воно є результатом щоденної діяльності, пов'язаної з роботою, родиною або дозвіллям.

30. Огляд діяльності ЄС у сфері зайнятості наведено у Додатку 2.

31. Протягом фінансованого періоду 2000-2006 р. Європейський Соціальний Фонд допомагає розвивати і просувати на ринок праці стратегії, що запобігають безробіттю.

32. Поліпшення можливостей влаштуватися на роботу є однією з чотирьох складених директиви щодо робочої зайнятості, що адресовані країнам-членам ЄС.

33. Див. статтю Професора Линна Чисхолма, Університет Ньюкастла, Департамент Освіти, на публічних слуханнях з питань молоді, Європейський Парламент, 24.04.2001 (http://www.europarl.eu.int/hearings/20010424/cult/minutes_en.pdf)

34. Проте, спостерігаються широкі розходження між Країнами-Членами ЄС: рівень молодіжного безробіття в Європейському Союзі серед молодих людей віком до 25 років варіювався в 2000 році від 5,1% у Нідерландах до 31,5% в Італії: див. дані Евростата номер 77/2001, 19.07.2001.

35. Див. звіт, представлений дослідниками на зустрічі в м. Умео (<http://www.europa.eu.int/comm/education/youth/ywp/umea.html>)

36. На європейському рівні все більше усвідомлюють дані факти: наприклад, у повідомленні Європейської Комісії з Майбутнього Соціального Захисту з погляду довгострокового періоду: Безпечні і стабільні посібники, COM (2000)622 від 11.10.2000

37. Як частина Порядку денного в соціальній політиці (COM (2000) 379 від 28.6.2000) Європейська Комісія окреслила широкий спектр заходів, наприклад, усвідомлення потенціалу повної робочої зайнятості шляхом створення більшої кількості робіт, що одночасно будуть і кращої якості. Дії по модернізації, поліпшенню засобів соціальної захищеності, поширенню рівня соціального приєднання, посилення рівних гендерних можливостей, посилення фундаментальних прав, по боротьбі з дискримінацією.

38. У червні 2000 р. Європейська Рада встановила на основі Пункту 13 ТЕС, директиву, що впроваджує принципи рівноправного відношення до людей незалежно від їх расової або етнічної приналежності. У листопаді 2000 Рада встановила на основі того ж додатка, загальну структуру для рівноправного відношення в сфері зайнятості і професій (ОJ L 303 від 2.12.2000), прийняла рішення по боротьбі з дискримінацією по програмі дій Співтовариства (ОJ L 303 від 2.12.2000). Програма Дій підтримує активну боротьбу з дискримінацією на ґрунті расової або етнічної приналежності, релігії або віросповідання, інвалідності, віку або сексуальної орієнтації.
39. Стратегія, прийнята на Європейській Раді в Лісабоні, явно затверджує, що "необхідно дати можливість Європейському Союзові відновити умови для повної зайнятості". Ціль повної зайнятості знову і знову вказується в директиві на 2001 рік, у якій Комісія пропонує конкретні засоби по їх досягненню.
40. Статистика свідчить: 20% молодих людей, у яких є робота, затверджують, що велику частину свого доходу одержують від своїх батьків. Коли їх запитали, чому ви досі живете зі своїми батьками, більш 70% респондентів навели причини фінансового характеру: вони не можуть жити самостійно. У період з 1997 по 2001, важливість батьків як джерело доходу значно зросла у всіх країнах Європейського Союзу, крім Ірландії і Фінляндії. Більш ніж кожна друга молода людина затверджує, що основну частину свого доходу одержують від своєї родини або батьків (на 7% більше, ніж у 1997р.). Джерело: EB2001, ibid.
41. ECTS: Система Європейського Переводу Кредитів, NARiCs: Національний Інформаційний Центр Академічного Визнання, Европасс: затверджує знання і досвід у формальному і неформальному контексті.
42. У червні 2000, Комісія надала Раді і Парламентові пропозиції по програмі, що заохочує співробітництво між країнами-членами ЄС у сфері стратегії соціального приєднання (COM (2000) 368 від 16.6.2000). Ціль програми - розробити інтегрований підхід по соціальній ізольованості, який би зв'язав різні політики, такі як політика робочої зайнятості, соціального забезпечення, політика в сфері утворення і навчання, забезпечення житлом і політика охорони здоров'я. У даній програмі не вказуються особливі цільові групи. Фінальне рішення по прийняттю програми залежить від результату спільних процедур між Радою Європейським Парламентом.
43. Багато Європейських програм і лінії фінансування, такі як "Молодь", "Сократ", "Леонардо" відводять молодих людей від їхнього неблагополучного походження. Європейський Соціальний Фонд підтримує засобу на державному рівні, що "підтримують професійну інтеграцію молодих людей".
44. З метою підтримки кращого рівня здоров'я серед молоді, Європейська Комісія, Всесвітня Організація Охорони здоров'я і Рада Європи спільно розробляють структуру "Європейської мережі шкіл, що підтримують здоровий спосіб життя". Ця мережа являє конкретний приклад кампанії по освідомленню, що успішно пройшла завдяки спільним зусиллям цих трьох організацій.
45. COM(2001)31finalof24.01.2001
46. див. Європейську Резолюцію щодо молодих волонтерів, залученим до молодіжної політики.
47. див. 2001 - Міжнародний рік волонтерів.
48. Резолюція Ради Європи і представників Урядів Країн-Членів ЄС, що провели зустріч 14 грудня 2000р. відноситься до плану дій у сфері мобільності - 2000/3371/03-, у ОJ С 371/4 від 23.12.2000р.
49. Рекомендація Європейського Парламенту і Ради по мобільності всередині Європейського Співтовариства для студентів, людей, що проходять навчання, молодих волонтерів, вчителів і тренерів - COM (1999)13-708-35-0052/2000-2000/0021 (COD), у ОJ С 178 від 22.06.2001р.
50. ОJ L 158 від 25.06.1988
51. ОJ L 217 від 06.08.1991
52. ОJ L 87 від 20.04.1995
53. COM(1996)610 від 23.12.1996
54. ОJ L 214 від 31.07.1998
55. ОJ L 117 від 18.05.2000, стор. 1-10
56. Для більш детальної інформації, див. <http://europa.eu.int/comm/education/youth/youthprogram.html>
57. Для більш детальної інформації, зазначеної в Договорах, див. http://europa.eu.int/abc/treaties_en.html
58. ОJ С 42 від 17.02.1999, стор. 1-2
59. ОJ С 8 від 12.01.2000, стор. 5
60. ОJ С 374 від 28.12.2000, стор. 5-7
61. ОJ С 196 від 12.07.2001, стор. 2-4
62. Див. заголовок VIII, Зайнятість, Договір, що засновує Європейську Комісію; щодо процедур, див. Пункт 128 ТЕС.
63. ОJ С 22 від 24.01.2001, стор. 18-26
64. Комюніке Комісії "Зробити Європейську територію довічного навчання реальністю".
65. Європейська Комісія, Комюніке від Комісії в Раду і Європейський Парламент, План Дій у сфері навчання електронним технологіям, Дизайн завтрашнього утворення, COM(2001) 172, 28.3.2001.
66. ОJ С 215 від 09.08.2001, стор. 30-37

67. Повідомлення Комісії в Європейський Парламент і Раду по посиленню співробітництва з третіми країнами в сфері вищої освіти, COM(2001) 385, кінець.
68. План Дій Європи 2002р. по навчанню в сфері електронних технологій, (<http://europa.eu.int/eeurope>)
69. COM(2000) 256 (OJ C311E, 31.10.2000, стор. 180-186)
70. http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/support_measures/training_education/index.html
71. OJ L 333, 29.12.2000, стор. 84-91
72. Європейська Хартія для невеликих підприємців була прийнята Радою із Загальних Питань від 13.06.2000р.
73. OJ 3 307, 31.10.2001, стор. 27-40
74. OJ 3 8, 12.01.2000, стор. 5
75. OJ 3 175, 21.06.1999, стор. 50
76. Європейський Парламент, Загальний Директорат по Дослідженню, короткий виклад Публічного слухання з питань молоді, організованого Комітетом Культури, Освіти, Засобів масової інформації і Спорту, 24 квітня 2001р. у Брюсселі, IV/WI/2001/04/0094, 18 травня 2001р.
77. Думка Економічного і Соціального Комітету про Білу Книгу щодо молодіжної політики, CES 1418/2000, 29-30.11.2000, стор. 2-4.
78. Думка Комітету Регіонів 8.11.1999, COM-7/017
79. Стратегія і вирішальні цілі Молодіжної політики Європейського Союзу, другий внесок Європейського Молодіжного Форуму в Білу Книгу Європейської Комісії з молодіжної політики, прийнятої Радою Країн-Членів ЄС Брюссель, 6-7 квітня 2001р.
80. Щодо принципу спільного керування, див. виноску за номером 20.
81. Резолюція 237, адаптована 19.03.1992р. Конгресом Місцевих і Регіональних органів влади Європи (CLRAE).
82. Комітет Міністрів. Рекомендація за номером R (97)3, прийнята 04.02.1997р.
83. Парламентська Асамблея, Рекомендація 1437 щодо неформальної освіти, прийнята 24.01.2000, параграф 7.
84. <http://www.coe.fr/youth/english/partnership/new>
85. <http://www.europa.eu.int/comm/education/youth/studies.html>
86. OJ L 6, 10.01.1997 стор. 25-31
87. http://www.europa.eu.int/comm/education/youth/ywp/eurobarometr_youth.html

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

СОЦІАЛЬНА ЗАЛУЧЕНІСТЬ

ДЕМОКРАТІЯ

АКТИВНЕ ГРОМАДЯНСТВО

ПРАВА ЛЮД

СОЛІДАРНІСТЬ

ДЕМОКРАТІЯ

ЄВРО

МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА

УЧАСТЬ

ДЕМОКРАТІЯ

КОНТАКТЫ

Донецкий Молодежный Дебатный Центр

проспект Ильича 79/31,
83003, Донецк, Украина

тел/факс: +38(062) 385 98 39

тел: +38 (063) 345 77 91

E-mail: debate@cent.dn.ua

www.cent.dn.ua

Проект „Стандарти Європейського Союзу в сфері соціальної, молодіжної та громадської політики та роль органів державної влади в процесі їх досягнення” реалізується в партнерстві Донецьким молодіжним дебатним центром та Донецьким обласним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій Донецької обласної адміністрації за фінансової підтримки Європейської програми та програми „Схід-Схід” міжнародного фонду „Відродження”